

OP Ryhmän riski- ja
vakavaraisuusraportti 2020

OP Ryhmä

Sisällysluettelo

Johdanto

1 OP Ryhmän riskienhallinta

1.1 OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet

1.2 Julistus riskienhallintajärjestelyiden riittävydestä ja riskilausuma

2 OP Ryhmän vakavaraisuus

2.1 OP-yhteenliittymän omat varat ja vakavaraisuus

2.1.1 Omat varat

2.1.2 Yhteenveto riskipainotetuista vastuueristä

2.1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus

2.1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

2.2 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus

3 OP-yhteenliittymän muut vakavaraisuustiedot

3.1 Luottoriski

3.2 Vastapuoliriski ja markkinariski

3.3 Arvopaperistetut erät

3.4 Soveltamisala, omat varat ja muuttuva pääomavaatimus

4 Velkaantuneisuus

5 Maksuvalmiusvaatimus ja varojen sitoutuneisuus

6 Allekirjoitukset

7 Julkistamisvaateiden täyttäminen

Liite 1. Päämainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Johdanto

OP Ryhmä julkaisee vuodelta 2020 koko OP Ryhmää koskevan OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportin osana vuoden 2020 vuosiraportointikokonaisuutta. Raportti kokoaa yhteen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (CRR) kahdeksannen osan mukaiset tiedot OP Ryhmän riskienhallinnasta ja osuuspankkien yhteenliittymän konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta noudattaen Euroopan pankkiviranomaisen ohjeita (EBA/GL/2016/11) eli nk. Pilari III -tiedot. Aiemmin julkaistuun vuositason OP-yhteenliittymän vakavaraisuusraporttiin on tässä raportissa lisätty OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet.

Raportin ensimmäisessä osassa käsitellään OP Ryhmää koskevat laadulliset tiedot eli riskinoton ja riskienhallinnan periaatteet sekä vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, ylimmän hallintoelimen hyväksymä riskienhallintajärjestelyiden riittävyttä koskeva julistus, riskilausuma sekä riskienhallinnan avainluvut, jotka kuvaavat OP Ryhmän riskinkantokykyä ja riskinottohalua suhteessa OP Ryhmän toimintaan ja merkittäviin riskeihin. Näiden jälkeen toisessa osassa esitetään OP Ryhmän vakavaraisuuden keskeisimmät tiedot. Tässä osassa esitetään myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus.

Raportin osissa 3–5 esitetään OP-yhteenliittymän vakavaraisuudesta julkistettavat määrälliset tiedot (nk. Pilari III -taulukot). Tiedot perustuvat osuuspankkien yhteenliittymän konsolidoituun luottolaitosvakavaraisuuteen, joten vakavaraisuustiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia muihin julkaistuihin OP Ryhmää koskeviin tietoihin.

OP Ryhmä julkaisee OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportin vuosittain. Lisäksi vuosineljänneksittäin julkaistava OP-yhteenliittymän vakavaraisuusraportti sisältää sellaiset tiedot, jotka sääntelyssä edellytetään julkaistavaksi useammin kuin kerran vuodessa.

Riskienhallintaa koskevia tietoja sisältyy tämän raportin lisäksi muihin OP Ryhmän vuosiraportointikokonaisuuden raportteihin. Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2020 sisältää yhteenvedon OP Ryhmän riskinoton ja riskienhallinnan periaatteista. OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2020 sisältää tilinpäätössääntelyn edellyttämät osiot riskienhallinnan periaatteista (tilinpäätöksen liite 2. sekä liitteet 46–83) sekä katsauksen liiketoimintojen riskiasemaan osana toimintakertomusta.

OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevia tietoja on esitetty OP Ryhmän hallinnointia käsittelevillä nettisivuilla ([op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi](#)) sekä Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raportissa. Palkitsemisjärjestelmät ja käytänteet on kuvattu OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raporteissa, tilinpäätöksen liitteissä 9 ja 86 sekä OP Ryhmän palkitsemista käsittelevillä nettisivuilla ([op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen](#)).

Tietoja voidaan jättää julkaisematta OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportilla siltä osin, kun ne ovat epäolennaisia ja niiden mahdollinen vaikutus OP Ryhmän kannattavuuteen, tuloksentekokykyyn, taseeseen tai vakavaraisuuteen on vähäinen. Julkaisematta jätettyjä epäolennaisia eriä käsitellään OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportin lopussa.

OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti on tilintarkastamaton.

1 OP Ryhmän riskienhallinta

1.1 OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet

1.1.1 OP Ryhmän merkittävät riskit: yleiskatsaus

OP Ryhmässä riskinoton ja riskienhallinnan yleiset periaatteet laaditaan kaikkia toimintoja koskeviksi ja riskienhallinnan yleisiä periaatteita tarkennetaan vielä ansaintalogiikoittain (tuote- ja palvelukokonaisuuksittain). Ansaintalogiikkakohtaisia kokonaisuuksia muodostettaessa lähtökohtia ovat asiakkaille tarjottavat palvelut, palvelujen tuottamisessa ja toiminnan analysoinnissa ja raportoinnissa tarvittavat prosessit sekä se, mitä riskejä OP Ryhmälle näiden palvelujen tarjoamisesta aiheutuu.

OP Ryhmän liiketoiminnan ja toimialan ominaispiirteiden vuoksi riskeillä on kaksi toisistaan poikkeavaa peruseriaatetta: OP Ryhmä voi hankkia ansaintaa riskeillä (ansaintariskit) tai riskit voivat olla seurausta jostakin (seuraamusriskit).

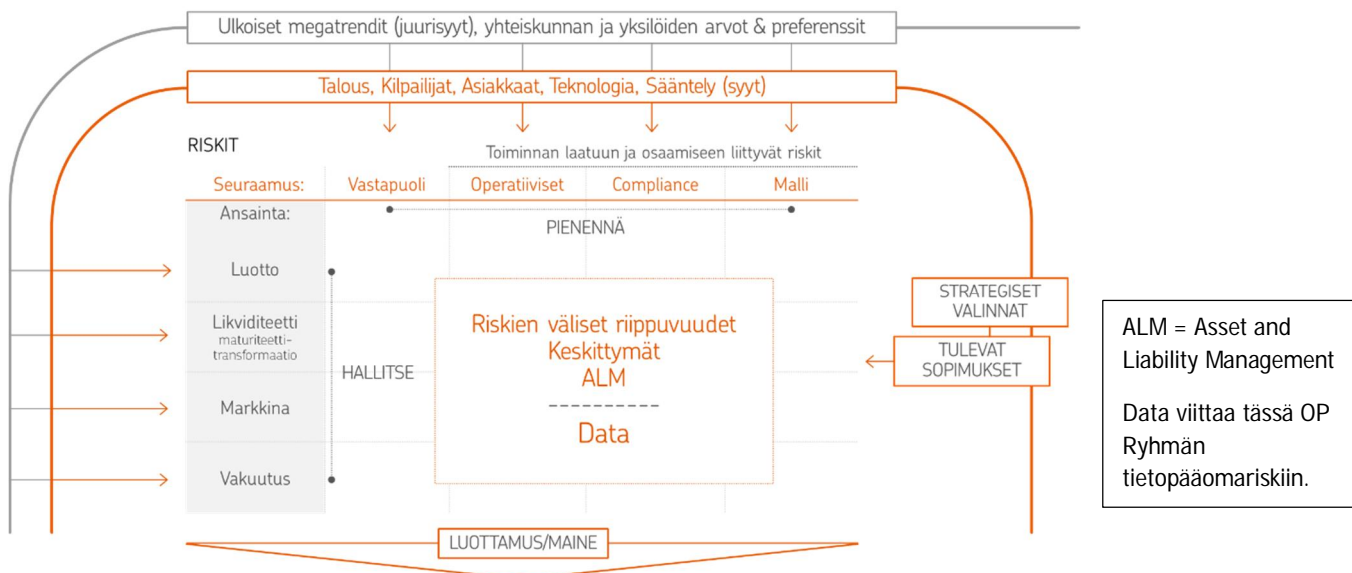
Koska ansaintariskien tarkastelu edellyttää OP Ryhmän kriittisten menestystekijöiden tarkastelua liiketoiminnan kannalta, ansaintariskien lähteitä ja hallintaa ryhmitellään merkittävien riskien tarkemmissa kuvauksissa ansaintalogiikoittain lukuun ottamatta ryhmätasoisia riskejä, jotka koskevat kaikkia ansaintalogiikoita.

Koska suurin osa seuraamusriskeistä on ryhmätasoisia ja koska seuraamusriskeissä keskeisenä tarkastelun kohteena on riskin mahdollisen toteutumisen negatiivisten vaikutusten pienentäminen, näitä riskejä ryhmitellään merkittävien riskien tarkemmissa kuvauksissa ryhmätasolla.

Alla olevassa kuvassa esitetään yhteenvetona OP Ryhmän merkittävät riskit ja niiden lähteet. Kuvan taulukon ulkokehillä harmaalla ja oranssilla esitetään merkittävien riskien lähteet ja juurisyyt. Vastaavasti taulukon ulkopuolella on myös kuvattu riskien mahdollisen toteutumisen negatiivinen vaikutus OP Ryhmän luottamukseen ja maineeseen.

Kuvan taulukossa on keskeistä huomata seuraavaa:

- Ansaintariskien ottamisella voidaan aikaansaada seuraamusriskejä OP Ryhmän ulkoisten riskien lähteiden ja syiden lisäksi.
- Ansainta- ja seuraamusriskien yhteisvaikutuksesta voi syntyä uusia ryhmätasoisia riskejä muun muassa riskien välisten keskittymien ja riippuvuuksien vuoksi.
- Ansainta- ja seuraamusriskien erilaisen tarkoituksen vuoksi ansaintariskejä pyritään ensi sijassa hallitsemaan, kun taas seuraamusriskejä pyritään ensi sijassa pienentämään.

Alla olevassa kuvassa esitetään OP Ryhmän liiketoimintasegmenttien, ansaintalogiikoiden ja OP Ryhmän merkittävien riskien välinen yhteys. Pankkitoiminta-ansaintalogiikkakokonaisuus sisältää sekä Vähittäispankki- että Yrityspankki-liiketoimintasegmentin. Pankkitoiminta-ansaintalogiikkakokonaisuus ryhmitellään riskienhallinnassa kolmeen ansaintalogiikkaan: Tasepankki-, Markets- ja Varainhoito-ansaintalogiikoihin. Henki- ja vahinkovakuutus-ansaintalogiikat sekä Sairaala-ansaintalogiikat kuuluvat Vakuutus-liiketoimintasegmenttiin.

Riskit/ansaintalogiikat

Ansaintalogiikka		Ansaintariskit		Seuraamusriskit
Pankki-toiminta	Tasepankki: yritys-, vähittäis- ja keskuspankki	Luottoriski Likviditeettiriski* Rahoitustaseen korkoriski, markkinariskit	Riskien väliset riippuvuudet Keskittymät ALM ----- Data	Operatiiviset Vastapuoli Compliance Malli
	Markets	Markkinariskit		Operatiiviset Compliance Vastapuoli Malli
	Varainhoito	Välillinen markkinariski (markkina-arvopohjaiset palkkiot)		Operatiiviset Compliance Malli
Henkivakuutus	Vakuutusriskit Markkinariskit Likviditeettiriski	Operatiiviset Compliance Vastapuoli Malli		
Vahinkovakuutus	Vakuutusriskit Markkinariskit Likviditeettiriski	Operatiiviset Compliance Vastapuoli Malli		
Sairaala	Käyttöaste ja hinnoittelu	Operatiiviset Compliance		

LUOTTAMUS/MAINE

* maturiteettitransformaatio

OP Ryhmän riskienhallinta ja sääntelymukaisuuden varmistaminen (compliance) perustuu kolmen puolustuslinjan periaatteelle. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat liiketoiminnot, toisen puolustuslinjan liiketoiminnoista riippumattomat riskienhallinta- ja compliance-toiminnot sekä kolmannen puolustuslinjan sisäinen tarkastus. Jokaisella puolustuslinjalla on oma roolinsa riskienhallintaprosessin tehokkaassa toteuttamisessa.

OP Ryhmässä riskienhallinnan ensimmäinen ja toinen puolustuslinja tekevät jatkuvaa yhteistyötä. Näin varmistetaan, että käytössä on kaikki toiminnan kehittämiseen ja hallintaan tarvittava osaaminen. Puolustuslinjat rakentavat yhdessä riskienhallintaprosessin, jossa on otettu huomioon OP Ryhmän toiminnan erityispiirteet. Ensimmäisen ja toisen puolustuslinjan vastuut on selkeästi jaettu.

- Liiketoiminnot toteuttavat OP Ryhmän strategiaa, vastaavat toimintansa suunnittelusta, tehokkaasta ja laadukkaasta toimeenpanosta sekä sisäisestä valvonnasta. Vain liiketoiminta tekee liiketoimintapäätöksiä vastaten asiakaspalvelun laadusta, toimintansa jatkuvuudesta sekä tuloksestaan ja riskeistään.
- Toinen puolustuslinja valmistelee riskienhallintakehikon, jonka asettamissa puitteissa ensimmäinen puolustuslinja toteuttaa riskinottoa ja päivittäiseen liiketoimintaan liittyvää riskienhallintaa. Toinen puolustuslinja tukee ensimmäistä puolustuslinjaa konsultoimalla heitä etenkin omaan erityisosaamiseensa kuuluvissa asioissa. Toinen puolustuslinja myös valvoo riskienhallintakehikon noudattamista ja tekee riippumatonta analyysia tuloksen, riskien ja puskureina toimivien pääoman ja likviditeetin tasapainosta sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta myös häiriötilanteissa.
- Kolmantena puolustuslinjana toimii muista puolustuslinjoista riippumaton sisäinen tarkastus.

1.1.2 OP Ryhmän riskienhallinta

1.1.2.1 OP Ryhmän riskinotto ja pääomahallinta

OP Ryhmä ottaa pääosin perustehtävänsä hoitoon liittyviä riskejä. OP Ryhmä korostaa kaikessa toiminnassaan maltillista riskinottoa, jotta tulos olisi kohtuudella ennakoitavissa ja jotta asiakkaita pystytään palvelemaan perustehtävän mukaisesti poikkeuksellisen vaikeissakin olosuhteissa.

OP Ryhmän riskinoton periaatteet luovat yhdessä ryhmän strategian kanssa lähtökohdat liiketoimintojen tavoitteenasetannalle, ja ne ovat kaikkia OP Ryhmän yhtiöitä velvoittavia. OP Ryhmän riskinoton periaatteet ohjaavat siten myös OP Ryhmän keskusyhteisön jäsenluottolaitoksille maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi antamia ohjeita.

OP Ryhmässä valtaosa tuloksesta saadaan asiakasliiketoiminnasta ja sen yhteydessä otetuista ja hinnoitelluista ansaintariskeistä, jotka kuvaavat OP Ryhmän riskinottohalua. Riskipoliitikoissa asetetut kvantitatiiviset limiitit ohjaavat ansaintariskien hallintaa yhdessä muun ohjeistuksen kanssa.

Liiketoiminnasta aiheutuu myös seuraamusriskejä, joita OP Ryhmä pyrkii vähentämään. Seuraamusriskeistä ei synny tuottoja, vaan ainoastaan taloudellista tappiota ja/tai maineen menetystä niiden realisoituessa.

Ansainta- ja seuraamusriskit liittyvät nykyiseen liiketoimintaan ja niihin voimassa oleviin sopimuksiin, joita OP Ryhmän yhtiöt ovat solmineet asiakkaidensa ja muiden vastapuolien kanssa. Tulevan liiketoiminnan riskit vaikuttavat tulevien vuosien menestykseen. OP Ryhmä hallitsee tulevan liiketoiminnan riskejä johdon strategisin valinnoin.

Jotta ansaintariskien ja siten riskinottohalun mukaista toimintaa voidaan toteuttaa, OP Ryhmä huolehtii, että yhtiöllä on riittävästi riskinkantokykyä eli riskinottokykyä ja riskinottokapasiteettia. Riskinottokyky on osaamista, ja riskinottokapasiteetti on pääomia ja likviditeettiä. Riskinottokyky edellyttää muun muassa asiakasosaamista, osaamista sopeuttaa riskiasemaa nopeasti sekä joustavuutta muuttaa OP Ryhmän riskinottoa. OP Ryhmässä pyritään tunnistamaan kunkin liiketoiminnan sisällä ja OP Ryhmän tasolla eri riskien riippuvuudet ja niistä syntyvät riskikeskittymät sekä järjestämään niiden hallinta asianmukaisesti.

Vahva riskinottokapasiteetti turvaa tarvittavien markkinatransaktioiden kustannustehokkaan toteuttamisen (jälleenrahoitus, jälleenvakuutus, johdannaiset). OP Ryhmä pyrkii ylläpitämään sellaista pääomien ja likvidien varojen määrää sekä sellaista rahoitus- ja sijoitusportfolioiden rakennetta, joiden turvin on mahdollista toteuttaa nykyisiä liiketoimintamalleja erittäin suurella todennäköisyydellä. Riskinottokapasiteetin tavoitetaso määritellään ulkoisen luottoluokituksen avulla.

Riskinoton periaatteet tiivistetään rajalliseksi määräksi linjauksia sekä limiittejä riskinottokapasiteetin mittaamiseen ja toleransseja riskinottokyvyn mittaamiseen, joilla OP Ryhmän johto määrittelee, kuinka paljon ryhmän riskinottokapasiteetista otetaan käyttöön ja kuinka se allokoidaan ansaintalogiikkakokonaisuuksille ja liiketoimintasegmenteille ryhmän strategian ja riskinottohalun mukaisesti.

Riskinoton periaatteiden mukaisten limiittien ja toleranssien pohjalta riskienhallinta valmistelee tarkemmat limiittiesitykset ja osuuspankkien valvontarajaesitykset yhteistyössä liiketoimintojen kanssa siten, että OP Ryhmän merkittäviksi määritellyt määrälliset riskit tulevat rajattua asianmukaisesti ansaintalogiikkakohtaisissa tai OP Ryhmän riskipoliitikoissa. Määrällisiä rajoitteita täydentävät riskipoliitikkojen linjaukset ja muu riskienhallinnan ohjeistus, jotta myös vaikeammin kvantifioitavat riskit tulevat katettua. Näin OP Ryhmä pyrkii turvaamaan sen, ettei ryhmä tai sen yhtiö ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että se vaarantaisi ryhmän tai yhtiön vakavaraisuuden, kannattavuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden.

Pääomahallinnan ensimmäinen keskeinen tehtävä on päättää, kuinka paljon OP Ryhmän riskinottokapasiteetista allokoidaan käytettäväksi riskinottoon ja mikä osa jätetään ns. johdon puskuriksi. Tämä ilmaistaan todellisen käytössä olevien pääomien eli sisäisen pääoman ja sisäisesti määritellyn pääomatarpeen eli taloudellisen pääomavaateen suhteena. OP Ryhmässä näiden välinen suhde määritellään vähintään ryhmätasolla ja ansaintalogiikoittain. Tälle suhdeluvulle OP Ryhmä asettaa riskinoton toleransseja ja/tai limiittejä, joilla varmistetaan vahva vakavaraisuus myös poikkeusoloissa. Taloudellinen pääomavaade edustaa OP Ryhmän omaa parasta käsitystä pääoman tarpeesta riskeittäin ja toiminnoittain. Se asettaa toiminnot ja niiden riskit suuruuden mukaan järjestykseen. Määrällinen riskinotto eli taloudellinen pääomavaade suhteessa OP Ryhmän sisäiseen pääomaan allokoidaan ryhmän ansaintalogiikkakokonaisuuksille ja liiketoimintasegmenteille ryhmän strategian ja riskinottohalun mukaisesti.

Käytössä olevia pääomia ja pääomavaateita ja niiden suhdetta seurataan ja ohjataan myös viranomaisten määrittelemillä käsitteillä ja laskentamenetelmillä niin ryhmä- kuin yhtiötasolla. Myös näillä mittareilla OP Ryhmä haluaa olla vertailuryhmänsä vahvimpia toimijoita ja pitää valvojan vuosittain päättämän kokonaispääomavaatimuksen parhaimpien eurooppalaisten pankkien tasolla.

Vakavaraisuuden tunnusluvuille annetaan alaraja tai limiitti ja tavoitetaso. Tavoitetason ja alarajan välinen ero toimii johdon puskurina, joka varmistaa riittävällä varmuudella sen, että alaraja pitää, vaikka ansaintariskeistä ja seuraamusriskeistä syntyisi normaalia suurempia tappioita. Johdon puskurin määrittelyssä arvioidaan myös sen yhdenmukaisuus strategisten liiketoimintatavoitteiden sekä ryhmän ja sen yhtiöiden laadullisen riskinotto- ja riskinottokyvyn kanssa.

Pääomahallinnan toinen tehtävä on pääomarakenteen määrittely. Pääomasta valtaosan on tarkoitus olla rajoituksetta ja välittömästi käytettävissä ryhmän ja sen yhtiöiden tappioiden kattamiseen siten, että sen pysyvyyteen ei liity lieventäviä ehtoja. OP Ryhmän pääomahallinta perustuu siten ensisijaisesti vahvaan ydinvakavaraisuuteen (CET1). Ydinvakavaraisuutta täydennetään alemman etuoikeuden erillä, jotka eivät täytä ydinvakavaraisuuden ehtoja, mutta joilla voidaan täyttää muita viranomaisvaateita ja jotka kiistatta kattavat tappioita.

Vakavaraisuuslaskentaan perustuvan viranomaispääomavaateen ja omien varojen laskennan lisäksi OP Ryhmässä on käytössä oma taloudellisen pääomavaateen ja sisäisen pääoman laskentamalli. Niiden avulla arvioidaan riskien kantoon tarvittavaa pääoman määrää (taloudellinen pääomavaade) ja OP Ryhmän käsitystä siitä, miten paljon sillä on eriä, joilla se voi kattaa tappioita (sisäinen pääoma). Taloudellisen pääomavaateen laskennassa otetaan huomioon riskit laajemmin kuin vakavaraisuuslaskennassa. Tällaisia riskilajeja ovat erityisesti pankkitoiminnan korkoriski, vakuustoitominnan markkinariskit ja muut arvioitavat riskit. Lisäksi suurten yritysvastuiden pääomavaateen laskennassa otetaan huomioon asiakas- ja toimialakeskittymät sekä keskeisten toimialojen riskillisyyserot, kuten myös vakuuksien todelliset arvot. Eroja liittyy myös käytettäviin parametreihin ja estimaatteihin.

1.1.2.2 OP Ryhmän johdon vastuu riskienhallinnassa ja riskienhallinnan järjestäminen

OP Osuuskunnan toimivan johdon valmistelemat ja hallituksen asettamat lähtökohdat OP Ryhmän riskienhallinnan järjestämiseen ovat seuraavat:

- o Toimiva johto valmistelee liiketoiminnan strategiset valinnat, jotka riskinoton suhteen perustuvat keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamaan OP Ryhmän riskinoton periaatteet -dokumenttiin (RAS). Riskinoton periaatteissa linjataan ja perustellaan, mitä riskejä ja missä määrin liiketoiminta on valmis ottamaan. Liiketoiminnot ovat veloitettuja toimimaan näiden rajoitteiden puitteissa.
- o Toimiva johto päättää työnjaosta riskinoton suhteen. Linjataan, mitä riskejä eri ansaintalogiikkakokonaisuudet voivat ottaa sekä mahdolliset tarkennukset siitä, mitä riskejä näiden kokonaisuuksien sisällä juridiset yhtiöt ja eri toiminnot voivat ottaa asiakkaita palvellessaan.
- o Hallintorakenne luo pohjan sille, että keskeiset toimintaa ohjaavat periaatteet ja niitä tarkentavat politiikat ja toimintaohjeet on valmisteltu ja päätetty asianmukaisesti, ja että kutakin toimintaa arvioidaan ja valvotaan sen laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden asianmukaisella tavalla liiketoiminnan oman seurannan lisäksi liiketoiminnasta riippumattomien tahojen toimesta.
- o Riskienhallintaan liittyvien tehtävien kannalta tärkein päätöksentekoeelin on keskusyhteisön hallitus. Lisäksi keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa hallituksen päätökset, jotka koskevat OP Ryhmän riskinottohalua. Hallituksen riskivaliokunta avustaa hallitusta riskinottoon ja riskienhallintaan liittyvien tehtävien hoitamisessa. Valiokunnalla ei ole itsenäistä päätöksentekovaltaa. Johtokunta on pääjohtajan päätöksellä perustanut riskienhallintatoimikunnan, ohjaus- ja compliance -toimikunnan ja pankkitoiminnan tasehallintatoimikunnan, jotka hyväksyvät Riskinoton periaatteita ja Riskienhallinnan periaatteita tarkentavia riskienhallintaan liittyviä ohjeita ja menettelytapakuvauksia. Toimielinten riskienhallintaan liittyvät tehtävät on kuvattu tarkemmin niiden työjärjestyksissä ja Keskusyhteisökonsernin johtamis- ja päätöksentekojärjestelmässä. OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmää kuvataan lisää raportilla Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.
- o OP Ryhmän palkitsemisjärjestelmät ovat ryhmän perustehtävän, arvojen ja tavoitteiden mukaisia. Palkitseminen ei saa kannustaa tarpeettomaan riskinottoon eikä asiakkaan edun vastaiseen toimintaan. Compliance ja riskienhallinta ovat mukana palkitsemisen periaatteiden, palkitsemispolitiikan ja palkitsemisjärjestelmien valmistelussa sekä palkitsemisen prosessien valvontamenettelyiden määrittelyssä.

- o Keskinäisen vastuun edellyttämän ohjausjärjestelmän periaatteet määrittelevät ja linjaavat keskusyhteisön ja sen jäsenosuuspankkien keskinäisen vastuun edellyttämän pankkikohtaisen ohjausjärjestelmän.
- o Lisäksi toimintatavoille asettavat reunaehdot periaatteet sisäisestä valvonnasta, luotettavasta hallinnosta, hyvistä liiketavoista ja yritysturvallisuudesta.

1.1.2.3 OP Ryhmän riskienhallinnan tavoitteet

Riskienhallintaprosessi on kaikkien niiden tehtävien muodostama kokonaisuus, joiden avulla OP Ryhmässä varmistetaan seuraavien riskienhallinnan tavoitteiden saavuttaminen:

- o Liiketoimintojen prosessit luovat pohjan laadukkaalle asiakaspalvelulle, mutta ne ovat samanaikaisesti kulutehokkaat, toimintavarmat ja tarvittaessa nopeasti elvytettävissä toimintakuntoon. Lisäksi toimintoprosesseissa saadaan luotua kaikki tiedot, joita tarvitaan keskeisten toimintojen (asiakashallinta, myynti, riskienhallinta, talous, viranomaisraportointi) tehtävien suorittamisessa, toiminnan analysoinnissa ja johdon raportoinnissa. Lisäksi näiden tietojen hallinta on järjestetty asianmukaisesti.
- o Liiketoiminnoissa vallitsee tasapaino tuloksen, riskien sekä pääomien ja likviditeettireservien suhteen, ja OP Ryhmän tasolle kumuloituvat riskit kyetään tunnistamaan ja niitä pystytään hallinnoimaan mm. työnjaollisilla linjauksilla.
- o OP Ryhmän liiketoimintojen ja koko ryhmän vakavaraisuus ja likviditeetti ovat sellaisella tasolla, että OP Ryhmä voi tehdä kaikki liiketoimintapäätöksensä täysin itsenäisesti. OP Ryhmällä ja sen yhtiöillä ei ole myöskään muita sitoumuksia, jotka estäisivät strategian mukaisten toimenpiteiden toteuttamista ainakaan pidemmäksi aikaa. Lisäksi OP Ryhmällä on operatiivista muuntautumiskykyä sopeuttaa toimintoprosessejaan riittävän nopeasti strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- o Yksikään sisäinen tai ulkoinen taho ei aseta OP Ryhmän keskinäisen vastuun pitävyyttä kyseenalaiseksi.

Kun ylläolevat riskienhallinnalliset tavoitteet on saavutettu, OP Ryhmän liiketoiminnot pystyvät toteuttamaan strategiaansa ilman, että sisäiset tai ulkoiset tekijät vaikeuttaisivat liiketoimintaa merkittävästi. Näin OP Ryhmän riskienhallintaprosessit tukevat osaltaan OP Ryhmän strategian toteuttamista ja siihen liittyvää seuranta.

1.1.2.4 OP Ryhmän riskienhallinnan menetelmät ja toteutus

Riskienhallintatoiminto valmistelee riskinoton ja riskienhallinnan periaatteet sekä yhteistyössä liiketoiminnan kanssa ansaintalogiikkakohtaisesti räätälöidyt, toimintaa strategian suuntaan ohjaavat riskipolitiikat sisältäen riskilimiitit, valvontarajat ja päätöksentekovaltuudet toimivaltaisen toimielimen päätettäväksi. Limiitti- ja valvontarajaesitysten tulee sisältää perustelut sille, miten esitettyihin mittareihin ja tasoihin on päädytty. Limiitit ja valvontarajat asettavat riskinotolle ylärajan. Limiitin tai valvontarajan ylittyminen tai uhka sen ylityksestä käynnistää eskaloitimenettelyn. Tarvittaessa riskienhallinta valmistelee muita tarkempia toimintaohjeita riskinoton ja riskienhallinnan suhteen.

Ohjekehikon on mahdollisuuksien mukaan täytettävä samanaikaisesti kaksi ehtoa:

- kehikko ohjaa liiketoimintaa strategian suuntaan, rajaa toiminnan riskinottoa riskinottohalun mukaisesti ja edistää harkitsevaa ja huolellista toimintatapaa; ja
- kehikko mahdollistaa sen, että riskinoton periaatteisiin ja niitä tarkentaviin riskipolitiikkoihin nähden poikkeavia liiketoimintapäätöksiä voidaan tehdä perustelluista syistä mutta rajatussa määrin. Tällöin päätösesityksen on oltava erityisen huolella valmisteltu ja siitä on käytävä ilmi selkeät perustelut poikkeamalle. Riskienhallinnan ohjeistuksesta on käytävä selkeästi esille, miten näitä poikkeamia valvotaan asianmukaisen toimielimen toimesta ja mikä on valvojan toimielimen vastuu.

Riskientunnistamisprosessissa riskienhallintatoiminto yhteistyössä liiketoimintojen ja muiden sisäisten sidosryhmien edustajien kanssa kartoittaa riskit, joita kohdistuu tai saattaa kohdistua OP Ryhmän liiketoimintaan ja/tai toimintaympäristöön ja sen yritysten liiketoimintaan ja vastuisiin niin lyhyellä kuin pidemmällä aikavälillä. Samoin tunnistetaan ja arvioidaan riskikeskittymät riskilajien sisällä sekä ryhmätasolle kumuloituvat riskit ja riskikeskittymät. Tunnistamisprosessiin perustuen riskienhallintatoiminto ylläpitää riskiluetteloa tunnistetuista riskeistä ja niiden taustatekijöistä. Riskien tunnistamisprosessin tulosten perusteella riskienhallintatoiminto esittää vuosittain riskinoton periaatteissa OP Ryhmän merkittävät riskit hallituksen päätettäväksi ja edelleen hallintoneuvoston vahvistettavaksi. Riskien

tunnistamisprosessin tuloksia hyödynnetään myös riskipolitiikkojen laatimisessa, kun määritellään riskinkantokyvyn ja riskinottohalun mukaisia riskienhallinnallisia linjauksia, toimenpiteitä, tavoitteita ja limiittejä. Tuloksia hyödynnetään myös taloudellisen pääomavaateen ja stressitestauskehikon ylläpidossa.

Riskienhallintatoiminto määrittelee kunkin toiminnan ja sen riskien analysointiin, kvantifioimiseen, rajaamiseen ja seurantaan sopivan riskimittariston. Riskinmittauksessa käytettävät menetelmät ja mallit sekä näiden tietotarpeet kuvataan ja dokumentoidaan kattavasti ja ne toteutetaan niin, että eri riskit saadaan yhdenmukaistettua OP Ryhmän sisällä vertailukelpoisiksi pääomavaateiksi ja likviditeettitarpeiksi.

Keskeiset menetelmät ja mallit myös validoidaan ennen niiden käyttöönottoa. Mallien toimintaa monitoroidaan niiden käyttöönoton jälkeen.

Yleisesti ottaen riskienhallinnan menetelmien ja mallien on oltava linjassa liiketoiminnan hinnoittelussa käytettävien menetelmien sekä tuloslaskennan mallien kanssa, jotta mahdollistetaan tuloksen, riskien ja pääomien tasapainon analysointi.

OP Ryhmä käyttää itse kehittämiään malleja (sisäiset mallit) riskien mittaamiseen, pääomavaateen arviointiin, liiketoiminnan hinnoitteluun sekä kirjanpidossa käytettävien arvojen määrittämiseen. Malleissa huomioidaan niiden yhteensopivuus OP Ryhmän liiketoimintamallin, riskinottohalun ja riskiprofiilin kanssa. Niiden keskeiset parametrit ja oletukset ovat yhtenevät ryhmässä ja sen yhtiöissä.

OP Ryhmä käyttää stressitestausta sen arvioimiseen, miten erilaiset vakavat ja riskimallien oletuksista poikkeavat mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa ryhmän ja/tai sen yritysten maksuvalmiuteen, riskiasemaan, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen. Stressitesteillä arvioidaan sekä yksittäisten riskitekijöiden vaikutusta että useiden muuttujien samanaikaisten muutosten vaikutuksia. Stressitestauksessa hyödynnetään erilaisten herkkyys- ja skenaarioanalyysien lisäksi käänteisiä stressitestejä. Stressitestit tukevat ja täydentävät muiden riskinmittausmenetelmien antamaa kokonaiskuvaa OP Ryhmän kokonaisriskiasemasta sekä haastavat taloudellisen ja vakavaraisuuspääomavaateen riittävyttä. Stressitesteillä pyritään kattamaan kaikki riskinoton periaatteissa merkittäviksi tunnistetut riskilajit.

Kun yllä oleva infrastruktuuri on olemassa, on liiketoimintojen päivittäiselle operatiiviselle riskienhallinnalle (transaktiotasoinen riskien identifiointi, analysointi ja hinnoittelu sekä asiakkaiden jatkuva seuranta) ja sisäiselle valvonnalle luotu pohja.

Asiakkaiden palvelusta syntyneistä transaktioista tulee OP Ryhmän kannettavaksi riskejä, joita hallitaan portfoliotasolla ansaintalogiikkakokonaisuuksien sisällä. Portfoliotasoiset vastuut valtuutetaan selkeästi, ja nämä vastuut kuvataan riskipolitiikoissa tai muissa ohjeissa. Mikäli tietystä toiminnasta syntyville riskeille ei löydy vastuuhenkilöä, toimintaa ei lähtökohtaisesti harjoiteta. Lähtökohtana on se, että riski voidaan vastuuttaa vain sellaiselle toiminnolle, jolla on mahdollisuudet vaikuttaa riskin tasoon eri toimenpitein.

Likviditeettistrategia määrittelee likviditeetin hallintakeinot, eri varainhankintalähteiden hyödyntämisen, maksuvalmiuden turvaamisen sekä likviditeetin hallintaprosessiin osallistuvien vastuut ja tehtävät yleisellä tasolla. OP Ryhmän likviditeettiasemaa hallitaan ennakoivalla rahoitusrakenteen suunnittelulla, maksuvalmiustilanteen seurannalla ja oikein mitoitetulla likviditeettireservillä, päivittäisen maksuvalmiuden suunnittelulla ja hoidolla, valmiustasopohjaisella varautumissuunnittelulla sekä tehokkaalla ja jatkuvalla likviditeettitilanteen ohjauksella.

Pääomahallinnan tavoitteena on kaikissa tilanteissa ennakoivasti ohjata ja varmistaa, että OP Ryhmän vakavaraisuus täyttää asetetut tavoitteet ja viranomaisvaateet, ja siten varmistaa OP Ryhmän toiminnan jatkuvuus. OP Ryhmän pääomasuunnitelma tukee pääomien riittävyden arviointia ja kiteyttää toimintatavat vakavaraisuuden heikentyessä. Pääomasuunnitelmalla pyritään ennakoivasti varmistamaan vakavaraisuuden riittävyys poikkeuksellisissakin olosuhteissa.

1.1.2.5 OP Ryhmän riskienhallinnan sisäinen valvonta

Riskienhallintatoiminto vastaa antamiensa ohjeiden noudattamisen valvonnasta ja raportoi merkittävistä poikkeamista keskusyhteisön hallituksen riskivaliokunnalle sekä compliance-toiminnolle.

Riskienhallintatoiminto valvoo OP Ryhmän ja sen yritysten operatiivista päivittäistä riskienhallintaa ja maksuvalmiuden hallintaa, riskinottoa, liiketoimintojen hinnoittelua, riskienhallinnan prosesseja ja niiden laatua. Se analysoi ryhmän ja sen yritysten riskiasemaa ja sen kehitystä, riskinoton pysymistä sille asetettujen toleranssien, limiittien ja valvontarajojen puitteissa sekä riskipolitiikan noudattamista. Lisäksi riskienhallintatoiminto varmistaa toiminnan jatkuvuutta valvomalla jatkuvuussuunnitelmien vuosittaista ylläpitoa ja testausten toteuttamista ryhmän yrityksissä ja keskusyhteisökonsernissa.

Riskienhallinta tuottaa raportointia, jonka avulla voidaan seurata ansaintalogiikalle soveltuvin menetelmin, miten liiketoiminta pysyy sille asetettujen määrällisten rajoitteiden puitteissa ja miten se noudattaa toiminnalle asetettuja laadullisia vaateita.

1.1.3 OP Ryhmän merkittävät riskit: lähteet ja hallinta

1.1.3.1 Merkittävien riskien määritelmät ja lähteet

Alla on kuvattu yhteenvetona OP Ryhmän merkittävien riskien määritelmät ja lähteet.

Luottoriskit	Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että rahoitusinstrumentin sopimusosapuoli ei pysty täyttämään sopimuksenmukaisia takaisinmaksuvelvoitteita ja aiheuttaa täten toiselle osapuolelle taloudellisen tappion.
Likviditeettiriskit	Likviditeettiriski aiheutuu rahoituksen myöntämisen ja hankkimisen kassavirtojen ajoituksen ja määrien epätasapainosta, rahoituksen hankinnassa tarvittavien vakuuksien riittämättömyydestä, rahoituksen ajallisesta sekä vastapuoli- tai instrumenttikohtaisesta keskittymisestä. Em. voi johtaa yrityksen oman maksuvalmiuden heikkenemiseen, jos sen maksuvalmiusvarautuminen ei ole riittävää. Likviditeettiriskeihin sisältyy myös markkinoiden likvidiysriski, jolla tarkoitetaan riskiä siitä, että markkinatransaktiota ei saada toteutettua halutussa ajassa ja/tai arvioituun hintaan.
Markkinariskit	Markkinariskillä tarkoitetaan sopimuksen arvoon tai sopimuksen ansaintaan kohdistuvaa epäedullista muutosta, joka aiheutuu rahoitusmarkkinoilla havaittavien hintojen muutoksista. Markkinariskeihin kuuluvat taseen ja taseen ulkopuolisten erien korko-, valuutta-, volatilititeetti-, luottospread-, osake-, kiinteistöriski ja mahdolliset muut hintariskit.
Vahinkovakuutusriskit	Vahinkovakuutusriskit muodostuvat vahinko- ja varausriskeistä. Vahinkoriski syntyy siitä, että vahinkoja tapahtuu keskimääräistä enemmän tai ne ovat poikkeuksellisen suuria. Varausriski syntyy siitä, että jo tapahtuneiden vahinkojen korvausmenot ovat suuremmat kuin on ennakoitu tai maksusuoritusten ajoitus poikkeaa ennakoidusta.
Henkivakuutusriskit	Henkivakuutusriskit muodostuvat biometrisistä riskeistä sekä kustannus- ja asiakaskäyttämisen riskeistä. Biometrinen riski syntyy siitä, että ennusteet vakuutettujen eliniästä poikkeavat elämänvarariskiä sisältävissä vakuutus tuotteissa tai ennusteet vakuutettujen kuolevuudesta (esim. katastrofin aiheuttama kuolevuuden ennustamaton kasvu) poikkeavat kuolemanvarariskiä sisältävissä tuotteissa. Biometristä riskiä syntyy myös siitä, että ennusteet vakuutettujen työkyvyttömyyden alkavuudesta poikkeavat työkyvyttömyysriskiä sisältävissä tuotteissa, mutta OP-Henkivakuutuksessa em. työkyvyttömyysriski on hyvin pieni.

Vastapuoliriskit	Vastapuoliriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että sopimuskumppani ei täytä taloudellisia velvoitteitaan. Vastapuoliriski voi liittyä johdannais sopimukseen, kaupankäyntiin tai jälleenvakuutus sopimukseen.
Operatiiviset riskit	Operatiivista riskiä aiheutuu kaikesta liiketoiminnasta, ja se voi aiheutua puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. OP Ryhmässä operatiivisiin riskeihin kuuluvat myös ICT- ja turvallisuusriskit.
Compliance-riskit	Riski, joka aiheutuu ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen, asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen tai eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä.
Tietopääomariski	Tietopääomariskillä tarkoitetaan mahdollista tappiota, maineen menetystä tai toiminnan heikentymistä aiheutuen dataan ja informaatioon kohdistuvasta epävarmuudesta päätöksenteossa, johtamisessa ja raportoinnissa.
Malliriskit	Malliriskillä tarkoitetaan mahdollista tappiota tai maineen menetystä aiheutuen sellaisista mallien tulosten perusteella tehdyistä päätöksistä, joissa syynä on mallien kehittämisen, täytäntöönpanon tai käytön virheet. Mallilla tarkoitetaan kvantitatiivista menetelmää, jolla lähtötiedot muunnetaan matematiikan, tilastotieteen tai asiantuntija-arvioiden pohjalta liiketoimintapäätöksiä ohjaavaksi tai taloudellista tai riskiasemaa koskevaksi kvantitatiiviseksi tiedoksi.
Maineriskit	Riski maineen tai luottamuksen heikkenemisestä, joka johtuu negatiivisesta julkisuudesta tai on seurausta jonkin riskin toteutumisesta.
Keskittymäriskit	Riskit, joita voi syntyä liiketoiminnan liiallisesta keskittymisestä yksittäisille asiakkaille, tuotteille, toimialoille, maturiteettijaksoille tai maantieteellisille alueille.
Tulevan liiketoiminnan riskit	Riski siitä, millä ehdoin ja volyymin solmitaan uusia joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia.

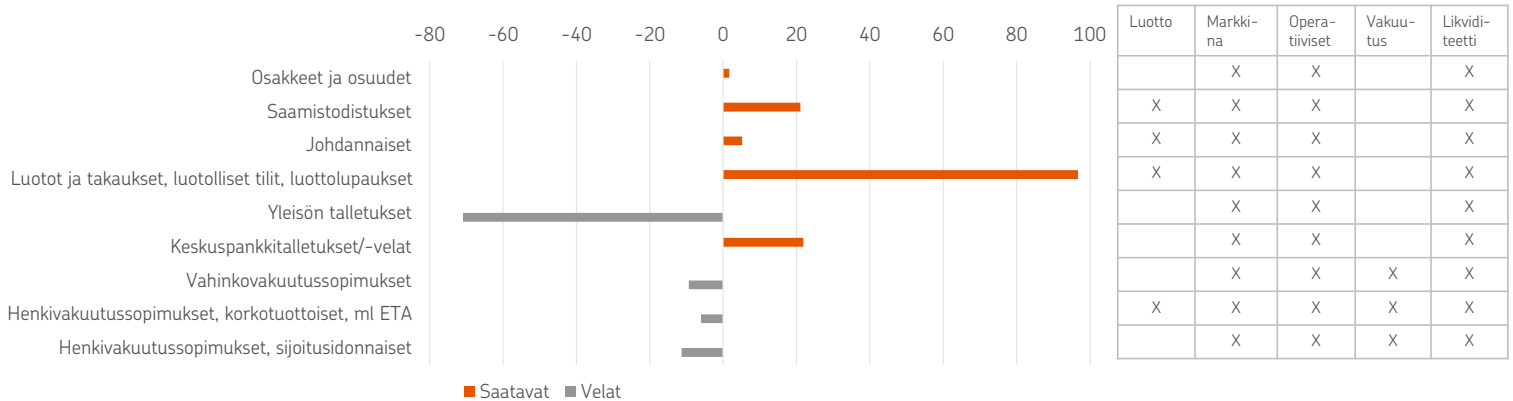
Vastapuoliriskejä ja tulevan liiketoiminnan riskejä ei käsitellä omana kokonaisuutenaan, koska tulevan liiketoiminnan riskit voivat ilmetä eri merkittävien riskien muodossa, ja vastapuoliriskit ilmenevät eri riskilajien yhteydessä.

Asiakaskäyttätymisriski voi toteutua useassa eri riskilajissa (asiakkaiden käyttäytymisen muutoksen vaikutus esimerkiksi vakuutus sopimusten arvoon, talletusten määrään tai sopimusten ennakaisiin takaisinmaksuihin).

Jäännösriski on jäljelle jäävä riski, jota ei voida tai haluta poistaa. Jäännösriski-sanaa voidaan pitää synonyymina riskille. Jäännösriski ei siten ole rinnasteinen käsite yllä luetuille merkittävillä riskeillä, vaan jäännösriskin voidaan katsoa koskevan mitä tahansa yllä lueteltua merkittävää riskiä.

Alla oleva kaavio kuvaa keskeisiin rahoitusinstrumentteihin liittyvät riskilajit sekä havainnollistaa riskilajien merkittävyyttä kunkin rahoitusinstrumentin tasearvojen (31.12.2020) avulla.

Keskeiset instrumentit, niihin liittyvät riskilajit ja volyymit, mrd. €

1.1.3.2 Pankkitoiminnan riskit

Luottoriskit

OP Ryhmässä luottoriskiä hallitaan ryhmätason ohjeilla ja linjauksilla sekä määrällisillä riskilimiiteillä. Niitä tarkennetaan Pankkitoiminnan riskipolitiikassa riskinoton linjauksilla, limiiteillä ja valvontarajoilla, laadullisilla ja määrällisillä tavoitteilla sekä asiakasvalintaa, vakuuksia ja kovenanteja koskevilla periaatteilla. Määrälliset ja laadulliset tavoitetasot tasapainottavat liiketoimintatavoitteita ja maltillista riskinottohalukkuutta keskenään. Limiitit ja valvontarajat asettavat riskinotolle ylärajat. Niiden avulla varmistetaan luottosalkun riittävä hajautuminen ja vältetään liian suurien riskikeskittymien syntyminen.

Luottoriskin hallinta perustuu huolelliseen asiakasvalintaan, asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, asiakkaan hyvään tuntemiseen, vahvaan ammattitaitoon ja kattavaan dokumentointiin. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on päivittäinen luottoprosessi ja sen laatu. Luottoriskiä hallitaan myös tuotevalikoiman ja -ehtojen valinnalla. Uusluotonannon riskiä hallitaan harkitulla asiakasvalinnalla ja riskikeskittymien välttämiseksi, minkä lisäksi luottoriskin vähentämistekniikoita (vakuudet, takaukset) sekä kovenanteja hyödynnetään aktiivisesti. Luottosalkun riskiä hallitaan hyvällä asiakkuuksien johtamisella ja ongelmatilanteiden ennakoivalla ja johdonmukaisella hoidolla.

Kaiken luotonmyönnön perusedellytys on asiakkaan riittävä velanhoito kyky. Asiakaskokonaisuuden muodostaminen oikein luo perustan luottoriskien hallinnalle. Ilman selkeää kuvaa siitä, mistä osallisista kokonaisuus muodostuu, millainen on kokonaisuuden rakenne ja mistä sen velanhoito kyky muodostuu, ei rahoitettavasta kokonaisuudesta voi saada oikeaa kuvaa ja ymmärtää sitä riskiä, mikä sen rahoittamisesta syntyy. Liiketoiminta tunnistaa asiakaskokonaisuudet ja niiden sisällä olevat riippuvuudet ja kuvaa ne OP Ryhmän järjestelmiin.

Kaikista luottoriskiä synnyttävistä asiakkaista on kerättävä riittävästi ajantasaista tietoa luottokelpoisuuden arviointia varten. Luottokelpoisuus muodostuu sekä asiakkaan maksuhalusta että maksukyvyistä, joilla molemmilla on vaikutus asiakkaan luottoluokkaan. Riittäväillä ja oikeilla perustiedoilla varmistetaan, että asiakas saadaan luokiteltua oikealla luottoluokittelumallilla ja että luottoluokka antaa oikean kuvan asiakkaan luottokelpoisuuteen liittyvästä riskistä. Liiketoiminta huolehtii siitä, että asiakkaiden luottoluokat ovat jatkuvasti voimassa ja ajan tasalla, sekä tarvittaessa päivittää luottoluokkaa asiakkaan tilanteen muuttuessa. Näin sekä pankin että koko OP Ryhmä -tason luottosalkkua voidaan seurata ajantasaisesti.

Vakuushallinta perustetaan riippumattomaan vakuusarviointiin, panttausten pätevytyteen ja vakuuksien realisoitavuuteen, jotta voidaan jatkuvasti ylläpitää realistinen näkymä saatavia turvaavista vakuuksista. Saatavien vakuudeksi pantattujen kohteiden arvojen on annettava oikea ja ajantasainen kuva niin yksittäisen asiakkaan kuin koko luottosalkun vakuusasemasta. Epälikvidien vakuuksien arvostamisessa on huomioitava vakuuskohteen omistajan taloudellinen asema. Mitä heikompi kohteen omistajan taloudellinen asema on, sitä suurempi realisaatioarvon painoarvon tulee olla vakuuskohteen arvostamisessa.

Rahoituspäätöksenteko pohjautuu eriyttämisen periaatteeseen, jossa rahoituksen valmistelija ei voi tehdä rahoituspäätöstä yksin. Rahoituspäätökset ovat päätöksiä riskin ottamisesta, ja siksi päätöksentekijöillä on oltava päätöstä tehdessään tiedossa kaikki päätöksentekoon olennaisesti vaikuttava tieto. Kaikki luottoriskinottoa koskevat päätökset ovat

liiketoimintaperusteisia. Päätöksentekoa ohjaa OP Ryhmän riskiottohalu ja riskipolitiikassa määritetty tavoiteriskiasema. Päätökset, jotka poikkeavat riskipolitiikassa määritellystä tavoiteriskiasemasta, pitää perustella laajemmin. Keskusyhteisön riskienhallinta arvioi merkittävimpien rahoitushankkeiden riskipolitiikan mukaisuutta ja raportoi tilannekuvaa riskipolitiikan noudattamisesta luotonannossa OP Ryhmän ja pankkitoimintaa harjoittavien yhteisöjen johdolle.

Pankin toimiva johto ja hallinto seuraavat tarkasti pankin luottoriskiasemaa. Pankin johdolla on vastuu pitää hallinto ajan tasalla pankin operatiivisessa riskinotossa tapahtuvista mahdollisista poikkeamista suhteessa hallinnon vahvistamaan riskipolitiikkaan, jotta hallitus voi roolinsa mukaisesti valvoa pankin riskiaseman kehittymistä ja tarvittaessa ohjata operatiivista johtoa riskinottamisen suhteen.

Pankin näkökulmasta luottoriski realisoituu tilanteessa, jossa asiakas ajautuu maksukyvyttömäksi eikä selviydy luottovelvoitteistaan ilman, että pankki ryhtyy toimenpiteisiin, kuten vakuuksien realisoimiseen. Tämän takia on tärkeää, että asiakkaat, joiden velanhoitokyky on heikentynyt tai joiden velanhoitokykyyn kohdistuu merkittävä uhka, tunnustetaan viivytyksettä niin rahoitus- kuin asiakkuudenhoitoprosesseissa.

Asiakkaat, jotka ovat pankin kannalta merkittävimpiä ja joiden riski maksukyvyttömyydestä on selvästi kasvanut tai joiden velanhoitokykyyn liittyy muu merkittävä uhka, on siirrettävä erityisseurantaan. Näiden asiakkaiden osalta pankin on laadittava toimintasuunnitelma siitä, millä toimin asiakkaan tilanne pyritään pankin näkökulmasta ratkaisemaan ja pankille mahdollisesti realisoituva riski minimoimaan. Merkittävien potentiaalisten tai varsinaisten ongelma-asiakkaiden seuranta ja dokumentointi on riskittömämpiä asiakkaita tiiviimpää ja kattavampaa, jotta asiakkaan tilanteesta tapahtuvista muutoksista ollaan aktiivisesti tietoisia ja muuttuneeseen tilanteeseen pystytään reagoimaan välittömästi.

Luottoriskin mittaus

Luottoriskiä mitataan OP Ryhmä -tasolla luottoriskin taloudellisen pääomavaateen osuudella vastuiden määrästä maksukyvyttömyyshetkellä, järjestämättömien saamisten osuudella luotto- ja takauskannasta sekä odotettavissa olevien luottotappioiden osuudella luotto- ja takauskannasta. Lisäksi mitataan yritysvastuiden osuutta eri luottoluokkakoreissa sekä yritysvastuiden keski-ratingia. Näille mittareille on asetettu riskipolitiikassa limiitit. Lisäksi luottosalkun keskittymiä seurataan asiakkaittain, toimialoitain ja maittain. Myös luottokannan ja luottoriskin taloudellisen pääomavaateen kasvueroa mitataan kasvun ja riskinoton tasapainon varmistamiseksi. Pankkitoimintaa harjoittaville liiketoimintasegmenteille on asetettu ryhmätasoisista limiiteistä johdettuja limiittejä.

Riskipolitiikassa asetettuja limiittejä voidaan täydentää segmenttien toimintaohjeistuksessa asetetuilla laadullisilla tavoitteilla, jotka voivat olla segmentti- tai yhteisökohtaisia. Tavoitteita voidaan asettaa koko luottosalkulle tai erikseen henkilö- tai yritysasiakasrahoitukselle. Lisäksi voidaan asettaa luottoriskiprosessin laatua mittaavia tavoitteita.

Luottoportfolion riittävän hajautuksen ja tehokkaan pääoma-allokaation varmistamiseksi luottoportfolion ohjaamisessa hyödynnetään asiakassegmentointia. Asiakassegmentit on määritelty siten, että yksittäinen asiakassegmentti sisältää luottoriskiltään homogeenisia saamisia ja on siten ohjattavissa riskipolitiikassa kokonaisuutena. Segmentointia ja luottoluokkakorikohtaista jaottelua hyödyntäen esitetään riskipolitiikassa luottosalkun tavoitetila, mikä ei ole liiketoimintaa sitova, mutta liiketoiminnan tulisi ohjata luottoriskin ottoa siten, että tavoitetila saavutetaan.

Riskien arvioinnissa OP Ryhmä hyödyntää sisäisiä luottoriskimalleja. Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD, Probability of Default) arviointimallien lisäksi luottoriskin mittaamisessa käytetään tappio-osuuden ja vastuun määrän ennustemalleja. Vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, Exposure at Default) on ennuste pankin saatavan määrästä maksukyvyttömyyden alkaessa. Taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä maksukyvyttömyyshetkellä määräytyy luottovasta-arvokertoimien (CF, Conversion Factor) perusteella. Tappio-osuus (LGD, Loss Given Default) on arvio pankille aiheutuvasta taloudellisesta tappiosta, osuutena EAD:sta maksukyvyttömyyden toteutuessa. Luottoriskin arvioinnissa käytettäviin malleihin sovelletaan malliriskien hallinnan mukaisia menettelyjä.

OP Ryhmän sisäinen luottoluokittelujärjestelmä

Luottoluokittelulla tarkoitetaan menetelmiä, prosesseja, valvontaa, tietojen keruuta ja tietotekniikkajärjestelmiä, joilla tuetaan luottoriskin arviointia, vastuiden luokittamista luokkiin tai ryhmiin sekä tietäntyyppiselle vastuulle kehitettyjen maksukyvyttömyys- ja tappioestimaattien määrittelyä. OP Ryhmän luottoluokittelujärjestelmä on ryhmätasoinen.

Luottoluokitteluissa hyödynnetään sekä asiantuntija- että automaattiluokitteluja. Liiketoiminnan ja riskienhallinnan vastuut asiantuntijaluokitteluissa eriytetään tarkoituksenmukaisesti niin, että päätöksenteko on keskitetty riippumattoman riskienhallinnan rating-päättäjille. Luottoluokitteluprosessin jatkuva seurantavastuu on vastuupankeissa, ja luokitukset tulee pitää aina keskeytyksettä voimassa. Asiakkaiden luottoluokituksen on annettava oikea kuva asiakkaan tilasta ja velanhoitokyvystä, ja rahoituspäätöksen tulee tukeutua voimassa oleviin ja ajantasaisiin luottoluokkiin. Luottoluokituksella ohjataan asiakasvalintaa, suhtautumista vakuusvajeeseen ja vastuiden hinnoittelua.

Henkilöasiakkaiden sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä arvioidaan sisäisellä 16-portaisella asteikolla A–F, joista luokassa F on maksukyvyttömät sopimukset. Kaikkien henkilöasiakkaiden sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyys arvioidaan kuukausittain luottokannan luokittelumallilla. Luottokannan luokittelu perustuu asiakkaan perustietoihin, maksukäyttäytymiseen ja muihin asiointihistoriatietoihin. Kullekin luottoluokalle on johdettu keskimääräiset maksukyvyttömyyden todennäköisyydet yhden vuoden aikaperiodille.

Luottopäätöksentekoa, luottoriskien arviointia ja uusluotonannon hinnoittelua tuetaan toistaiseksi hakemusvaiheen luokittelumalleilla. Osuuspankeille, ryhmän rahoitusyhtiötuotteille ja vakuudettomille kulutusluotoille on käytössä omat hakemusvaiheen mallit.

Yritysassiakkaiden ja luottolaitosvastapuolten maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä arvioidaan 20-portaisella asteikoilla 1,0–12,0, joista luokkiin 11–12 luokitellaan maksukyvyttömät asiakkaat.

Keskisuurten ja suurten yritysasiakkaiden R-luokittelu perustuu yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin ja laadullisiin taustatietoihin, joiden pohjalta tilastollinen malli tuottaa luokitusehdotuksen. Asiakkaaseen perehtynyt asiantuntija tekee rating-esityksen mallin tuottaman luokitusehdotuksen ja muun käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Mahdolliset tulevaisuuden näkymiin liittyvät muutokset ja epävarmuudet otetaan huomioon varoitusmerkkeinä ja mallin antamaan luokitteluun tehtävinä poikkeuksina. Luottoluokka päätetään keskusyhteisön riippumattomassa riskienhallinnassa rating-esityksen pohjalta vähintään vuosittain, heikkojen asiakkaiden osalta puolivuositain.

Pienten yritysasiakkaiden A-luokittelun perustana on Suomen Asiakastiedon automaattiluokittelumalli Rating Alfa. Rating Alfian muuttujina on yrityksen ja sen vastuuhenkilöiden maksuhäiriö- ja maksutapatietoja, tilinpäätöstunnuslukuja ja asiakkaan perustietoja. Rating Alfian tuottamat riskipisteet on kuvattu (kalibroitu) OP Ryhmän sisäisiin luottoluokkiin. Rating Alfian tuottamista riskipisteistä ja OP Ryhmän sisäisistä maksukäyttäytymistä kuvaavista tiedoista muodostetaan OP Ryhmän luottoluokat, joita tarvittaessa muutetaan asiantuntija-arvioiden perusteella. A-luokiteltujen asiakkaiden luottoluokan oikeellisuus on arvioitava vähintään vuosittain; heikkojen luottoluokkien ja tarkkailulista-asiakkaiden osalta arviointi on tehtävä puolivuositain. Vastuu arvioinnista on vastuupankilla. Arvioitu luottoluokka hyväksytään keskusyhteisön riskienhallinnassa merkittävimpien A-luokiteltujen asiakkaiden osalta.

Yritysassiakkaita, joilla on vähäiset vastuut, luokitellaan pienten vastuiden luokittelumallilla (P). Luokittelumalli on kuukausittain laskettava automaattiluokittelu, joka muodostetaan asiakkaan perustietojen, asiointitietojen ja maksukäyttäytymistietojen perusteella.

Luottolaitosvastapuolten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arvioinnissa käytössä oleva L-luokittelumallirakenne vastaa yritysten R-luokittelumallia. Luottoluokittelun pohjana oleva tilastollinen malli perustuu tilinpäätöstunnuslukuihin ja laadullisiin taustatietoihin. Luokitusta voidaan asiantuntijan toimesta korjata varoitusmerkein, ja luokitukseen vaikuttaa usein myös pankkikonsernin emon tuki ja ns. sovereign ceiling -periaate, jonka mukaan vastapuoli ei voi olla luottokelpoisuudeltaan toimintavaltiotaan parempi. Luottolaitosten luokitukset päätetään vähintään vuosittain.

Riskienhallintatoiminto ylläpitää tarkempaa kuvausta sisäisestä luottoluokittelujärjestelmästä ja raportoi säännöllisesti sen toimivuudesta osana OP Ryhmän riskianalyysiä sekä erikseen johtokunnan riskienhallintatoimikunnalle.

Likviditeettiriskit

Likviditeettiriskien tunnistaminen

OP Ryhmän keskuspankki ja muut liiketoimintayksiköt sekä riskienhallinta tunnistavat ja arvioivat jatkuvasti varainhankintaan ja liiketoimintaan sekä muuhun toimintaympäristöön sisältyviä riskejä. Uusien tuotteiden, palvelujen, toimintamallien, prosessien ja järjestelmien riskiarvioinnissa liiketoiminnan tulee ottaa huomioon myös likviditeettiriskit. 13

Vähintään vuosittain riskienhallinta yhteistyössä liiketoimintojen edustajien kanssa tekee kattavan likviditeettiriskien kartoituksen sen varmistamiseksi, että likviditeetin riittävyden arviointimenettelyt (ILAAP) ovat asianmukaiset ja riittävät suhteessa ryhmän likviditeettiriskeihin.

Likviditeettiriski liittyy keskeisesti pankkitoimintaan, jossa rahoituksen sisään- ja ulosvirtaukset eivät ajoitu samanaikaisesti. Pankki altistuu tällöin jälleenrahoitusriskille johtuen pääasiassa maturiteetiltaan pitkän antolainauksen ja asiakas-käyttötymisestä riippuvan talletusvarainhankinnan maturiteetin eroista ja saamisten epälikvidiydestä. Samanaikaisesti pankki altistuu varainhankinnan keskittymäriskille talletus- ja tukkuhankinnan vastapuolten, rahoituksen saatavuuden ja maturiteetin suhteen. Markkinalikvidiyden puute voi pienentää pankin omistuksessa olevien likvidien varojen määrää.

Arviointi ja mittaus

Saamisten, velkojen ja taseen ulkopuolisten sitoumusten tulevia kassavirtoja arvioidaan sopimuksen eräpäivän tai lyhennysohjelman mukaisesti, asiantuntija-arviolla tai asiakaskäyttötymisen historiaan perustuvilla tilastollisilla malleilla.

Rakenteellista rahoitusriskiä mitataan sisään tulevien ja ulos maksettavien kassavirtojen erotuksena eri aikaluokissa. Lisäksi lasketaan sääntelyn mukaista pysyvän varainhankinnan vaatimuksen tunnuslukua (NSFR, Net Stable Funding Ratio), joka määrittelee, miten paljon pitää olla vakaita, yli yhden vuoden pituisiksi arvioituja rahoituslähteitä suhteessa pysyvää varainhankintaa edellyttäviin eriin.

Maksuvalmiusriskiä mitataan viranomaisnäkökulmasta maksuvalmiusvaatimuksen (LCR, Liquidity Coverage Ratio) mukaisella tunnusluvulla. Maksuvalmiusvaatimuksen ajallista riittävyyttä arvioidaan erääntyvällä taseella. Taloudellisen näkökulman perusteella mitataan stressitestaukseen pohjautuvaa ensisijaisen likviditeettireservin ja likviditeettireservin riittävyyttä.

Varainhankinnan keskittymäriskiä mitataan laskemalla liukuvan 12 kuukauden ja liukuvan 3 kuukauden aikana erääntyvä pitkäaikainen joukkovelkakirjalainamuotoinen varainhankinnan määrä. Alle vuoden aikahorisontissa mitataan lyhyen ja pitkän tukkuvarainhankinnan muodostaman kokonaistukkuvarainhankinnan määrä 3 kuukauden aikana. Talletusvarainhankinnan osalta seurataan suurimpien talletusvolyyymien muodostamaa keskittymää. Lisäksi seurataan vastapuoli- ja instrumenttikohtaisia keskittymiä.

Taseen sitoutuneisuutta mitataan suhteuttamalla taseen kiinnitettyjä varoja taseen varojen ja vakuuksien yhteenlaskettuun määrään.

Likviditeettireservin sijoitustoiminnan riskien arviointi- ja mittausmenetelmiä kuvataan markkinariskien yhteydessä.

Likviditeetin stressitestausta

OP Ryhmän maksuvalmiusreservin ja varautumiserien riittävyyttä arvioidaan erilaisten skenaarioiden avulla. Stressiskenaarioina käytetään niin OP Ryhmä -kohtaista kuin markkinakohtaisia skenaarioita sekä niiden yhdistelmää. Skenaarioiden tulee kattaa sekä lyhyen että pitkän aikavälin stressitilanteita. Jäsenpankkikohtaisen rakenteellisen rahoitusriskin mittauksessa huomioidaan pankkikohtaisesti viranomaisen stressiskenaarioon perustuva maksuvalmiusvaade maksuvalmiustalletuksena keskuspankkiin. Ryhmän elvytysuunnitelman yhteydessä hyödynnetään käännteistä stressitestiä. Toimiva johto vahvistaa käytettävät skenaariot, stressitestausten tulosten käytön ja raportoinnin.

Varainhankintasuunnitelma

OP Ryhmän varainhankintasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon jäsenpankkien arvio tulevien vuosien rahoitustarpeesta. Varainhankintasuunnitelmassa määritellään suuntaviivat seuraavien vuosien tukkuvarainhankinnalle. Suunnitelma päivitetään vuoden aikana tarpeen mukaan. Talletusvarainhankintaa tehdään ensisijaisesti liiketoimintastrategian ja -suunnitelman pohjalta. Varainhankintasuunnitelmassa määritellään tukkuvarainhankinnan lähteet ja esitetään, miten ryhmän rahoitustarve tärkeimpien tukkurahoituslähteiden osalta katetaan huomioiden markkinoiden syvyys ja riittävä hajautus sekä määritellään päätöksentekovaltuudet. Varainhankintasuunnitelman pitää ottaa huomioon myös usean vuoden epäsuotuisat skenaariot ja keskeisten varainhankintaerien äkilliset muutokset.

Valuuttamääräisen likviditeetin hallinta

OP Ryhmässä valuuttamääräistä varainhankintaa tehdään varainhankinnan lähteiden hajauttamisen vuoksi. Koska ryhmän saamiset ovat lähes kokonaan euromääräisiä, valuuttamääräinen varainhankinta muunnetaan pääsääntöisesti johdannaisilla liikkeeseenlaskun yhteydessä euroiksi.

Likviditeettisäätelyn mukaan valuutta on merkittävä, jos velat tietyssä valuutassa ylittävät 5 % yhteenliittymän taseen loppusummasta. Merkittäviä valuuttoja seurataan valvojalle muodostettavan likviditeettiraportoinnin yhteydessä kuukausittain. Vaikka tukkuvarainhankinnan erät suojataan, eniten käytettyjen valuuttojen osalta voidaan tarvita valuuttamääräistä reserviä asiakkaiden valuuttalimiittien noston varalta.

Päivänsisäisen likviditeetin hallinta

OP Ryhmän keskuspankki seuraa päivänsisäisesti käytössä olevia rahoituslähteitä sekä ennakoi ja seuraa päivänsisäisesti tapahtuvien maksujen toteutumista. Päivänsisäisiä rahoituslähteitä pidetään sen verran, että pankkipäivän aikana toteutuvista maksuista suoriudutaan.

Likviditeetin hallinnan varautumissuunnitelman mukaisesti voidaan valmiustasoa tarvittaessa nostaa myös päivänsisäisen likviditeetin häiriytyessä. Tällä varmistetaan tehokas toiminta kriisin uhan kasvaessa.

Likviditeettireservi

Taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna OP Ryhmän likviditeettireservi jakautuu ensisijaiseen ja toissijaiseen likviditeettireserviin. Ensisijaisen reservin määrittely perustuu keskuspankkivakuuskelpoisuuteen, ja keskuspankki hallinnoi sitä aktiivisesti ryhmän likviditeetin hallinnan lähtökohdista. Ensisijainen likviditeettireservi koostuu sekkitilistä Suomen Pankissa sekä ryhmän keskuspankin hallussa olevista keskuspankkivakuuskelpoisista saamistodistuksista. Toissijainen likviditeettireservi koostuu muista ryhmän keskuspankin hallussa olevista saamistodistuksista, joita ei ole ensisijaisesti hankittu likviditeetin hallintaa varten, sekä OP Yrityspankin saamistodistuksista ja keskuspankkivakuuskelpoisista yritysluotoista. Likviditeettireserviin luettavat saamistodistukset tulee olla kiinnittämättömiä ja milloin tahansa myytävissä tai vakuudeksi käytettävissä.

Viranomaisnäkökulmasta tarkasteltuna OP Ryhmän likviditeettireservi koostuu maksuvalmiusvaatimusta koskevan säännösten kriteeristön täyttävästä likviditeettireservistä (LCR-reservi).

Ryhmän keskuspankki laatii vähintään vuosittain sijoitussuunnitelman, johon sisältyvät keskuspankin hallussa olevat likviditeettireservin sijoitukset. Sijoitussuunnitelma noudattaa OP Ryhmän riskinoton periaatteissa (RAS) sekä riskipolitiikassa asetettuja rajoitteita ja tavoitteita markkinariskille, luottoriskille ja maksuvalmiusriskille. Sijoitussuunnitelmassa luodaan soveltuvilta osin puitteet saamistodistusten likvidiyden testaukselle.

Sijoituksia hajautetaan sekä sisäisen riskinottohalukkuuden että ulkoisen säätelyn vaatimukset huomioiden muun muassa tuotteittain, vastapuolittain ja maittain.

Vakuuksien hallinta ja varojen sitoutuneisuus

Vakuuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä OP Ryhmän varoja, joita käytetään vakuutena likviditeettitarpeista suoriutumiseen joko normaali- tai stressitilanteessa. Ryhmän keskuspankki seuraa keskitetysti vakuuksia ja vastaa vakuuksien käytöstä ja niiden siirrosta.

Suurin taseen sitoutuneisuutta aiheuttava erä on OP-Asuntoluottopankki Oyj:n vakuudellisten joukkolainojen vakuutena olevat asuntoluotot. Tämän lisäksi sitoutuneisuutta aiheuttavat pääasiassa keskuspankkioperaatiot ja johdannaisliiketoiminta. Likviditeettitarpeisiin varautumisen näkökulmasta varojen sitoutuneisuutta rajoitetaan määrällisellä limiitillä riskipolitiikassa.

Likviditeettipotentialin kasvattamiseksi on oleellista tunnistaa taseen saatavien kelpoisuus rahoituksen vakuutena ja kehittää valmiuksia saatavien käyttämiseksi rahoituksen vakuutena.

Likviditeetin turvaaminen stressitilanteissa

OP Ryhmän likviditeetin varautumissuunnitelmalla luodaan viitekehys, jolla turvataan ryhmän kyky selvittää maksuvelvoitteistaan myös maksuvalmiuskriisin aikana. Suunnitelma luo selkeät operatiiviset ohjeet ja toimintamallit lisääntyneen likviditeettiriskin havaitsemiseen sekä ohjaa oikea-aikaisiin ja oikein mitoitettuihin toimenpiteisiin likviditeettiriskin vähentämiseksi varmistamalla tehokas organisoituminen ja toiminta kriisin uhan kasvaessa. Varautumissuunnitelma määrittelee kullekin maksuvalmiuden valmiustasolle ohjaus- ja seurantamenettelyt, jotka tiukentuvat valmiustason noustessa.

Lisäksi OP Ryhmän elvytysuunnitelma sisältää likviditeetin hallinnan elvytystoimet.

Likviditeettiriskien raportointi

Keskusyhteisön johdolle raportoidaan likviditeettiriskeistä säännöllisesti, ja maksuvalmiustilanteen valmiustason noston myötä siirrytään tarvittaessa viikoittaiseen tai päivittäiseen tilanneraportointiin. OP Ryhmän yritykset raportoivat likviditeettiriskistä hallituksille säännöllisesti vähintään asetettujen valvontarajojen ja limiittien tasolla.

OP Ryhmän riskianalyyssissä riskienhallinta raportoi neljännesvuosittain keskusyhteisön hallituksen riskivaliokunnalle likviditeettistrategian ja Pankkitoiminnan riskipolitiikan linjausten toteutumisen. Raportoinnissa arvioidaan lähtökohtaisesti yhteenliittymätasolla varainhankinnan muutoksia suhteessa asiakasliiketoiminnan rahoitustarpeeseen sekä erikseen talletusten ja tukkuhankinnan muutoksia ja niihin liittyvää asiakaskäyttäytymistä. Lisäksi arvioidaan stressitestauksen kautta sisäisten likviditeettipuskurien riittävyttä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, pankkitoiminnan rakenteellista rahoitusasemaa sekä viranomaisvaateiden muutoksia.

Likviditeettiriskien hallinnassa hyödynnettävien mallien toimivuus varmistetaan malliriskien yhteydessä kuvattujen malliriskien hallinnan periaatteiden mukaisesti.

Likviditeetin hallinta ja ohjaus yhteenliittymässä

Likviditeettisääntelyä ei sellaisenaan sovelleta yhteenliittymän yrityksiin, vaan EKP:n luvalla keskusyhteisö voi myöntää jäsenpankeilleen luvan poiketa likviditeettisääntelystä. OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on myöntänyt jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, johon nojaten jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on se, että keskusyhteisö antaa ohjeet yhteenliittymän yrityksille maksuvalmiuden turvaamiseksi tarvittavasta riskienhallinnasta ja muista laadullisista vaatimuksista ja valvoo näiden ohjeiden noudattamista.

Keskusyhteisön toimiva johto vastaa OP Ryhmän keskitetystä likviditeettiriskien hallinnan järjestämisestä likviditeettistrategian linjausten mukaisesti. Sen on huolehdittava, että yhteenliittymän likviditeetin hallinta ja sen valvonta ovat jatkuvasti sopusoinnussa liiketoiminnan laajuuden ja laadun kanssa sekä täyttävät sääntelyn vaatimukset. Otto- ja antolainauksen myynnin ohjauksessa johto kiinnittää huomiota kasvu- ja kannattavuustavoitteiden lisäksi tuotteiden likviditeettiominaisuuksiin. Asiakaspalveluun liittyvän tuotekehityksen avulla on pyrittävä myös siihen, että likviditeetti- ja rahoitusrakenteen riskejä saadaan vähennettyä.

OP Ryhmän varainhankintasuunnitelman hyväksyvät OP Yritys pankin ja OP-Asuntoluottopankin hallitukset. Keskusyhteisön toimiva johto hyväksyy Likviditeetin varautumissuunnitelman, joka sisältää valmiustasopohjaisen maksuvalmiustilanteen ohjaus- ja valvontamenettelyt sekä rahoituslähteet.

OP Ryhmän keskuspankkina toimiva OP Yritys pankki Oyj turvaa niin koko ryhmän kuin kunkin osuuspankin tai muun ryhmään kuuluvan yrityksen maksuvalmiuden. Ryhmän keskuspankin Suomen Pankissa olevalle sekkitilille kerätään ryhmän yhteisöjen likviditeetti. Näin ollen koko ryhmän maksuvalmiusasema hoidetaan aina keskitetysti sekkitiliin kautta. OP Ryhmän keskuspankki vastaa ryhmän tukkuvarainhankinnasta, hallitsee ryhmän lyhytaikaista likviditeettiä ja ylläpitää maksuvalmiusreserviä, hoitaa keskitetysti ryhmän vähimmäisvarantovelvoitteen sekä vastaa päivänsisäisen likviditeettiriskien hallinnasta. OP Yritys pankki hoitaa keskitetysti ryhmän vieraan pääoman ehtoisen ja oman pääoman ehtoisen tukkuvarainhankinnan, ja OP-Asuntoluottopankki Oyj asuntolainavakuudellisen tukkuvarainhankinnan.

Hallituksen tai sen valtuuttaman toimielimen päätöksellä keskuspankki voi hyödyntää normaalitilanteessa koko OP Ryhmässä olevia vakuuksia. Raha- ja pääomamarkkinoiden häiriöistä tai muista syistä johtuvassa vakavassa maksuvalmiuskriisissä tai siihen varautumisessa keskusyhteisön hallitus tai sen valtuuttama toimielin velvoittaa yhteenliittymän jäsenpankit joko myymään luottoja OP-Asuntoluottopankki Oyj:hin tai asettamaan luottokantaansa OP-Asuntoluottopankki Oyj:n liikkeeseen laskeman katetun joukkovelkakirjalainan vakuudeksi väliluoton kautta. Tarvittavien luottojen määrä pohjautuu ryhmätasoiseen tarpeeseen ja määritellään pankkikohtaisesti. Päätös voidaan panna toimeen keskusyhteisön hallituksen tai sen valtuuttaman toimielimen päätöksellä. Jäsenpankit sitoutuvat toteuttamaan päätökseen liittyvät toimenpiteet välittömästi.

Osuuspankkien antolainauksen ensisijaiset rahoituslähteet ovat oma pääoma, talletusvarainhankinta ja väliluottorahoitus OP-Asuntoluottopankilta. Väliluottorahoituksen käyttö vähentää OP Ryhmän senior varainhankinnan tarvetta.

Mikäli osuuspankin asiakasliiketoiminnassa syntyy likviditeettiylijäämää, se ohjataan ryhmän keskuspankin tarjoamiin sijoitustuotteisiin tukemaan koko OP Ryhmän perustehtävän toteutusta. Osuuspankkien perustehtävään ei kuulu sijoitustoiminta.

Likviditeettiriskin kustannusten allokointi yhteenliittymässä

Ulkoisen tukkuvarainhankinnan kustannusten tulee heijastua asiakasliiketoiminnan hinnoitteluun.

Tukkuvarainhankinnan ja likviditeettireservin ylläpidon kustannukset jaetaan jäsenpankeille keskusyhteisön toimivan johdon hyväksymän aiheuttamisperiaatteen pohjalta. Maksuvalmiuden ylläpidosta aiheutuvat kustannukset allokoidaan maksuvalmiustalletuksen kautta ja tukkuvarainhankinnan kustannukset OP-luottojen pohjakoron päälle lisättävällä marginaalilla tai jollakin muulla menettelyllä.

Markkinariskit

Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan strategia (IRRBB-strategia)

OP Ryhmän tuotoista noin kolmasosa muodostuu korkokatteesta. Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan strategia muodostaa näin ollen keskeisen elementin ryhmän tulovakauden varmistamisessa. Rahoitustaseen korkoriski on määritelty osana markkinariskejä yhdeksi OP Ryhmän merkittäväksi riskiksi.

Rahoitustase muodostuu niistä OP Ryhmän pankkitoiminnan tase- ja taseen ulkopuolisista eristä, joita ei ole määritelty kaupankäyntivarastoon kuuluviksi eriksi. Rahoitustaseen korkoriski on rakenteellinen korkoriski, jota ei oteta, vaan se syntyy toiminnan luonteen vuoksi.

Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan periaatteet luovat edellytykset myös IRRBB-säätelyvaateiden (Interest Rate Risk in the Banking Book) täyttämiseksi. Niiden mukaisesti:

- Toimivalla johdolla on vastuu OP Ryhmän pankkitoiminnan rahoitustaseen korkoriskien hallinnan järjestämisestä IRRBB-strategian linjausten mukaisesti.
- Korkoriskin hallinnan käytännöt ovat perusteltuja, vankkoja ja dokumentoituja.
- Kukin yhteenliittymän jäsenpankki kantaa oman rahoitustaseensa korkoriskin ja vastaa sen hallinnasta.
- Varoihin ja velkoihin sisältyvät optionaalisuudet otetaan huomioon korkoriskin mittauksessa käytettävissä malleissa. Mallien toimivuus varmistetaan malliriskien yhteydessä kuvattujen malliriskien hallinnan periaatteiden mukaisesti.
- Korkoriskiä mitataan korkokäyrän tason muutoksille ja stressitesteissä myös korkokäyrän muodon muutoksille.
- Korkotuloriskimittarilla mitataan korkokateriskia ja nykyarvoriskimittarilla taseen ja taseen ulkopuolisiin eriin koko juoksuajalle sisältyvää korkoriskiä.
- Rahoitustaseen korkoriskille varataan taloudellista pääomaa suhteessa korkoriskiin.
- Korkoriskin stressitestejä suoritetaan säännöllisesti.

Kukin jäsenpankki hoitaa rahoitustaseen korkoriskiä riskipolitiikan linjausten ja rajausten, keskusyhteisön antaman muun ohjeistuksen ja tavoiteasetannan sekä tili-, talletus- ja luottoehtojen määrittämässä puitteissa. Jäsenpankit laativat vuosisuunnittelun yhteydessä tasehallintasuunnitelman, joka sisältää myös rahoitustaseen korkoriskin hallintasuunnitelman.

Rahoitustaseen korkoriskiä suojataan ryhmän keskuspankin tarjoamin instrumentein. Jäsenpankilla tulee olla riittävä osaaminen johdannaisten käytöstä suojauksessa.

OP Ryhmän uusien tuotteiden, palvelujen, toimintamallien, prosessien ja järjestelmien riskiarviointimenettelyllä varmistetaan, että korkoriskin hallinnan piirteet on ymmärretty ja asianmukaisesti kuvattu.

Merkittävään osaan luottoja sovelletaan luottoehtojen perusteella viitekorkojen alarajana nolaa. Nollalattioiden arvioidaan teknisesti pitävän suurella todennäköisyydellä, sillä niistä luopumisesta ei käydä keskustelua toimialan sisällä eikä julkisuudessa. Kokonaiskoron nollalattioiden poistamisen toteuttaminen edellyttää lainsäädäntöön muutoksen, jossa määritellään, miten negatiivinen viitekorko asiakkaalle hyvitetään ja miten sitä verotuksessa käsitellään. Nollalattioiden poistamisen vaikutuksia arvioidaan stressitesteillä.

Omaa pääomaa pidetään liiketoimintaa rahoittavana eränä. Tuotto-osuuksien korot otetaan asiakaslupauksen ja pääomalainat sopimuskoron mukaan huomioon riskilaskennassa. Osakepääoma on korotonta, samoin kuin osuuspääoma ja kertyneet voittovarot.

Keskusyhteisö varmistaa korkoriskinsiirron liiketoiminnan luonnetta vastaavan kuvautumisen ryhmän ja sen keskeisten yritysten tilinpäätöksiin keskitetyllä suojauslaskennalla.

OP Ryhmän riskianalyyssissä Riskienhallinta-toiminto raportoi neljännesvuosittain keskusyhteisön hallituksen riskivaliokunnalle Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan strategian ja Pankkitoiminnan riskipolitiikan linjausten toteutumisesta.

Tasepankkitoiminnan muiden markkinariskien hallinta

Pankkitoiminta taseen kautta -ansaintalogiikan muut markkinariskit syntyvät lähinnä OP Ryhmän likviditeettireservin hoidosta sekä OP Yrityspankin joukkovelkakirjalainasalkusta.

OP Yrityspankin keskuspankkitoiminto hallinnoi OP Ryhmän pankkitoiminnan likviditeettireserviä. Säätelyn mukainen maksuvalmiusvaatimus (LCR) määrittää reunaehdot likviditeettireservin koolle ja allokaatiolle. Likviditeettireserviin kuuluu keskuspankkitalletuksen ohella likviditeettireservisalkku, johon kuuluvien erien on täytettävä säätelyn luottokelpoisuus- ja likvidiysvaateet. Tämän vuoksi salkku sisältää arvopapereita, joista luottotappioiden realisoituminen on erittäin epätodennäköistä. Nämä arvopaperit ovat useimmiten kiinteäkorkoisia, eli niiden arvo elää markkinakorkojen ja luottospreadien liikkeiden myötä. Salkun arvopaperit on päätetty kirjata käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien luokkaan, joten niiden arvon muutokset kirjautuvat omiin varoihin luettavaan käyvän arvon rahastoon ja vaikuttavat siten vakavaraisuuteen.

Likviditeettireservisalkkua seurataan ja hallinnoidaan markkinariskin hallinnan keinoin:

- Likviditeettireservisalkun ansainta perustuu luottospread-riskin kantamiseen. Korkoriski suojataan johdannaisilla.
- Pankkitoiminnan riskipolitiikka määrittelee riskien mittausmenetelmät ja riskinoton limiitit ja muut rajoitteet.
- Sijoitussalkulle laaditaan sijoitussuunnitelma, jossa kuvataan sijoitustoiminnan tavoitteet ja salkunhoidossa noudatettavat periaatteet. OP Yrityspankin hallitus hyväksyy sijoitussuunnitelman.
- Salkun riittävä hajautus varmistetaan liikkeeseenlaskijakohtaisilla rajoituksilla.

Lisäksi OP Yrityspankki sijoittaa yritysten joukkolainoihin. Yrityspankin joukkovelkakirjalainasalkku on OP Yrityspankin kannalta luotonannon vastine. Salkulle laaditaan sijoitussuunnitelma, jossa kuvataan sijoitustoiminnan tavoitteet ja salkunhoidossa noudatettavat periaatteet.

Pankkitoiminnan osake- ja kiinteistöriskiä hallitaan ensisijaisesti ohjeistuksella, jossa riskinotto on tarkkaan rajattua. Kiinteistöriski muodostuu lähinnä osuuspankkien omassa käytössä olevista kiinteistöistä. Pankkitoiminnan nykyisiin liiketoimintamalleihin ei kuulu osake- tai kiinteistöriskin kasvattaminen.

Autokaupan rahoituksessa voidaan tarjota tuotteita, joissa riski auton jälleenmyyntiarvosta sopimuskauden lopussa on OP Yrityspankilla. Jos toteutunut myyntihinta alittaa sopimuksen hinnoittelussa käytetyn arvion, ansainta jää tavoitellusta tai syntyy tappiota. Riskin hallitsemiseksi on tärkeää rajata rahoitettavat kohteet sellaisiksi, että niiden hintakehitys on ennustettavaa ja realisointi sujuvaa.

OP Ryhmä käyttää johdannaisia sekä kaupankäynti- että suojaustarkoituksessa. Vain keskusyhteisökonsernin keskuspankki- ja markets-toimintaa harjoittavat yksiköt, joille on vahvistettu trading-toiminnan limiitit, voivat käyttää johdannaisia kaupankäyntitarkoituksessa. Muut jäsenpankit käyttävät johdannaisia vain suojaustarkoituksessa.

Markets-toiminnan riskienhallinta

OP Ryhmän kaupankäynti pääomamarkkinatuotteilla on keskitetty OP Yrityspankin Markets-toiminnalle. Tähän kuuluvat osuuspankkien ja OP Yrityspankin myöntämiin lainoihin tehtyjen korkosuojaustuotteiden hinnoittelu ja suojaaminen markkinoille, erilliset korkosuojaukset, valuuttakauppa, strukturoidut sijoitustuotteet, kaupankäynti joukkovelkakirjalainoilla sekä hyödykejohdannaiset. Otettuja riskejä ovat korkoriski eri valuutoissa, optioiden volatiliiteettiriski, luottospread-riski ja vastapuoliriski. Markets vastaa ryhmän valuuttaposition hoidosta ja tekee tarpeen mukaan valuuttakauppoja markkinoille. Marketsin riskiasemia hallitaan käymällä aktiivista kauppaa markkinoilla. Marketsin riskin ja tuloksen seuranta on päivittäistä. Lisäksi Riskienhallinta raportoi Marketsin riskeistä hallituksen riskivaliokunnalle ja toimivalle johdolle osana OP Ryhmän riskianalyysia.

Marketsin riskejä mitataan expected shortfall -mittareilla sekä erilaisilla tuote- ja positiokohtaisilla herkkyy- ja nimellisarvomittareilla. Toiminnan kannalta merkityksellisten markkinaliikkeiden vaikutuksia arvioidaan stressitestauksella, jotta ymmärretään harvinaisten ja vaikutukseltaan suurten markkinamuutosten riskit. Marketsin markkinariskit sisältyvät taloudelliseen pääomavaateeseen. Riskipolitiikka asettaa liiketoimintamalleille limiitit ja rajaukset. Riskipolitiikka laaditaan niin, että riskit ovat näkyvissä liiketoimintamalleittain ja että liiketoimintamallien ulkopuolinen riskinotto on tarkkaan rajattua.

Johdannaissopimusten solmimisesta aiheutuu vastapuoliriskiä, jota rajoitetaan asiakaskohtaisilla limiiteillä. Limiiteistä päätetään OP Yrityspankin luottopäätösten prosessissa. Riskin huomioimiseksi johdannaisten arvostuksia korjataan luottoriskin arvostusoikaisulla (CVA ja DVA). Arvostusoikaisun suuruuteen vaikuttaa johdannaisten luottoriskitön arvostus, korkotaso, valuuttakurssit, korko-optioiden volatiliiteetti ja luottoriskin markkinahinta. Luottoriskin arvostusoikaisun korkotason vaihtelusta johtuvaa heiluntaa vähennetään tekemällä johdannaissopimuksia.

Luottoihin kytketyistä johdannaissominaisuuksista syntyvät riskit siirretään Marketsiin, joka kattaa ne markkinoille. Toimintaan liittyviä riskejä ovat korko- ja volatiliiteettiriski. Joissakin tuotteissa asiakkaiden ennustetulla käyttäytymisellä on merkittävä vaikutus tuotteen hinnoitteluun ja riskin suojaamiseen. Jos asiakkaiden käytös kokonaisuutena poikkeaa merkittävästi ennustetusta, toteutunut asiakkuustuotto voi olla odotettua pienempi tai suurempi sekä riskiasema yli- tai alisuojattu. Asiakaskäyttämisen riski poikkeaa markkinariskeistä siinä, että riskiä ei voi suojata pankkien välisillä markkinoilla. Riskin hallinta perustuu asiakassuhteen hoitoon osuuspankeissa, asiakaskäyttämisen ajantasaiseen seurantaan sekä kertyneen tiedon hyödyntämiseen ennustemallien kehityksessä.

Varainhoito-liiketoimintamallin riskienhallinta

Varainhoito-liiketoiminnan tärkeimmät riskit ovat toiminnan järjestämiseen liittyvät operatiiviset riskit ja compliance-riskit. Varainhoidon tuotteiden myyntiin kohdistuu yksityiskohtaista sääntelyä, jolla pyritään varmistamaan, että asiakas ymmärtää sijoituspäätöksensä riskit ja kustannukset. Sijoitustuotteiden myyntiin liittyy maineriski. Markkinakehityksen vaikutus hallintoitaviin varoihin altistaa liiketoiminnan ansainnan markkinariskeille.

Riskejä hallitaan parantamalla prosessien laatua ja varmistamalla, että tuotetarjooma vastaa asiakaskysyntää ja -tarpeita. Monipuolinen tuotetarjooma parantaa asiakaspysyvyyttä tilanteessa, jossa asiakas haluaa vaihtaa tai hajauttaa sijoituskohteita. Riskeille varataan pääomavaadetta osana muita arvioitavia riskejä.

Compliance-organisaatio raportoi compliance-riskeistä ja Riskienhallintatoiminto muista Varainhoito-ansaintalogiikkakokonaisuuden riskeistä hallituksen riskivaliokunnalle ja toimivalle johdolle osana OP Ryhmän riskianalyysia.

1.1.3.3 Vakuutustoiminnan riskit

Henkivakuutusriskit

Henkivakuutustuotteiden sisältämät biometriset riskit johtuvat siitä, että kuolemantapausten tai työkyvyttömyyden perusteella korvauksia maksetaan enemmän kuin on ennakoitu tai eläkkeitä maksetaan ennakoitua pidempään. Kuolevuus

ja jäljellä olevan eliniän odote vaikuttavat henkivakuutusyhtiön riskiasemaan kuolemanvaravakuutuksissa ja eläkevakuutuksissa. Varsinkin etuusperusteisessa ryhmäeläkevakuutuksessa ja muissa elinikäisiä eläkevakuutuksia sisältävissä kannoissa pitkäikäisyysriski on suuri, sillä nämä sopimukset eivät sisällä merkittävästi riskiasemaltaan vastakkaista kuolevuusriskiä.

Vakuutuksenottajien asiakaskäyttäytymisestä syntyvät raukeamisriski ja takaisinostoriski. Vakuutuksenottajalla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen, lopettaa sopimus ennenaikaisesti tai muuttaa sopimusta sopimukseen sisältyvän option perusteella siten, että muutetussa sopimuksessa yhtiöllä on aiempaa suurempi riski. Yksi esimerkki edellä mainituista optioista on asiakkaan oikeus vaihtaa varojensa tuotto sijoitussidonnaisesta laskuperustekorkoiseksi, mikä kasvattaa korkokuluja. Toinen esimerkki on eläkkeen lykkääminen, mikä kasvattaa sekä pitkäikäisyysriskiä että raukeamisriskiä. Asiakaskäyttäytymiseen liittyvälle takaisinostoriskille alttiita ovat erityisesti säästövakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset, joissa asiakkaalla on takaisinosto-oikeus. sekä riskivakuutukset, jotka vakuutuksenottaja voi päättää milloin vain niin halutessaan. Eläkevakuutuksissa takaisinosto on mahdollinen vain poikkeustapauksissa.

Kustannusriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa toteutuvat vakuutus sopimusten hallinnoinnin, hoidon ja korvaustoiminnan kustannukset eroavat hinnoittelussa arvioiduista kustannuksista. Vakuutusten ennenaikainen raukeaminen voi myös vaarantaa vakuutusten hinnoittelussa käytettyjen kustannusoletusten pitävyyden ja siten myötävaikuttaa kustannusriskin toteutumiseen.

Henkivakuutusriskien edellyttämää pääomien tarvetta arvioidaan vakavaraisuuspääomavaateella (SCR) ja taloudellisella pääomavaateella. Arviota täydennetään stressitesteillä.

Henkivakuutuksen vakuutusriskejä hallitaan huolellisella riskinvalinnalla ja hinnoittelulla sekä varmistamalla vakuutusvelan tarkka ja turvaava arvostus. Asiakas- ja riskinvalintalinjaukset kuvataan säännöllisesti päivitettävässä asiakas- ja riskivalintaohjeessa.

Kuolevuuteen ja pitkäikäisyyteen liittyvät riskit hinnoitellaan vakuutuksen myöntämishetken olosuhteiden ja tilanteen perusteella turvaavasti. Yhtiöllä on hyvin vähäiset oikeudet muuttaa näiden pitkäaikaisten sopimusten hintoja. Tästä syystä riski hinnoitteluperusteiden mahdollisesta muuttumisesta myöhemmin jää vakuutusyhtiön kannettavaksi siten, että uusmyynnin maksuja korotetaan ja yhtiö kirjaa myydylle kannalle vakuutusvelan täydennyksen. Riskiasemaltaan vastakkaisten vakuutusten tarjoaminen vähentää koko vakuutuskannan nettorisikiä.

Asiakaskäyttäytymiseen liittyvää ennen aikaista raukeamisriskiä ja riskiä asiakkaan optiosta vaihtaa varojensa tuottoa takuukorkoiseksi hallitaan kilpailukykyisellä tuotevalikoimalla, sopivilla tuoterakenteilla sekä kannusteilla ja sanktioilla sopimusehdoissa.

Kustannusriskiä hallitaan riittävällä kulukurilla sekä turvaavalla hinnoittelulla. Hinnoittelussa tehtyjen oletusten toteutumista seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa uusmyynnin maksuja korotetaan ja myydyin vakuutuskannan osalta kirjataan vakuutusvelan täydennys.

Riskiä rajoitetaan myös jälleenvakuutuksella, jonka taso määritetään OP-Henkivakuutuksen hallituksen hyväksymissä jälleenvakuutusperiaatteissa. Jälleenvakuutusperiaatteissa asetetaan rajat enimmäisomapidätykselle sekä katastrofisuojan kapasiteetille. Jälleenvakuutusperiaatteet rajoittavat myös jälleenvakuutuksen vastapuoliriskin ottovaltuuksia, sillä dokumentissa asetetaan limiitit vastapuolen luottoluokituksen ja jälleenvakuutuksen sopimustyyppin (sopimusliike, fakultatiivinen) perusteella.

Vastuullinen vakuutusmatemaatikko antaa vuosittain yhtiön hallitukselle selvityksen vakuutusvelan vaatimusten jatkuvasta noudattamisesta, vakuutusliikkeen luonteen asettamista vaatimuksista sekä aktuaaritoiminnon lausunnot vakuutuspolitiikasta ja jälleenvakuutusjärjestelyistä.

Vakuutusriskien sitomaa taloudellista pääomavaadetta limitoidaan suhteessa OP Ryhmän sisäiseen pääomaan. Vakuutusriskien määrää ohjaa osaltaan myös pääomasuunnitelmassa asetettu tavoite oman varallisuuden ja vakavaraisuuspääomavaateen suhteelle.

Vahinkovakuutusriskit

Vakuustointi perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyteen. Vahinkovakuutuksessa vakuutusvelkariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Biometrisiä riskejä muodostuu myös vahinkovakuutusyhtiöiden sellaisten vahinkovakuutusten myöntämisestä, joissa vakuutustapahtuman seurauksena maksetaan jatkuvaa eläkettä.

Vahinkovakuutusriskejä arvioidaan vakavaraisuuspääomavaateella (SCR) ja taloudellisella pääomavaateella. Arviota täydennetään stressitesteillä.

Vahinkovakuutusriskejä hallitaan huolellisella riskinvalinnalla ja hinnoittelulla sekä varmistamalla vakuutusvelan tarkka ja turvaava arvostus.

Vakuutusten hinnoittelu perustuu riskivastaavuuteen, jolla tarkoitetaan sitä, että vakuutuksen hinta vastaa vähintään vakuutuksesta aiheutuvia korvauskustannuksia. Vakuutusmaksu sisältää myös komponentit toimintakuluille ja pääoman kustannukselle.

Vastuuvallinnan perusteet (asiakasvalinta ja sen kriteerit sekä lajikohtaiset päätöksentekorajat) määrittävät vuosittain päivitettävässä riskipolitiikassa sekä sitä täydentävässä ohjeistuksessa. Dokumentit määrittävät päätöksentekovaltuudet porrastetusti vakuutusriskin suuruuden mukaan sekä vakuutuslajeittain riskit, joita merkitään vain rajoitetusti ja Vakuutusasiakkaat-johtoryhmän harkinnalla.

Vahinkovakuutuksen vakuutuskaudet ovat pääsääntöisesti vuosivakuutuksia tai sitä lyhyempiä, ja vakuutusriskitason muutokset pystytään useimmiten siirtämään vakuutuksen hintoihin nopeasti. Sellaisten pitkäkestoisten vakuutuslajien osalta, joissa riskien keskinäinen riippumattomuus ei ehkä toteudu, riskiä hallitaan asettamalla vuosittaiset merkitsemislimiitit.

Riskiä rajoitetaan myös jälleenvakuutuksella, jonka taso määritetään hallitusten hyväksymissä jälleenvakuutusperiaatteissa. Jälleenvakuutus toteutetaan pääosin riski- (vakuutettu kohde) ja vahinkotapahtumakohtaisin jälleenvakuutusuojin. Mahdolliset aukot jälleenvakuutusturvassa estetään huolellisella UW-ohjeistuksella. Jälleenvakuutusten saatavuuden muodostamaa riskiä valvotaan tiiviisti. Vakuutuslajista riippumatta suuret yksittäiset riskit, kuten luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnan mahdollisesti aiheuttamat vahinkokumulatiot, jälleenvakuutetaan.

Jälleenvakuutusperiaatteissa asetetaan rajat enimmäisomapidätykselle sekä katastrofisuojan kapasiteetille. Jälleenvakuutusperiaatteet rajoittavat myös jälleenvakuutuksen vastapuoliriskin ottovaltuuksia, sillä dokumentissa asetetaan limiitit vastapuolen luottoluokituksen ja jälleenvakuutuksen sopimustyyppin (sopimusliike, fakultatiivinen, fronting) perusteella. Paikalliset riskikeskittymät otetaan huomioon omaisuus- ja keskeytysriskien EML-arvioissa (Estimated Maximum Loss, suurin todennäköinen vahinko) ja jälleenvakuutusuojaan sisältyvässä EML-murtumasuojassa.

Vakuutusvelan määrä arvioidaan turvaavasti niin, että se riittää vakuutus sopimuksista aiheutuvien veloitteiden suorittamiseen. Tämä toteutetaan siten, että vakuutusvelalle arvioidaan ensin odotusarvo, jonka päälle on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko antaa vuosittain yhtiön hallitukselle selvityksen vakuutusvelan vaatimusten jatkuvasta noudattamisesta, vakuutusliikkeen luonteen asettamista vaatimuksista sekä aktuaaritoiminnon lausunnot vakuutuspolitiikasta ja jälleenvakuutusjärjestelyistä.

Vakuutusriskien sitomaa taloudellista pääomavaadetta limitoidaan suhteessa ryhmän sisäiseen pääomaan. Vakuutusriskien määrää rajoittaa osaltaan myös pääomasuunnitelmassa asetettu tavoite oman varallisuuden ja vakavaraisuuspääomavaateen suhteelle.

Markkina- ja vastapuoliriskien hallinta henki- ja vahinkovakuutustoiminnassa

Rakenteellisen korkoriskin ja sijoitustoiminnan muiden riskien hallinta

Henki- ja vahinkovakuutuksen markkinariskien hallinta kattaa koko taseen markkinariskit, mikä käsittää vakuutusvelan, sijoitukset ja johdannaiset. Sijoitustoiminnan tarkoitus on asiakastuoton varmistaminen, vakuutusvelan katteena toimiminen ja katteen tuottava sijoittaminen.

Rakenteellisen korkoriskin eli korkotaseen riskin tarkastelu alkaa siitä, miten hyvin korkosijoitusten ja vakuutusvastuiden kassavirrat on sovitettu toisiinsa (Asset and Liability Management = ALM). Korkojen muutoksella on vaikutus sekä vakuutusvelkojen että sijoitusten ja suojaavien johdannaisten arvoon.

Solvenssi II -kehikossa ja taloudellisen pääomavaateen mallissa vakuutusvelan diskonttokäyrään sisältyy volatiliiteettikorjaus, mikä altistaa korkotaseen myös luottomarginaaliriskille. Korkojen lasku ja luottoriskimarginaalien kaventuminen nostavat vakuutusvelan nykyarvoa. Korkotaseen luottomarginaaliriskin tason kannalta oleellista on varojen ja velkojen riskiprofiilien yhdenmukaisuus. Vakuutusvelan korkoriskin suojausta voidaan toteuttaa sekä suorilla korkosijoituksilla että korkojohdannaisia käyttäen, joten nettokorkoriski muodostuu sekä vakuutusvelan korkoriskistä että vakuutusvelan katteena olevien korkosijoitusten ja johdannaissuojien riskiprofiilista.

Sijoitustoiminnassa otetaan huomioon muun muassa vakuutusvelan (oletetusta) kassavirtarakenteesta syntyvä rakenteellinen korkoriski sekä vakuutusvelan asettamat muut vaatimukset sijoitusomaisuudelle ja sen likviditeetille. Myös kohtuusperiaatteen soveltaminen vaikuttaa sijoitustoiminnan tavoitteisiin ja riskinoton määrään.

Markkinariskien suuruutta mitataan ja rajataan Value at Risk -mittarilla ja erilaisin herkkyysmittarein sekä taloudellisen pääomavaateen ja vakavaraisuuspääomavaateen (SCR) määrällä. Arviota täydennetään stressitesteillä.

Omaisuuslajiallokaatiojakaamaa tarkastelemalla arvioidaan vakuutusyhtiöiden riskikeskittymiä omaisuusluokatasolla.

Korkotaseen markkinariskejä rajoitetaan ansaintalogiikkakohtaisten riskipolitiikkojen mukaisissa yhtiön hallituksen vahvistamissa sijoitussuunnitelmissa liikkeeseenlaskija-, rahastosijoitus- ja korkoriskilimiitein. Omaisuusluokkarajoitteet asetetaan riskillisille korkosijoituksille, osakkeille ja kiinteistöille sekä epälikvideille sijoituksille. Suomi-yhtiöstä OP-Henki-vakuutukseen siirtyneelle henkivakuutuskannalle (ETA 1) ja eläkevakuutuskannalle (ETA 2) laaditaan kummallekin omat erilliset sijoitussuunnitelmat. Sijoitussuunnitelmissa vakuutusyhtiöiden hallitukset hyväksyvät myös johdannaisten käytön periaatteet. Ryhmän riskipolitiikan linjausten ja limitoinnin lisäksi sijoitussalkkuja rajaavat myös yhtiöiden hallitusten vahvistamat vastuullisen sijoittamisen linjaukset.

Vakuutusyhtiöiden vakuutusvelasta ei lähtökohtaisesti aiheudu valuuttariskiä, koska niiden vakuutusvelka on pääsääntöisesti euromääräinen ja OP-Henkivakuutuksen osalta kokonaan euromääräinen. Tästä syystä myös merkittävä osa vakuutusvelan katteena olevista sijoituksista allokoidaan euromääräisiin arvopapereihin.

Vastapuoliriskien hallinta

Jälleenvakuuttajien vastapuoliriskiä hallitaan luottoluokka- ja vastapuolikohtaisilla limiiteillä riskipolitiikan ja hallituksen vahvistamien jälleenvakuutusperiaatteiden mukaisesti.

Sijoitussalkun vastapuoliriskiä rajoitetaan luottoluokakohtaisilla allokaatiolimiiteillä.

Vastapuoliriskiin varataan pääomia sekä taloudellisen pääomavaateen mallissa että SCR-laskennassa.

1.1.3.4 Ryhmätasoiset riskit

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivinen riski on ns. seuraamusriski, jota aiheutuu kaikesta liiketoiminnasta ja joka voi aiheutua puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. OP Ryhmässä operatiivisiin riskeihin luetaan myös ICT- ja turvallisuusriskit. Sen sijaan tietopääoma-, compliance- ja malliriskit, vaikka ovatkin operatiiviseen toimintaan liittyviä riskejä, on luokiteltu omiksi riskilajeikseen niihin liittyvien erityispiirteiden vuoksi, ja ne käsitellään myöhemmin tässä dokumentissa. Operatiivinen riski voi ilmetä taloudellisina tappioina tai muina haitallisina seuraamuksina, kuten maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menetyksenä.

Operatiivisten riskien hallinta liiketoiminnassa

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa keskeisten liiketoimintoprosessien ja toimintojen tehokkuus ja laatu sekä niiden jatkuvuus myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Jokaisen OP Ryhmän yrityksen johto ja prosessin omistaja on vastuussa operatiivisten riskien hallinnan järjestämisestä edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti liiketoimintojen erityispiirteet huomioiden.

Operatiivisten riskien hallinnalla yritysten johto ja prosessien omistajat varmistavat, ettei riskeistä aiheudu ennalta arvaamattomia taloudellisia menetyksiä tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivisten riskien laadullisen luonteen vuoksi niiltä ei voi koskaan suojautua täysin eikä niiden haitallisia vaikutuksia pystytä kaikissa tapauksissa estämään. Operatiivisten riskien hallinnalla ei myöskään aina pyritä riskin poistamiseen kokonaisuudessaan, vaan riskin hallitsemiseen siten, että riskitaso on hyväksyttävissä.

Turvallisuusriskien hallinnan ja turvallisuustyön tavoitteena on koko organisaation turvallisuuskulttuurin kasvattaminen, tarvittavan turvallisuustason kehittäminen ja ylläpitäminen painottuen ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin sekä tehokkaaseen uhka- ja häiriötilanteiden hallintaan. Uhkatilanteissa henkilöturvallisuuden varmistaminen on aina ensisijainen tavoite ja omaisuuden sekä tiedon turvaaminen toissijainen.

ICT-riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa keskeisiin liiketoimintoprosesseihin kuuluvien ja niitä tukevien järjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien turvallisuus, saatavuus ja nopea toipuminen häiriötilanteessa. Jokaisen järjestelmän omistajan vastuulla on huolehtia edellä mainittujen tavoitteiden toteutumisesta myös ulkopuolisten ICT-palveluntarjoajien osalta.

Operatiivisten riskien hallinnan järjestämisessä keskeisiä osa-alueita liiketoiminnassa ovat mm.:

- Selkeät organisaatorakenteet ja määritetyt vastuut.
- Prosessit, joiden omistajat on nimetty ja joiden omistajat vastaavat prosessin tehokkuudesta ja laadusta sekä sääntelymukaisuudesta prosessin omistajan tehtävien ja vastuiden mukaisesti.
- Henkilöstö, jolla tulee olla työtehtäviensä vaatima riittävä osaaminen ja pätevyys sekä vastuut ja tavoitteet, jotka on asetettu ja kuvattu selkeästi ja joista on tiedotettu asianmukaisesti.
- Suunnitelmallinen sisäisten ja ulkoisten vaatimusten täyttäminen turvallisuusriskien hallinnaksi (torju, havaitse, reagoi)
- Sellaiset käyttöoikeudet ja -valtuudet tietoihin ja ICT-järjestelmiin, jotka perustuvat työtehtäviin ja jotka on rajattu ainoastaan työntekijän tehtäviensä suorittamiseen tarvitsemiin tietoihin ja ICT-järjestelmiin. Käyttöoikeushallinnan ja -valvonnan vastuu on OP Ryhmän yritysten johdolla. Tähän sisältyy myös mahdollisten vaarallisten työyhdistelmien määrittäminen ja niiden välttäminen.
- Tieto- ja kyberturvallisuuden riittävyyden ja ajantasaisuuden varmistaminen. Tätä liiketoiminnassa toteutetaan mm. valvonnalla, systemaattisilla teknisillä järjestelyillä, päivittäisillä valvontatoimenpiteillä sekä kohdistetuilla tietoturva-auditoinneilla.
- Kaikkien tietojen oikeellisuuden todentaminen. Yrityksen johto ja prosessien omistajat vastaavat tiedon käytettävyydestä, eheydestä, luottamuksellisuudesta ja saatavuudesta teknisten ja hallinnollisten toimenpiteiden avulla sekä tiedon suojaamisesta asiattomalta pääsylvä ja laittomalta tai vahingossa tapahtuvalta tietojenkäsittelyltä.
- Tietoresurssien tunnistaminen ja luokittelu niiden kriittisyyden mukaan, ottaen huomioon luottamuksellisuus, eheys ja saatavuus. Tietoresurssin omistajan vastuulla on luokittelu ja tarvittavat suojaustoimenpiteet. Tietoresursseja ovat muun muassa ICT-järjestelmät, henkilöstö, palveluntarjoajat ja kolmannet osapuolet.

Operatiivisten riskien hallinta perustuu jatkuvalle riskien tunnistamiselle ja analysoinnille. Riskien tunnistamisessa huomioidaan myös turvallisuuteen kohdistuvia uhkia ja ulkoisia vaatimuksia sekä suunnitellaan tarvittavat turvallisuustoimet riskiperusteisesti. Yritysten johto ja prosessien omistajat ovat vastuussa siitä, että liiketoimintaprosesseihin, palveluihin ja tuotteisiin sekä niihin kuuluviin ICT-järjestelmiin liittyvät riskit tunnistetaan ja arvioidaan ja että riskeille toteutetaan tarvittavat kontrollit hyväksyttävän riskitason saavuttamiseksi ja prosessien toimivuuden sekä tehokkuuden varmistamiseksi. Toteutettavia kontrolleja on syytä pyrkiä automatisoimaan tai tukemaan automaatiolla.

OP Ryhmässä uudet ja merkittävästi muutettavat tuotteet, palvelut, toimintamallit ja järjestelmät riskiarvioidaan ennen käyttöönottoa keskusyhteisön riskienhallintatoiminnon hyväksymien menettelytapojen mukaisesti. Myös ulkoistukset

ja uudet kumppanisopimukset kuuluvat arvioinnin piiriin. Riskiarviointimenettelyn toteuttaminen on liiketoiminnan vastuulla. Riskiläusunnossaan toisen puolustuslinjan toiminnot voivat eskaloida käyttöönoton päätöksenteon korkeariskisissä, periaatteellisesti tärkeissä ja uusia riskejä sisältävissä hankkeissa. OP Ryhmässä tarjotaan asiakkaille vain ryhmätasolla hyväksytyjä tuotteita, palveluja ja liiketoimintamalleja.

Määrämuotoisten operatiivisten riskien hallinnan menettelytapojen ja yksittäisten riskien hallintakeinojen ohella OP Ryhmän yritykset voivat siirtää toteutuneen operatiivisen riskin vaikutuksia yrityksen ja OP Ryhmän ulkopuolelle vakuuttamalla.

Operatiivisten riskien hallinnan viitekehykset

OP Ryhmässä operatiivisten riskien hallinnan viitekehys jakautuu taaksepäin katsoviin (esim. operatiiviset riskitapahtumat), tilannetta arvioiviin (riskikartoitukset) ja ennakoiviin menettelytapoihin (jatkuvuuden hallinta, uusien tuotteiden riskiarviointi). Keskusyhteisön riskienhallintatoiminto vastaa OP Ryhmän operatiivisten riskien hallinnan viitekehystä, sen ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä antaa tarkemmat ohjeet OP Ryhmässä noudatettavista operatiivisten riskien hallinnan menettelytavoista. Riskienhallintatoiminto ylläpitää OP Ryhmässä käytettävää operatiivisista riskien tunnistamisesta ja niiden kontrollien määrittämisestä yhteistä luetteloa, jota se katselmoi säännöllisesti sen ajantasaisuuden ja kattavuuden varmistamiseksi. OP Ryhmässä myös ICT-riskejä johdetaan, valvotaan ja raportoidaan operatiivisten riskien hallinnan viitekehysten mukaisesti.

Keskusyhteisön riskienhallintatoiminto raportoi OP Ryhmän operatiivisten riskien hallinnasta ja riskitasosta johdolle ja liiketoimintasegmenteille kuukausikatsauksessa, riskianalyyseissa sekä QBR-raportoinnissa. Yrityksen johto raportoi säännöllisesti operatiivisten riskien hallinnasta ja sen tasosta ko. yrityksen hallitukselle.

OP Ryhmän turvallisuuden ohjausta, vastuita, valvontaa ja kehittämistä hallitaan OP Osuuskunnan hallituksen hyväksymillä Yritysturvallisuusperiaatteilla, joka mahdollistaa ryhmätasoisena yhtenäisen turvallisuustyön. Periaatteet ja siitä johdetut ohjeet muodostavat yritysturvallisuuden johtamis- ja hallintamallin.

OP Ryhmässä kyberturvallisuutta johdetaan, valvotaan ja raportoidaan keskitetyllä kyberturvallisuuden viitekehyksellä. Kyberturvallisuusorganisaatio antaa tarkemmat hallintakuvaukset ja soveltamisohjeet ryhmän tietoturvallisuuden toimeenpanosta, varmistamisesta sekä mahdollisten tietoturvapoikkeama- ja väärinkäytöstilanteiden hallinnasta. Keskusyhteisökonsernin kyberturvallisuusorganisaatio tuottaa OP Ryhmän ylimmälle johdolle säännönmukaista raportointia ryhmän tietoturvallisuutta ja -suojaavaa vaarantaneista tilanteista.

Riskienhallintatoiminto tekee OP Ryhmän operatiivisen riskin stressitestauksen kerran vuodessa. Operatiivisen riskin stressitestaus tarkoittaa herkkyyksianalyysejä ja skenaarioita. Herkkyyksianalyyseissa hyödynnetään koko OP Ryhmässä toteutuneita riskitapahtumia sekä riskiarviointiprosessissa tunnistettuja riskejä ja niiden arvioituja vaikutuksia. Skenaarioiden (vaihtoehtoisten toteutumisenäkymien) avulla pyritään puolestaan tunnistamaan riskejä ja arvioimaan niiden vaikutuksia ennakoivasta näkökulmasta.

Tietopääomariski

Tietopääomariskin hallinta

Tietopääomariski on operatiiviseen toimintaan liittyvä riski, ja tietopääomariskin hallinta täsmentää osaltaan operatiivisten riskien hallintaa.

OP Ryhmän tietopääoma sisältää kaiken ryhmän hallussa olevan datan eri muodoissaan. Tietopääoman arvo perustuu sen liiketoiminnalliseen hyödynnettävyyteen ja tehokkaaseen riskienhallintaan sekä viime kädessä sen tuottavuuteen finanssiliiketoiminnassa.

Riskienhallintaprosessien luotettavuus on riippuvainen liiketoimintaprosessien tuottamasta tiedosta, koska riskianalyytit, tunnusluvut ja skenaariot tuotetaan osittain tai kokonaan tämän tiedon pohjalta. Täten data ja informaatio ovat kaiken finanssiliiketoiminnan erottamaton ja monitasoinen tuotantotekijä, jota kutsutaan tietopääomaksi. Tietopääomaan liittyvä riski koskettaa yhtäläisesti jokaista riskialuetta.

Tietopääomariski realisoituu, kun liiketoimintaa joudutaan johtamaan epävarmuutta sisältävän tiedon perusteella. Tällöin liiketoimintariskiin varautuminen saattaa olla tarpeettoman suurta, mikä voi johtaa rahalliseen tappioon. Esimerkiksi

huonon tiedonlaadun vuoksi korotettu pääomavaade voi sitoa muuhun käyttöön hyödyllistä pääomaa. Operatiivisella tasolla haasteet asiakaspalvelu- tai muissa prosesseissa eivät johda parhaaseen mahdolliseen asiakas- ja työntekijätyytyväisyyteen.

Tietopääomariskin hallinnan hyödyt

Tietopääomaan liittyvän riskin hallinta tuottaa selkeää liiketoimintahyötyä, kun OP Ryhmän päätöksenteko, johtaminen ja raportointi perustuvat oikeelliseen ja kattavaan tietoon. Lisäksi tietopääomariskin hallinnalla osana tehokkaita riskienhallintaprosesseja varmistetaan OP Ryhmän sääntelymukaisuuden riittävyttä.

Tietopääomariskin hallinnan yhteiset toimintatavat OP Ryhmässä

Tietopääomariskien hallintaa varten OP Ryhmässä on olemassa ryhmätasoiset OP:n tiedonhallintamalli sekä OP:n tiedon laadun viitekehys. Nämä antavat raamit, joiden mukaan tietoa tulee hallita ja käsitellä. Tiedonhallintamallin ja tiedon laadun viitekehysten lisäksi ryhmässä käytössä olevat laadulliset vaatimukset ovat määritetty toteuttamaan ja tukemaan hyviä tiedonhallinnan käytäntöjä palvelu- ja järjestelmäkehityksessä.

Kaikkien OP Ryhmän toimijoiden tulee soveltaa ryhmätasoisia tiedonhallinnan linjauksia ja oman toimintansa kautta osallistua niiden kehittämiseen.

Johdon vastuulla tietopääoman hallinnassa on

- edistää tiedonlaadun riskien tunnistamista, arviointia ja hallintaa. Tähän kuuluu niiden viitekehysten katselmointi ja hyväksyminen, joiden noudattamisella minimoidaan tietopääomariskiä eli varmistetaan tiedon hyvää laatua.
- huolehtia siitä, että viitekehysten sanoittamat toimintatavat tulevat noudatetuiksi. Noudattaminen edellyttää selkeätä tilannekuvaa tiedon määrittelyn, keräämisen ja prosessoinnin hallittavuuden tilasta sekä näiden teknisistä ja laillisista edellytyksistä.
- sisällyttää tietoon liittyvien kyvykkyyksien edistäminen ja erityisesti puutteiden korjaaminen IT-infrastruktuuriin liittyvään strategian osiin.
- huolehtia, että kriittistä tietopääomaa sisältävien järjestelmien kehittämisessä on riittävä määrä taloudellisia ja inhimillisiä resursseja.
- huolehtia riskiraportoinnin riittävästä määrittelyistä ja ymmärtää se, millaisia rajoitteita tiedon laadun tila riskiraportoinnille aiheuttaa. Johdon tulee asettaa tavoitteet riskiraporttien oikeellisuudelle ja täsmällisyydelle sekä normaali- että kriisitilanteessa. Näiden vaatimusten tulee heijastaa päätösten kriittisyyttä, joita raportoinnin perusteella tehdään.
- olla tietoinen OP Ryhmän sääntelymukaisuuden tilasta tiedon hallintaa ja tiedon laatua koskevan sääntelyn osalta. Johdolla on oltava käsitys niistä toimenpiteistä, joita tämän eteen on tehty tai joita tulevaisuudessa tarvitaan sääntelymukaisuuden parantamiseksi.

Malliriskit

OP Ryhmän määritelmän mukaisesti malleihin sisältyy erityyppisiä kvantitatiivisia menetelmiä kuten

- omassa hallinnassa olevaan dataan perustuvia tilastollisia/matemaattisia malleja, joiden avulla saadaan perustietojen historia-aineistoista edelleen johdettuja tietoja
- mallinnuksen avulla johdettuja omaan tai ulkoiseen tietoon perustuvia syötetietoja, joita hyödynnetään kaavoissa, laskennassa, luokittelussa tai säännöstoissa
- finanssiliiketoiminnassa vakiintuneita matemaattisia kaavoja, joihin parametrien arvot saadaan markkinoilta.

Mallien käyttöön liittyvällä riskillä, malliriskillä, tarkoitetaan mahdollista tappiota tai maineen menetystä aiheutuen mallien tulosten perusteella tehdyistä päätöksistä. Malliriski on täten toiminnan laatuun ja kyvykkyyksiin liittyvä ns. seuraamusriski. Mallien käyttöön liittyy myös operatiivista riskiä, joka voi aiheutua esimerkiksi puutteellisista tai epäselvistä mallien hallinnan vastuista mallin elinkaaren eri vaiheissa tai puutteellisesta dokumentaatiosta. Malliriskien hallinnassa noudatetaan operatiivisten riskien hallintamenettelyjä.

Malliriskien lähteet voidaan jakaa kolmeen kategoriaan:

- mallien kehitysvaiheen puutteisiin
- mallien täytäntöönpanon puutteisiin ja
- mallien käytön puutteisiin.

Näihin kaikkiin liittyy yhteisiä riskilähteitä, kuten puutteet datassa, matemaattisten menetelmien ja mallien välisten riippuvuuksien riittämätön tuntemus sekä puutteet liiketoiminnan, riskimittauksen ja sääntelyn tuntemisessa.

Mallien ja malliriskien hallinnalla pyritään varmistamaan, että mallit kuvaavat ko. ilmiötä riittävän tarkasti ja niiden käyttö on asianmukaisesti järjestetty. Käyttöön liittyviltä riskeiltä ei voida täysin suojautua. Riskienhallinnan keinoin pyritään varmistamaan, että mallien käyttöön liittyvät riskit tunnistetaan ja tähän liittyvä riskitaso on hyväksyttävä. Malliriskejä hallitaan selkeillä roolituksilla ja vastuiden määrittelyllä sekä varmistamalla riittävä kvantitatiivisten menetelmien osaaminen ja resursointi.

OP Ryhmän malliriskien hallintakehikko määrittelee mallien ja malliriskien hallinnan roolit ja vastuut sekä mallin elinkaaren aikana noudatettavat toimintatavat. Mallin elinkaari koostuu mallin kehittämisestä, tuotantototeutuksesta ja käytöstä sekä mallin ylläpidosta tai sen käytöstä poistumisesta.

Mallien ja malliriskien hallinnan toteuttamiseksi mallit luokitellaan niiden liiketoimintakriittisyyden mukaisesti ottaen huomioon mallin käyttökohde ja mallin metodologian vakiintuneisuus. Kriittisimpiä mallien käyttökohteita ovat riskin hinnoittelu, sopimusten arvostus tuloslaskelmaa varten ja riskin mittaaminen viranomaispääomavaateen tai sisäisen taloudellisen pääomavaateen laskemiseksi.

Mallien vakiintuneisuus käyttökohteissaan vähentää niiden kriittisyyttä. Vakiintuneiden markkinakäytäntöjen mukaisten mallien käytön riskit liittyvät pääosin niiden implementoinnin oikeellisuuteen. Omaan dataan perustuvat itse kehitetyt mallit sisältävät eniten riskiä ilmiön mallinnuksen ja mallin virheellisuuden suhteen.

Mallien kehittäminen vaatii ensisijaisesti omaa, laadukkaaksi todettua historia-aineistoa tarvittavasta datasta, oikein kvantifioitua riskiposition määrää ja omaisuus- tai velkaerän arvostamiseen soveltuvaa markkinainformaatiota. Mallin on sovelluttava mallinnettavan ilmiön tarkasteluun. Yleisesti käytettyjä ja hyväksi todettuja mallinnusmenetelmiä ja malleja käytetään aina, kun tällaisia on saatavilla. Mallien kehittämisessä pyritään tunnistamaan mallin puutteet sekä tilanteet, joissa malli toimii heikosti. Siltä osin, kun malleja ei voida toteuttaa kuvattavan ilmiön luonteen vaatimalla tavalla, on kuvattava puutteet sekä ratkaisut, joilla näitä on pyritty mallinnuksessa korjaamaan. Mallien kehittäminen eriytetään niiden validoinnista. Sääntely ja riskienhallinnalliset näkökulmat on otettava huomioon mallin kehittämisessä.

Mallia käytetään vain käyttötarkoitukseen, johon se on kehitetty ja hyväksytty. Mikäli eri käyttötarkoituksiin on käytettävä eri tavoin määritellyjä parametrien arvoja, on valinnat tarkoin perusteltava ja dokumentoitava. Mallin käytön laajennus uuteen sovelluskohteeseen edellyttää aina uuden päätöksen. Mallin tuloksiin vaikuttavat tuoreemman aineiston perusteella tehtävät mallien parametrien päivitykset tunnistetaan erikseen varsinaisista mallimuutoksista.

OP Ryhmässä otetaan käyttöön vain malleja, joiden toimivuus ja toteutus on varmistettu riittävällä tavalla. Päätös käyttöönotosta dokumentoidaan toimielimen pöytäkirjaan ja toimitetaan tiedoksi riskienhallinnalle.

Mallin omistajuuteen kuuluu yksikäsitteinen vastuu ymmärtää kaikki yksittäiset seikat tai muuttujat, jotka vaikuttavat ko. liiketoiminnan kannattavuuteen, ja ymmärtää näiden muuttujien väliset riippuvuudet. Mallin omistajan vastuulla on myös seurata, miten nämä muuttujat ja niiden riippuvuudet muuttuvat ajassa.

Mallien käytön jatkuvassa arvioinnissa käytetään määrämuotoista ja säännöllistä monitorointia. Monitoroinnin laajuuden, yksityiskohtaisuuden ja frekvenssin on oltava oikeassa suhteessa mallin merkittävyyteen. Monitoroinnin toteutuksessa otetaan huomioon sääntelystä tulevat vaatimukset. Mikäli monitorointi osoittaa mallin toimivuuden heikentyneen tai vuosittainen riskientunnistamisprosessi nostaa esille trendinomaisia tai rakenteellisia muutoksia toimintaympäristössä, niin tällöin on suoritettava validointi etenkin, jos mallilla arvioidaan merkittäväksi arvioituja riskejä.

Mallien toimivuus arvioidaan säännöllisellä määrällisellä ja laadullisella tarkastelulla eli validoinnilla. Validointivaade koskee myös liiketoiminnan implementoimia malleja eikä pelkästään riippumattoman toiminnon implementoimia malleja.

Validoinneissa noudatetaan ennalta määriteltyjä menettelyjä, tarkasteluja ja testejä. Arvioinnissa otetaan huomioon mallin käyttötarkoitus ja sen merkittävyys.

Mallin elinkaaren jokaisessa vaiheessa kiinnitetään huomiota myös riittävään dokumentointiin ja dokumentoinnille asetettujen sääntelyvaateiden toteutumiseen. Riskienhallinta vastaa yhtenäisen dokumentointirakenteen kehittamisestä ja ylläpidosta.

Johdon raportointiin sisällytetään tietoa mallien toiminnasta ja niiden merkittävydestä, eri osa-alueiden parannustarpeista sekä edistymisestä aiemmin havaittujen puutteiden korjaamisessa ja malleja koskevista muutoksista. Lisäksi johdon on oltava tietoinen siitä, mikäli mallien avulla liiketoimintaa ei kyetä kvantifioimaan riittävän hyvin, ja siitä mistä kvantifioinnin puutteet johtuvat.

Compliance-riskit

Compliance-riski on osa operatiivista operatiiviseen toimintaan liittyvää riskiä, ja compliance-riskien hallinta on osa sisäisen valvonnan kokonaisuutta. Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa, että OP Ryhmän kaikissa yhteisöissä noudatetaan lakeja, viranomaisten ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä OP Ryhmän ja yhteisöjen omia sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Compliance-toiminnalla varmistetaan myös, että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia ja eettisesti hyväksyttäviä periaatteita ja toimintatapoja.

Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön kehitystä, ohjeistamalla, kouluttamalla ja konsultoimalla organisaatiota sääntelymukaisten toimintatapojen noudattamisessa sekä valvomalla organisaation menettelytapojen sääntelymukaisuutta. Compliance-tuen tavoitteena on ennakolta varmistaa liiketoiminnan tietoisuus sääntelyvaatimuksista ja OP Ryhmän tulkinnoista, jotka sen tulee ottaa huomioon tuotteita ja palveluja kehittäessään. Liiketoiminta vastaa prosesseihin liittyvien sisäisen valvonnan tehtävien toteuttamisesta. Compliance-valvonnoilla varmistetaan ensimmäisen puolustuslinjan kontrollien toimivuus sekä sääntelyn ja ohjeistusten mukainen toiminta.

Compliance-riskin toteutuminen voi taloudellisen menetyksen lisäksi aiheuttaa myös muita haitallisia seuraamuksia, kuten sanktioita. Tällaisia sanktioita ovat esimerkiksi yhteisösakko, erilliset velvoitteiden rikkomisesta seuraavat rikemaksut sekä viranomaisen antamat varoitukset ja huomautukset. Compliance-riskin seurauksena voi olla myös maineen tai luottamuksen heikkeneminen tai menettäminen.

Vastuu sääntelyn noudattamisesta ja noudattamisen valvonnasta OP Ryhmän yhteisöissä on ylimmällä ja toimivalla johdolla sekä kaikilla esimiehillä. Jokainen OP Ryhmän yhteisöjen palveluksessa oleva henkilö vastaa omalta osaltaan sääntelyn noudattamisesta.

Compliance-organisaatio raportoi compliance-riskeistä ja sisäisen valvonnan havainnoista keskusyhteisössä ja osuuspankeissa säännöllisesti hallituksen riskivaliokunnalle, yhtiöiden hallituksille ja johtokunnan ohjaus- ja compliance-toimikunnalle. Riskivaliokunta valvoo liiketoiminnan sisäisen valvonnan, riippumattoman riskienhallinnan ja compliance-toiminnon riittävyttä, toiminnan tehokkuutta ja luotettavuutta sekä niitä koskevien periaatteiden noudattamista.

Muut ryhmätasoiset riskit

Keskittymäriskit

Keskittymistä aiheutuva tuloksen ja tase-erien arvojen vaihtelu ei ole itsessään oma riskilajinsa. Keskittymäriskin taustalla on joko kumuloitunut altistuma yksittäisen riskitekijän muutokselle tai tietyille tulevaisuusskenaariolle, jonka realisaatio voi aiheuttaa odotuksia suurempia tulosvaihteluja. Näin voi tapahtua etenkin, jos keskittymien identifioinnissa ja niiden rajoittamisessa ei olla onnistuttu.

Keskittymien identifiointi ja hallinnointi kaikilla toiminnan tasoilla on siten tärkeää. OP Ryhmässä keskittymäriskien identifiointia ja niiden hallintaa järjestettäessä on otettava huomioon seuraavat näkökulmat.

1. Yksittäisen riskin kumulaation identifiointi ja hallinta järjestetään **ansaintalogiikkakokonaisuuksittain**. Riskipolitiikan rakenteen on edistettävä kumulaatioiden identifiointia, ja limiiteillä rajataan niiden suuruutta. Ansaintalogiikkojen kumulaatioista esimerkkejä ovat mm.:
 - yksittäisen velallisen kumulaatio tai saamiskumulaatiot (esim. efektiivinen toimiala tai maantieteellinen alue)
 - yksittäiseen vakuutuskohteeseen tai vakuutettuun liittyvä riski tai samalle tapahtumalle altistuneiden kohteiden kumulaatio esim. maantieteellisen sijoittumisen kautta
 - tase-erien erääntymis- ja uudelleenhinnoittelukeskittymät ajan yli tai vastapuoliryhmittäin
2. Eri **ansaintalogiikkojen yli kumuloituvat yksittäiset riskit**, joiden hallitsemiseksi on luotava tehokkaat sekä mahdolliset eturistiriitatilanteet huomioon ottavat hallintomenettelyt. Tällaisista kumuloituvista altistumisista esimerkkejä ovat:
 - yksittäisten velallisten tai toimialakohtaisten saamisten kumulaatio OP Ryhmän yhtiöiden yli
 - OP Ryhmän yhtiöiden riippuvuus yksittäisestä palveluntarjoajasta (esim. arvopaperiselvitys, tietotekniikka).
3. Usean eri riskitekijän yhtäaikaista aiheuttamaa ja ansaintalogiikkojen yli kumuloituvaa tulosvaihtelua on hallittava mahdolliset eturistiriitatilanteet huomioon ottavien hallintomenettelyjen avulla. Alla esimerkkejä tällaisista kumulaatioista:
 - OP Ryhmällä voi olla keskittymä yhdestä vastapuolesta useiden tuotealueiden ja yhtiöiden yli. Pankkitoiminta voi olla velkoja yhtiössä, jonka osakkeita ryhmän vakuutusyhtiöt omistavat. Samalla Pohjola Vakuutus voi olla yhtiön päävakuuttaja, ja OP-Henkivakuutus hoitaa yhtiön ryhmähenkivakuutusta. Näiden lisäksi sama yhtiö voi tarjota OP Ryhmälle teknologiapalveluja.
 - Itsenäiseen valtioon liittyvät riskit (esim. riski poliittisista päätöksistä ja paikallisista katastrofeista eli yhdessä "maariski") voivat vaikuttaa samansuuntaisesti ko. maassa toimivien tahojen toimintaedellytyksiin, ja siten ko. maassa toimivien tahojen kanssa olevista sopimuksista syntyvä tulokset ovat vahvasti korreloituneita.

Ryhmätasoisien riskienhallintaprosessin tulee luoda mekanismit, joilla työnjaollisten päätösten avulla ennaltaehkäistään liian suurten suorien ja epäsuorien riskikeskittymien synty OP Ryhmän tasolla. Riskienhallintatoiminnon tulee luoda mekanismit ryhmätasoisien suorien ja epäsuorien kumulaatioiden tunnistamiseksi, arvioimiseksi ja hallinnoimiseksi.

Riskienhallinnan periaatteiden ansaintalogiikkakohtaisissa riskienhallintaprosessien linjauksissa ja niitä tarkentavissa riskipolitiikoissa keskittymäriskien hallinnan on oltava kiinteä osa riskienhallinnan käytäntöjä ja toiminnan limitointia.

Maariskejä hallitaan määrittämällä eri maille maalimiitit, joiden avulla seurataan, ohjataan ja ennaltaehkäistään ryhmän maariskikeskittymiä ansaintalogiikoittain. Limiittejä asetettaessa huomioidaan muun muassa maan ulkoinen luottokelpoisuus sekä alttius luonnonkatastrofeille.

Maineriskit

Maineriskiä hallitaan ennakoivasti ja pitkäjänteisesti noudattamalla sääntelyä, finanssitoimialan hyviä käytäntöjä ja OP Ryhmän hyvän liiketavan periaatteita sekä korostamalla toiminnan ja siitä viestimisen avoimuutta. Lisäksi liiketoiminnalla on tärkeä rooli maineriskien tunnistamisessa ja ehkäisyssä. OP Ryhmässä noudatetaan kansainvälisiä taloudellisen ja sosiaalisen vastuun sekä ympäristövastuun periaatteita sekä kansainvälisiä sitoumuksia.

Maineriskejä minimoidaan ennakoivasti rakentamalla vahvaa yrityskuvaa aktiivisella ja läpinäkyvällä viestinnällä. Keskusyhteisön Viestintä ja vastuullisuus -toiminto seuraa aktiivisesti ryhmän ja toimialan julkisuutta mediassa ja sosiaalisessa mediassa sekä ajankohtaisia puheenaiheita. Alan sekä ryhmän julkisuuskuvaa analysoidaan säännöllisesti myös osana likviditeetin hallinnan varautumissuunnitelmaa. Maineriskien realisoidumisen ja kriisitilanteiden varalta ryhmässä tulee olla rakennettuna viestinnän toimintamalleja ja suunnitelmia ko. tilanteiden mahdollisimman hyvän hoidon varalta.

Suunnitelmallisen viestinnän lisäksi ryhmän maineriskejä hallitaan ennakoivasti ryhmän vastuullisuusohjelman toteuttamisen kautta. Ryhmässä on käytössä hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business Ethics). Ryhmässä noudatetaan myös kansainvälisiä taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun periaatteita sekä kansainvälisiä sitoumuksia.

1.2 Julistus riskienhallintajärjestelyiden riittävydestä ja riskilausuma

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (CRR) 435 artiklan kohdan 1 mukaan OP Ryhmän on julkistettava ylimmän hallintoelimen eli OP Osuuskunnan hallituksen hyväksymä julistus riskienhallintajärjestelyiden riittävydestä sekä riskilausuma, jossa kuvataan tiivistetysti liiketoimintastrategiaan liittyvä kokonaisriskiprofiili.

OP Osuuskunnan hallituksen julistus 9.2.2021

OP Osuuskunnan hallitus arvioi säännöllisesti OP Ryhmän riskejä ja riskiasemaa saamansa riskiraportoinnin perusteella. Saamiensa tietojen perusteella hallitus toteaa, että OP Ryhmän käytössä olevat riskienhallintajärjestelmät ovat OP Ryhmän riskiprofiiliin ja strategiaan nähden riittävät.

OP Osuuskunnan hallituksen riskilausuma 9.2.2021

Keskusyhteisön hallituksen päättämät ja hallintoneuvoston vahvistamat riskinoton periaatteet kuvaavat OP Ryhmän riskinoton lähtökohdat ja keskeiset periaatteet. Yhdessä strategian kanssa periaatteet asettavat lähtökohdat liiketoimintojen tarkemmalle tavoiteasetannalle. OP Ryhmän perustehtävänä on tarjota omistaja-asiakkailleen ja toimintaympäristölleen heidän tarvitsemansa pankki-, sijoitus- ja vakuutuspalvelut. Riskinoton periaatteiden lähtökohtana on se, että OP Ryhmä ottaa kantaakseen pääosin perustehtävän hoitamisesta syntyviä riskejä ja riskinotossaan OP Ryhmä korostaa maltillisuutta, vastuullisuutta ja huolellista toimintatapaa.

Riskinoton periaatteet tiivistetään rajalliseksi määräksi laadullisia linjauksia sekä kvantitatiivisia toleransseja ja limiittejä. Toleranssien ja limiittien avulla riskinottokapasiteetti allokoidaan liiketoiminnoille ryhmän strategian ja riskinottohalun mukaisesti.

Vuodelle 2020 OP Osuuskunnan hallintoneuvosto vahvisti limiitit muun muassa OP Ryhmän vakavaraisuudelle, maksuvalmiudelle ja riskinotolle sekä toleranssit ansaintalogiikkojen riskinotolle. Alla olevassa taulukossa on esitetty OP Ryhmän keskeiset limiitit ja toleranssit 31.12.2020. OP Ryhmä on 31.12.2020 limiiteillä ja toleransseilla mitattuna riskinotossa hallintoneuvoston sallimalla riskinoton tasolla. Limiitit asettavat riskinotolle ylärajan, ja OP Ryhmä on pysynyt vuoden aikana niiden puitteissa.

OP Ryhmän riskinoton periaatteiden (RAS) mukaiset limiitit ja toleranssit	31.12.2020	31.12.2019	Limitti
Riskinottokapasiteetti			
Ydinvakavaraisuus (CET1), %	18,9 %	19,5 %	13,0 %
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus (Rava), %	150 %	138 %	105 %
Suurin yksittäinen asiakasriski / asiakasriskejä kattavat Rava-omat varat, %	4,0 %	5,9 %	10 %
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	196 %	141 %	120 %
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	123 %	112 %	100 %
Riskinottohalu: taloudellinen pääomavaade / OP Ryhmän sisäinen pääoma, %			
OP Ryhmä	45,54 %	48,60 %	100 %
	31.12.2020	31.12.2019	Toleranssi
Riskinottokyky			
Toteutuneet operatiiviset riskit (netto), milj. €	6,58	14,06	50
Riskinottohalu ja sen allokointi: taloudellinen pääomavaade / OP Ryhmän sisäinen pääoma, %			
OP Ryhmä	45,54 %	48,60 %	75 %
Pankkitoiminta yhteensä, josta*	39,11 %	42,20 %	61 %
Vähittäspankkitoiminta	17,66 %	20,00 %	27 %
Yrityspankkitoiminta	18,19 %	18,30 %	27 %
Keskuspankki	3,03 %	3,90 %	4 %
Varainhoito	0,23 %		1 %
Vahinkovakuutus	10,87 %	9,10 %	12 %
Henkivakuutus	6,27 %	6,50 %	9 %
Muu	1,03 %		2 %

*Vuoden 2020 alusta lukien pääomaa allokoitiin liiketoimintasegmenttien asemesta ansaintalogiikoille, joten vertailukauden luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia

Hallituksen päättämiä ja hallintoneuvoston vahvistamia laadullisia linjauksia ja kvantitatiivisia rajoitteita täydennetään ja täsmennetään muulla riskienhallinnallisella ohjeistuksella sekä tarkemmilla liiketoiminta-alueiden riskipolitiikoilla. Niiden avulla varmennetaan se, että OP Ryhmässä riskinotto kohdistuu liiketoiminta-alueittain strategian mukaisiin kohteisiin ja ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi OP Ryhmän tai siihen kuuluvien yritysten vakavaraisuuden, kannattavuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden.

2 OP Ryhmän vakavaraisuus

2.1 OP-yhteenliittymän omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP Osuuskunta), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulukaan osuuspankkien yhteenliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tarkemmat tiedot konsolidointiryhmään kuuluvista yhtiöistä on ilmoitettu tilinpäätöksen 2020 liitteissä 22 ja 84. Muutokset Ryhmän rakenteessa on esitetty OP Ryhmän tilinpäätöstedotteessa 1.1.–31.12.2020.

2.1.1 Omat varat

Milj. €	31.12.2020	31.12.2019
OP Ryhmän oma pääoma	13 112	12 570
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-498	-237
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-203	-141
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	12 410	12 192
Aineettomat hyödykkeet	-391	-630
Eläkevastuun ylikate ja arvostusolikausut	-93	-76
Omista varoista vähennettävät osuus pääomat	-126	-142
Ennakoitu voitonjako ja edellisen tilikauden maksamaton voitonjako	-95	-97
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-413	-428
Ydinpääoma (CET1)	11 293	10 819
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	40	60
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	40	60
Ensisijainen pääoma (T1)	11 333	10 879
Debentuurilainat	1 599	806
Tolssijainen pääoma (T2)	1 599	806
Omat varat yhteensä	12 933	11 685

Taulukossa on esitetty OP Ryhmän omien pääomien johtaminen OP Yhteenliittymän ydinpääomaan. Ydinpääomaan vaikutti positiivisesti pankkitoiminnan tulos sekä aineettomien hyödykkeiden vähennyserän pieneneminen ohjelmistoaktivointeja koskevan sääntelymuutoksen vaikutuksesta. Tuotto-osuuskien määrä ydinpääomissa oli 2,8 miljardia euroa (2,9). Toissijaiseen pääomaan (T2) luettavia lainoja laskettiin liikkeeseen 1,3 miljardia euroa toisen vuosineljänneksen aikana ja lunastettiin takaisin 0,4 miljardia euroa kolmannen vuosineljänneksen aikana.

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.

2.1.2 Yhteenvedo riskipainotetuista vastuueristä (EU OV1)

Milj. €	Riskipainotetut erät		Vähimmäis- pääoma- vaatimukset
	31.12.2020	30.9.2020	31.12.2020
1 Luottoriski (lukuun ottamatta vastapuoliriskiä)	53 316	52 354	4 265
2 josta standardimenetelmä	5 276	5 253	422
3 josta sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmä (FIRB)	26 709	26 877	2 137
4 josta sisäisten luottoluokitusten edistynyt menetelmä (AIRB)	14 295	13 176	1 144
5 josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla	266	277	21
5a josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset PD-LGD-menetelmä	6 770	6 770	542
6 Vastapuoliriski	928	878	74
7 josta arvostaminen markkinahintaan	790	708	63
12 josta vastuun arvonolikaus	138	171	11
14 Arvopaperistamisvastuut muussa rahoitustoiminnassa (ylärajan jälkeen)	110	100	9
15 josta IRB-menetelmä	110	100	9
19 Markkinariski	1 096	1 686	88
20 josta standardimenetelmä	1 096	1 686	88
23 Operatiivinen riski	3 964	3 964	317
25 josta standardimenetelmä	3 964	3 964	317
27 Vähennysrajan allittavat määrät (joihin sovelletaan 250 prosentin riskipainoa)	306	345	24
27a Muut riskit		787	
29 Yhteensä	59 720	60 114	4 778
30 EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat		359	
31 Yhteensä sisältäen riskipainolattiat	59 720	60 473	4 778

Kokonaisriski oli 59,7 miljardia euroa (55,5) eli 8 prosenttia suurempi kuin vuoden 2019 lopussa. EKP:n asettama vähittäisvastuiden riskipainoalaraja poistui ja korvautui suoraan vähittäisvastuisiin sovellettavalla riskipainokertoimella. Vähittäis- ja yritysastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönottoon liittyen EKP:n asettamien riskipainokertoimien seurauksena sekä em. vähittäisvastuisiin sovellettavan riskipainokertoimen myötä. Myös luottokannan kasvu nosti kokonaisriskin määrää.

OP Ryhmä sai 25.4.2019 EKP:n päätöksen kiinteistövuokudellisten vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista osana sisäisten mallien läpikäyntiä (TRIM, Targeted Review of Internal Models). OP Ryhmä sai 19.2.2020 EKP:n päätöksen maksukyvyttömyyden määritelmän muutoksesta, jossa yritys- ja vähittäisvastuille asetettiin riskipainokertoimet. OP Ryhmä sai 11.12.2020 EKP:n päätöksen vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista. Päätös korvasi aikaisemman 2.2.2017 annetun päätöksen. Korotukset ovat voimassa toistaiseksi, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

2.1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus

OP Ryhmä on saanut IRBA-luvan vaihteittain vuosien 2008–2011 aikana. Yritys- ja luottolaitosvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää (FIRB). FIRB-menetelmässä käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, kun taas tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CCF) ovat viranomaiskaavan määrittelemiä standardiestimaatteja. Vahittaisvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA), jossa käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen. Myös tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CCF) ovat sisäisesti estimoituja. OP-Korttityhtiön vastuisiin käytetään standardimenetelmää. Korttityhtiön vastuissa on tavoitteena siirtyä IRBA:n käyttöön. OP Ryhmä on aloittanut keskustelut EKP:n kanssa IRBA:n soveltamisen laajuuden uudelleenarvioinnista.

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa voidaan käyttää eri menetelmiä. PD/LGD-menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä lasketaan käyttämällä sisäiseen luottoluokituksen perustuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja viranomaiskaavan määrittelemää tappio-osuutta (LGD). Yksinkertaisessa menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä saadaan kertomalla kukin sijoitus riskipainolla, joka määräytyy sijoituksen tyyppin perusteella.

Operatiivisten riskien ja markkinariskien vakavaraisuusvaatimuksen laskentaan on käytetty standardimenetelmää. Vakavaraisuuden ja vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa ei ole sovellettu IFRS9-siirtymäsäännöstä.

Milj. €	31.12.2020		31.12.2019	
	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski	4 362	54 522	3 937	49 216
Standardimenetelmä	365	4 562	328	4 101
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	24	306	22	279
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	3	41	2	25
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	0	0		
Saamiset laitoksilta	1	9	1	8
Saamiset yrityksiltä	244	3 046	212	2 645
Vähittäisaamiset	82	1 026	86	1 069
Kiinteistövuokaudelliset vastuut	2	21	0	1
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	3	39	2	23
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvä saamiset	0	0	0	0
Oman pääoman ehtoiset vastuut	3	32	2	22
Muut erät	3	41	2	30
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	3 997	49 960	3 609	45 115
Saamiset laitoksilta	82	1 029	82	1 023
Saamiset yrityksiltä	2 117	26 461	2 046	25 580
Vähittäisaamiset	1 144	14 295	826	10 320
Kiinteistövuokaudelliset vähittäisaamiset	855	10 693	636	7 946
Muut vähittäisaamiset	288	3 602	190	2 374
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	563	7 036	552	6 898
PD/LGD-menetelmä	542	6 770	516	6 447
Yksinkertainen menetelmä	21	266	36	451
Pääomasijoitukset	4	54	3	39
Muut	17	212	33	412
Arvopaperistetut erät	9	110	4	46
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	82	1 029	100	1 247
Selvitys-/tolmitusriski			0	0
Markkinariski (standardimenetelmä)	88	1 096	105	1 309
Positioriski	85	1 059	105	1 308
Hyödykeriski	3	37	0	1
Operatiivinen riski	317	3 964	339	4 232
Vastuun arvonolokalsuun liittyvä riski	11	138	15	191
Muut riskit			1	11
Kokonaisriski	4 778	59 720	4 397	54 959
EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat			40	505
Kokonaisriski sisältäen riskipainolattiat	4 778	59 720	4 437	55 464

* Pääomavaade = Riskipainotetut saamiset x 0,08

2.1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Suhdeluvut, %	31.12.2020	31.12.2019
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,9	19,5
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	19,0	19,6
Vakavaraisuussuhde	21,7	21,1

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	31.12.2020	31.12.2019
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,9	19,5
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	19,0	19,5
Vakavaraisuussuhde	21,6	21,0

Suhdeluvun laskuun vaikuttivat luottokannan kasvu ja uuden maksukyvyttömyyden määritelmän aiheuttama riskipainojen nousu.

OP Ryhmä otti käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeistuksen maksukyvyttömyyden määritelmästä (Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti). Ohjeistuksella harmonisoidaan eurooppalaisten pankkien käyttämä määritelmä asiakkaiden maksukyvyttömyydestä. Uuden ohjeistuksen mukainen prosessi tunnistaa maksukyvyttömyksiä aikaisempaa herkemmin mm. julkisten maksuhäiriöiden perusteella sekä laajentaa henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden velallisen kaikkiin vastuihin. Uudistus lisäsi maksukyvyttömyshavaintojen määrää ja heikensi luottoriskiparametrejä.

OP Ryhmä soveltaa ns. kaksivaiheista käyttöönottoa, jossa ensimmäisessä vaiheessa muutettiin maksukyvyttömyyden määritelmä vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja myöhemmin toisessa vaiheessa kalibroidaan luottoriskiparametrit. Uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönotosta aiheutuva valvojan velvoite nosti OP Ryhmän luottokannan keskimääräisiä riskipainoja ensimmäisessä vaiheessa.

OP Ryhmän näkemyksen mukaan merkittävimmät luottolaitosvakavaraisuuteen vaikuttavat avoimet sääntely- ja valvontaympäristön muutokset ovat EKP:n suorittamasta OP:n sisäisten mallien läpikäynnistä (TRIM, Targeted Review of Internal Models) mahdollisesti aiheutuvat valvojan asettamat velvoitteet sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen päivityksestä (CRR2) aiheutuvat muutokset. EKP:n sisäisten mallien yritysastutusten läpikäynnin (TRIM) päätöksen arvioidaan heikentävän CET1 -vakavaraisuutta noin 0,8 prosenttiyksikköä vuoden 2021 alkupuoliskolla. CRR2-muutosten arvioidaan heikentävän CET1 -vakavaraisuutta noin 0,5 prosenttiyksikköä vuoden 2021 toisen neljänneksen aikana.

OP Ryhmä on aloittanut keskustelut EKP:n kanssa sisäisten mallien (IRBA, Internal Ratings-Based Approach) soveltamisen laajuuden uudelleenarvioinnista. Tämänhetkisen arvion mukaan IRBA-laajuuden muutos heikentäisi CET1 -vakavaraisuutta noin 0,8 prosenttiyksikköä vuoden 2021 aikana. Lopullinen vaikutus ja sen aikataulu tarkentuvat valvojan kanssa käytävien keskustelujen ja IRBA-laajuuden muutokseen liittyvän lupaprosessin myötä.

2.2 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2020	31.12.2019
OP Ryhmän omat pääomat	13 112	12 570
Pääomalainat ja debentuurilainat	1 640	866
Muut omiin varoihin sisällyttömät toimialakohtaiset erät	-331	-349
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 147	-1 393
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot	623	720
Suunniteltu voitonjako	-95	-97
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät*	-184	-150
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-387	-402
Ryhmittymän omat varat yhteensä	13 231	11 766
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	7 284	7 132
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	1 508	1 386
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	8 791	8 518
Ryhmittymän vakavaraisuus	4 439	3 248
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	150	138

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojausten osuus

** Kokonaisriski x 13,8 %, vertailukaudella 14,5%

*** Solvenssi II:n mukainen arvio yhteenlasketusta SCR:sta

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 4,4 miljardilla eurolla (3,2). Pankkitoiminnan pääomavaatimus laski 13,8 prosenttiin (14,5) riskipainotetuista eristä laskettuna. Toissijaiseen pääomaan (T2) luettavia lainoja laskettiin liikkeeseen 1,3 miljardia euroa toisen vuosineljänneksen aikana ja lunastettiin takaisin 0,4 miljardia euroa kolmannen vuosineljänneksen aikana. Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääomavaatimukseen oli 150 prosenttia (138). Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-vakavaraisuuden minimitaso 100 prosenttia kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien allutuksesta seuraavia viranomaisvelvoitteita.

OP Ryhmän vakuutusryhmittymän vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus vuodelta 2020 julkaistaan toukokuussa 2021.

3 OP-yhteenliittymän muut vakavaraisuustiedot

Sisällysluettelo

3.1 Luottoriski

- 3.1.1 Vastuiden nettomäärä kokonaisuudessaan ja keskiarvona (EU CRB-B)
- 3.1.2 Vastuiden maantieteellinen jakautuminen (EU CRB-C)
- 3.1.3 Vastuiden keskittyminen toimialan tai vastapuolen tyyppiin mukaan (EU CRB-D)
- 3.1.4 Vastuiden maturiteetti (EU CRB-E)
- 3.1.5 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)
- 3.1.6 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyyppiin mukaan (EU CR1-B)
- 3.1.7 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)
- 3.1.8 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)
- 3.1.9 Muutokset maksukyvyttömiä vastuiden määrissä (EU CR2-B)
- 3.1.10 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenveto (EU CR3)
- 3.1.11 Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet
- 3.1.12 Standardimenetelmä – luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)
- 3.1.13 Standardimenetelmä (EU CR5)
- 3.1.14 IRB-menetelmä – luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)
- 3.1.15 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (EU CR10, EU CR6)
- 3.1.16 Vähentämättömät osuudet vakuutusyhtiöissä (EU INS1)
- 3.1.17 IRB-riskipainotettujen erien siltalaskelma (EU CR8)
- 3.1.18 IRB-menetelmä – maksukyvyttömyyden todennäköisyyden toteutumastatus vastuuryhmän mukaan (EU CR9)
- 3.1.19 Lainanhoitojoustosaamisten laatu (lomake 1, EU CQ1)
- 3.1.20 Terveiden ja erääntyneiden sekä järjestämättömien saamisten luottojen laatu erääntymispäivien mukaan (lomake 3, EU CQ3)
- 3.1.21 Terveet ja erääntyneet sekä järjestämättömät saamiset sekä niihin liittyvät varaukset (lomake 4, EU CR1)
- 3.1.22 Haltuun otetut vakuudet ja toimeenpanomenettelyt (lomake 9, EU CQ7)
- 3.1.23 Koronakriisiin varautumiseksi myönnettyjen julkisten takausohjelmien alla myönnetty uudet luotot (lomake 3)

3.2 Vastapuoliriski ja markkinariski

- 3.2.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)
- 3.2.2 Vastuun arvonoikeyden (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)
- 3.2.3 Standardimenetelmä – vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)
- 3.2.4 IRB-menetelmä – vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)
- 3.2.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)
- 3.2.6 Vastapuoliriskiin liittyviä vastuita koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)
- 3.2.7 Luottojohdannaisvastuut (EU CCR6)
- 3.2.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)
- 3.2.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)

3.3 Arvopaperistetut erät

- 3.3.1 Arvopaperistetut erät

3.4 Soveltamisala, omat varat ja muuttuva pääomavaatimus

- 3.4.1 Erot tilinpäätös- ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidoinnin välillä sekä tilinpäätöserien luokittelun ja vakavaraisuuslaskennan riskiluokittelun vertailu (EU LI1)
- 3.4.2 Suurimmat erot vakavaraisuuslaskennan vastuumäärien ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidointiryhmän taseen kirjanpitoarvojen välillä (EU LI2)
- 3.4.3 Kaavio konsolidoinnin laajuuden eroista (yhteisö yhteisöltä) (EU LI3)
- 3.4.4 Omat varat viranomaiskaavalla
- 3.4.5 Laitoskohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

3.1 Luottoriski

Luottoriskiosiossa esitetyt luvut eivät sisällä vastapuoliriskin piirissä käsiteltyjä eriä.

3.1.1 Vastuiden nettomäärä kokonaisuudessaan ja keskiarvona (EU CRB-B)

Milj. €	a	b
	Vastuiden nettoarvo kauden lopussa	Vastuiden keski-määräinen nettoarvo kauden aikana
	31.12.2020	
IRB-menetelmä		
2 Laitokset	7 712	7 911
3 Yritykset	50 858	51 107
5 Joista: Pk-yritykset	19 811	19 641
6 Vähittäisvastuut	58 448	58 002
7 Kiinteistövakuudelliset	48 377	48 048
8 Pk-yritykset	1 039	1 066
9 Muut kuin pk-yritykset	47 338	46 982
11 Muut vähittäisvastuut	10 070	9 954
12 Pk-yritykset	911	918
13 Muut kuin pk-yritykset	9 160	9 036
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut	2 397	2 416
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	1 029	979
15 IRB-menetelmä yhteensä	120 444	120 416
Standardimenetelmä		
16 Valtiot tai keskuspankit	24 815	21 765
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	4 150	4 392
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	460	421
19 Kansainväliset kehityspankit	723	686
20 Kansainväliset organisaatiot	768	656
21 Laitokset	30	55
22 Yritykset	3 472	3 309
23 Joista: Pk-yritykset	2 050	2 182
24 Vähittäisvastuut	4 102	4 028
25 Joista: Pk-yritykset	14	8
26 Kiinteistövakuudelliset	43	33
27 Joista: Pk-yritykset	42	33
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	39	40
32 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	0	0
33 Oman pääoman ehtoiset vastuut	32	28
34 Muut vastuut	44	40
35 Standardimenetelmä yhteensä	38 677	35 453
36 Yhteensä	159 121	155 868

Luottokanta jatkoi kasvua yritys- ja vähittäisvastuissa. Valtiovastuista 88 prosenttia on talletuksia keskuspankissa.

3.1.2 Vastuiden maantieteellinen jakautuminen (EU CRB-C)

Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €	a	b	c	d	e	f	g	h	i
	Suomi	Muut Pohjoismaat	Baltia	Muut EU-maat	Muu Eurooppa	USA	Aasia	Muut maat	Yhteensä
IRB-menetelmä									
2 Laitokset	728	1 779		3 760	23	12	192	1 218	7 712
3 Yritykset	47 643	1 541	578	754	98	33	145	65	50 858
4 Vähittäisvastuut	58 116	98	19	116	28	29	29	13	58 448
5 Oman pääoman ehtoiset vastuut	2 316	8		18	2	52			2 397
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät	1 029		0						1 029
6 IRB-menetelmä yhteensä	109 833	3 426	598	4 648	150	126	366	1 297	120 444
Standardimenetelmä									
7 Valtiot tai keskuspankit	23 087	6	261	1 461					24 815
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	2 544	93	86	1 395				32	4 150
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	202			257					460
10 Kansainväliset kehityspankit	55			513		154			723
11 Kansainväliset organisaatiot				768					768
12 Laitokset	24	0		6					30
13 Yritykset	715	0	2 757		0				3 472
14 Vähittäisvastuut	4 079	5	2	9	1	2	2	1	4 102
15 Kiinteistövakuudelliset	43								43
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	32	0	7	0	0	0	0	0	39
20 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	0								0
21 Oman pääoman ehtoiset vastuut	32		0						32
22 Muut vastuut	44								44
23 Standardimenetelmä yhteensä	30 857	105	3 112	4 410	1	156	2	33	38 677
24 Yhteensä	140 690	3 531	3 710	9 058	152	282	368	1 330	159 121

Nettoarvot, 31.12.2019, milj. €	a	b	c	d	e	f	g	h	i
	Suomi	Muut Pohjoismaat	Baltia	Muut EU-maat	Muu Eurooppa	USA	Aasia	Muut maat	Yhteensä
IRB-menetelmä									
2 Laitokset	628	1 778		3 901	33	39	242	1 201	7 822
3 Yritykset	46 819	1 344	530	858	101	25	45	87	49 808
4 Vähittäisvastuut	56 733	95	14	108	28	23	35	17	57 052
5 Oman pääoman ehtoiset vastuut	2 377	8		4	3	49			2 441
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät	1 246	0							1 247
6 IRB-menetelmä yhteensä	107 803	3 225	543	4 870	164	137	322	1 305	118 369
Standardimenetelmä									
7 Valtiot tai keskuspankit	12 873	6	324	1 087					14 290
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 347	92	115	1 231				32	4 816
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	117			148					266
10 Kansainväliset kehityspankit	59			228					287
11 Kansainväliset organisaatiot				525					525
12 Laitokset	28	0		6					34
13 Yritykset	950	0	2 103		0				3 053
14 Vähittäisvastuut	3 863	5	1	9	1	2	2	1	3 886
15 Kiinteistövakuudelliset	1								1
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	10		9						20
21 Oman pääoman ehtoiset vastuut	22								22
22 Muut vastuut	30								30
23 Standardimenetelmä yhteensä	21 302	103	2 552	3 235	1	2	2	33	27 231
24 Yhteensä	129 105	3 328	3 095	8 105	165	139	324	1 338	145 600

Kokonaisvastuista 89 prosenttia on Suomessa. IRBA:n piirissä olevista vastuista 91 prosenttia on Suomessa. Vastuiden maantieteellisessä jakaumassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

3.1.3 Vastuiden keskittyminen toimialan tai vastapuolen tyyppiin mukaan (EU CRB-D)

Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €	IRB Yritysvastuut	josta PK-vastuut	IRB Vähittäis-vastuut	josta PK-vastuut	IRB Luottolaitos-vastuut	SA Valtiovastuut	Muut	Yhteensä
a Asuntojen vuokraus ja hallinta	9 650	7 561	449	436			21	10 120
b Muiden kiinteistöjen hallinta	4 769	2 310	88	73		59	691	5 607
c Kauppa	5 126	1 035	426	230			500	6 052
d Energia	4 466	1 005	4	2			334	4 804
e Palvelut	5 320	1 412	1 030	338	0	554	251	7 156
f Rakentaminen	3 595	1 753	636	288		1	102	4 335
g Muu teollisuus	1 904	347	58	30			201	2 163
h Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	2 477	128	57	23			6	2 541
i Kuljetus ja varastointi	1 394	445	408	250			302	2 105
j Rahoitus- ja vakuutustoiminta	3 756	1 146	28	13	1 370	1 673	3 400	10 227
k Keskuspankkitalletukset						21 609		21 609
l Katetut joukkolainat					6 342			6 342
m Maa-, metsä- ja kalatalous	1 614	1 310	3 008	148		4	88	4 714
n Metsäteollisuus	1 563	72	22	10			44	1 629
o Metalliteollisuus	1 071	365	54	30			22	1 146
p Elintarviketeollisuus	840	78	19	11			84	942
q Omien kiinteistöjen kauppa	524	62	23	3			22	568
r Informaatio ja viestintä	1 430	364	63	22			42	1 535
s Muut toimialat	337	203	17	14	0		902	1 256
t Vesi- ja jätehuolto	310	108	17	13		22	62	410
u Kaivostoiminta ja louhinta	223	38	22	14			4	249
v Kemianteollisuus	280	21	2	1			7	290
x Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	0	0	300	0			168	469
y Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	208	47	1	1		5 502	84	5 794
z Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0		1 491		1 491
ä Kotitaloudet			51 716				3 850	55 567
ä Yhteensä	50 858	19 811	58 448	1 950	7 712	30 915	11 187	159 121

Nettoarvot, 31.12.2019, milj. €	IRB Yritysvastuut	josta PK-vastuut	IRB Vähittäis-vastuut	josta PK-vastuut	IRB Luottolaitos-vastuut	SA Valtiovastuut	Muut	Yhteensä
a Asuntojen vuokraus ja hallinta	8 973	7 266	445	431			3	9 420
b Muiden kiinteistöjen hallinta	4 983	2 496	118	73		72	724	5 898
c Kauppa	5 028	1 025	496	255			487	6 011
d Energia	4 015	431	4	2		3	304	4 326
e Palvelut	4 983	1 504	1 110	343		599	234	6 926
f Rakentaminen	4 325	1 917	687	290		1	124	5 137
g Muu teollisuus	1 963	360	64	32			750	2 778
h Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	2 464	159	64	25			17	2 545
i Kuljetus ja varastointi	1 446	417	448	260			313	2 207
j Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2 953	960	34	15	1 335	2 519	2 568	9 410
k Keskuspankkitalletukset						11 909		11 909
l Katetut joukkolainat					6 486			6 486
m Maa-, metsä- ja kalatalous	1 963	1 140	3 299	166		5	108	5 374
n Metsäteollisuus	1 389	76	24	12			55	1 468
o Metalliteollisuus	1 208	306	59	31			11	1 278
p Elintarviketeollisuus	748	80	21	12			82	851
q Omien kiinteistöjen kauppa	631	111	14	3			18	662
r Informaatio ja viestintä	1 319	291	69	23			39	1 427
s Muut toimialat	288	227	27	18	0		1 220	1 535
t Vesi- ja jätehuolto	345	101	20	14		24	64	452
u Kaivostoiminta ja louhinta	219	49	27	16			5	251
v Kemianteollisuus	322	26	2	1			2	326
x Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	1	0	411	0			165	576
y Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	242	109	1	1		5 054	80	5 377
z Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0				0
ä Kotitaloudet			49 607				3 362	52 968
ä Yhteensä	49 808	19 051	57 052	2 024	7 822	20 184	10 734	145 600

Taulukossa on esitetty olennaisten vastuuryhmien toimialajakauma ja epäolennaiset on esitetty muut toimialat -ryhmässä. Valtiovastuut sisältävät vastuut keskuspankeilta, paikallishallinnoilta, julkisyhteisöiltä, julkisoikeudellisilta laitoksilta, kansainvälisiltä kehityspankeilta ja kansainvälisiltä organisaatioilta.

Likviditeettireserviin sisältyvät keskuspankkitalletukset kasvoivat vuoden takaisesta.

3.1.4 Vastuiden maturiteetti (EU CRB-E)

	a	b	c	d	e	f
	Vastuun nettoarvo					
Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €	Vaadittaessa maksettava	≤ 1 vuosi	> 1 vuosi ≤ 5 vuotta	> 5 vuotta	Ei ilmoitettua maturiteettia	Yhteensä
IRB-menetelmä						
2 Laitokset	220	917	3 966	2 598	11	7 712
3 Yritykset		6 695	19 711	18 390	6 062	50 858
4 Vähittäisvastuut		809	6 058	47 913	3 668	58 448
5 Oman pääoman ehtoiset vastuut				380	2 016	2 397
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät		137	208	22	662	1 029
6 IRB-menetelmä yhteensä	220	8 558	29 942	69 304	12 419	120 444
Standardimenetelmä						
7 Valtiot tai keskuspankit	21 827	108	884	1 119	878	24 815
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		28	1 296	2 166	659	4 150
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		2	150	306	1	460
10 Kansainväliset kehityspankit		0	284	439		723
11 Kansainväliset organisaatiot			509	259		768
12 Laitokset		0	0	0	30	30
13 Yritykset		103	1 419	679	1 271	3 472
14 Vähittäisvastuut		0	1		4 101	4 102
15 Kiinteistövuokaudelliset		0	42	1	0	43
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut		1	0	18	20	39
20 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset					0	0
21 Oman pääoman ehtoiset vastuut				26	6	32
22 Muut vastuut		13	25	7	0	44
23 Standardimenetelmä yhteensä	21 827	255	4 610	5 018	6 968	38 677
24 Yhteensä	22 047	8 813	34 552	74 322	19 387	159 121

	a	b	c	d	e	f
	Vastuun nettoarvo					
Nettoarvot, 31.12.2019, milj. €	Vaadittaessa maksettava	≤ 1 vuosi	> 1 vuosi ≤ 5 vuotta	> 5 vuotta	Ei ilmoitettua maturiteettia	Yhteensä
IRB-menetelmä						
2 Laitokset	173	1 161	3 555	2 920	13	7 822
3 Yritykset		7 026	17 743	18 657	6 382	49 808
4 Vähittäisvastuut		894	6 026	46 969	3 163	57 052
5 Oman pääoman ehtoiset vastuut		1	53	1 301	1 086	2 441
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät		119	223	34	870	1 247
6 IRB-menetelmä yhteensä	173	9 202	27 600	69 881	11 514	118 369
Standardimenetelmä						
7 Valtiot tai keskuspankit	11 981	64	626	1 322	298	14 290
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		1 100	651	2 334	732	4 816
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		102	0	162	1	266
10 Kansainväliset kehityspankit		70	156	62		287
11 Kansainväliset organisaatiot		30	107	388		525
12 Laitokset				0	34	34
13 Yritykset		235	1 115	621	1 083	3 053
14 Vähittäisvastuut			186	367	3 333	3 886
15 Kiinteistövuokaudelliset				1		1
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut		7	1	6	7	20
20 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset					0	0
21 Oman pääoman ehtoiset vastuut				12	10	22
22 Muut vastuut		9	18	3	0	30
23 Standardimenetelmä yhteensä	11 981	1 616	2 860	5 277	5 497	27 231
24 Yhteensä	12 154	10 818	30 460	75 158	17 011	145 600

Maturiteettijakaumassa oli luottokannan kasvusta ja maksuohjelmamuutoksista johtuvaa lievää siirtymää pidempiin maturiteetteihin. Maturiteetti on esitetty sopimuksen mukaisen maturiteetin mukaisesti.

3.1.5 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot		Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Luottotappiot	Kauden arvon- alentumiset
Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €							
IRB-menetelmä							
2 Laitokset		20	7 692	0		0	7 712
3 Yritykset		1 077	50 224	443	53	15	50 858
5 Joista: Pk-yritykset		384	19 565	138	19	18	19 811
6 Vähittäisvastuut		1 526	57 122	201	47	87	58 448
7 Kiinteistövakuudelliset		1 228	47 244	95	11	43	48 377
8 Pk-yritykset		33	1 009	3	3	0	1 039
9 Muut kuin pk-yritykset		1 195	46 235	92	8	43	47 338
11 Muut vähittäisvastuut		298	9 878	106	36	44	10 070
12 Pk-yritykset		40	884	13	24	2	911
13 Muut kuin pk-yritykset		258	8 995	93	12	42	9 160
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut			2 397				2 397
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät		3	1 026				1 029
15 IRB-menetelmä yhteensä		2 626	118 462	644	100	102	120 444
Standardimenetelmä							
16 Valtiot tai keskuspankit			24 815	0		0	24 815
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset			4 150	0		0	4 150
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset			460	0		0	460
19 Kansainväliset kehityspankit			723				723
20 Kansainväliset organisaatiot			768				768
21 Laitokset			30				30
22 Yritykset			3 480	8		-1	3 472
23 Joista: Pk-yritykset			2 057	7		3	2 050
24 Vähittäisvastuut			4 124	23	0	8	4 102
25 Joista: Pk-yritykset			14	0		0	14
26 Kiinteistövakuudelliset			43	0		0	43
27 Joista: Pk-yritykset			42	0		0	42
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut		57		18	16	8	39
32 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset			0				0
33 Oman pääoman ehtoiset vastuut			32				32
34 Muut vastuut			44				44
35 Standardimenetelmä yhteensä		57	38 669	49	17	15	38 677
36 Yhteensä		2 683	157 131	694	117	117	159 121
37 Joista: Lainat		2 456	96 201	596		59	98 061
38 Joista: Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit			12 564				12 564
39 Joista: Taseen ulkopuoliset vastuut		212	26 050			-2	26 262

	a		b	c	e	f	g
	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut	Bruttokirjanpitoarvot	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumis	Luottotappiot	Kauden arvonalentumiset	Nettoarvot (a+b-c)
Nettoarvot, 31.12.2019, milj. €							
IRB-menetelmä							
2 Laitokset	0	7 822	1			-1	7 822
3 Yritykset	887	49 349	428		31	25	49 808
5 Joista: Pk-yritykset	314	18 854	120		17	-12	19 047
6 Vähittäisvastuut	489	56 677	114		18	8	57 052
7 Kiinteistövakuudelliset	371	47 573	52		2	1	47 891
8 Pk-yritykset	29	1 080	3		0	-1	1 106
9 Muut kuin pk-yritykset	342	46 492	49		2	2	46 785
11 Muut vähittäisvastuut	118	9 104	62		16	7	9 161
12 Pk-yritykset	28	900	11		3	-2	917
13 Muut kuin pk-yritykset	90	8 205	51		13	8	8 244
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut		2 441				-5	2 441
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät	2	1 245				-1	1 247
15 IRB-menetelmä yhteensä	1 378	117 534	542		48	27	118 369
Standardimenetelmä							
16 Valtiot tai keskuspankit		14 291	0			0	14 290
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		4 817	1			0	4 816
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		266	0			0	266
19 Kansainväliset kehityspankit		287					287
20 Kansainväliset organisaatiot		525					525
21 Laitokset		34					34
22 Yritykset		3 062	9			2	3 053
23 Joista: Pk-yritykset		2 106	4			-2	2 102
24 Vähittäisvastuut		3 901	15		3	0	3 886
25 Joista: Pk-yritykset		16	0		0	0	16
26 Kiinteistövakuudelliset		1				0	1
27 Joista: Pk-yritykset		1	0			0	
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	30		10		17	4	20
32 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset		0					0
33 Oman pääoman ehtoiset vastuut		22				0	22
34 Muut vastuut		30					30
35 Standardimenetelmä yhteensä	30	27 236	34		20	5	27 231
36 Yhteensä	1 407	144 770	577		68	32	145 600
37 Joista: Lainat	1 256	95 666	537		68	45	96 385
38 Joista: Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit		11 958			0		11 958
39 Joista: Taseen ulkopuoliset vastuut	133	25 462	2			-3	25 592

Uuden maksukyvyttömyyden määrittelyn käyttöönotto kasvatti maksukyvyttömyisten vastuuden määrää erityisesti vähittäisvastuissa. Maksukyvyttömyisten asuntoluottojen määrä kasvoi myös koronan johdosta tehtyjen lainahoitojoustoisten seurauksena. Luottokannan laatu arvioidaan kuitenkin edelleen hyväksi. Kauden arvonalentumiset on esitetty nettona koko vuodelta. Arvonalentumisilla tarkoitetaan odotettuja luottotappioita (ECL). Luottotappiot on esitetty bruttona.

Maksukyvyttömyisiä vastuuta ovat rating-luokkiin 11–12 tai F kuuluvat vastuut. Standardimenetelmässä maksukyvyttömyisiä vastuuta ovat yli 90 päivää erääntyneet vastuut.

3.1.6 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyyppin mukaan (EU CR1-B)

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot		Maksu- kykyiset vastuut	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Luottotappiot	Kauden arv- alentumiset	Nettoarvot (a+b-c)
Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut					
1 Asuntojen vuokraus ja hallinta	128	10 024	32	1	0	10 120	
2 Muiden kiinteistöjen hallinta	66	5 565	24	1	6	5 607	
3 Kauppa	141	5 945	34	4	14	6 052	
4 Energia	20	4 793	9	0	-27	4 804	
5 Palvelut	226	7 001	71	49	31	7 156	
6 Rakentaminen	194	4 192	52	3	-7	4 335	
7 Muu teollisuus	41	2 157	34	1	-2	2 163	
8 Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	33	2 521	13	0	-2	2 541	
9 Kuljetus ja varastointi	69	2 051	16	1	3	2 105	
10 Rahoitus- ja vakuutus toiminta	26	10 205	4	0	0	10 227	
11 Keskuspankkitalletukset	0	21 609	0	0	0	21 609	
12 Katetut joukkolainat	0	6 342	0	0	0	6 342	
13 Maa-, metsä- ja kalatalous	355	4 421	62	5	28	4 714	
14 Metsäteollisuus	143	1 585	99	0	3	1 629	
15 Metalliteollisuus	38	1 132	23	0	8	1 146	
16 Elintarviketeollisuus	11	938	7	0	-5	942	
17 Omien kiinteistöjen kauppa	4	567	2	1	0	568	
18 Informaatio ja viestintä	21	1 518	3	0	-7	1 535	
19 Muut toimialat	2	1 258	4	12	-8	1 256	
20 Vesi- ja jätehuolto	1	409	0	0	0	410	
21 Kaivostoiminta ja louhinta	34	238	23	0	1	249	
22 Kemianteollisuus	2	288	0	0	0	290	
23 Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	8	463	2	1	1	469	
24 Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	0	5 795	1	0	0	5 794	
25 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	1 491	0	0	0	1 491	
26 Kotitaloudet	1 119	54 624	177	37	84	55 567	
24 Yhteensä	2 683	157 131	694	117	117	159 121	

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot		Maksu- kykyiset vastuut	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Luottotappiot	Kauden arv- alentumiset	Nettoarvot (a+b-c)
Nettoarvot, 31.12.2019, milj. €	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut					
1 Asuntojen vuokraus ja hallinta	112	9 340	32	1	6	9 420	
2 Muiden kiinteistöjen hallinta	61	5 854	18	5	-5	5 898	
3 Kauppa	49	5 981	19	7	-4	6 011	
4 Energia	46	4 316	36		1	4 326	
5 Palvelut	108	6 859	41	3	7	6 926	
6 Rakentaminen	192	5 004	59	2	29	5 137	
7 Muu teollisuus	36	2 778	37	1	20	2 778	
8 Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	32	2 529	15	1	-2	2 545	
9 Kuljetus ja varastointi	44	2 176	13	5	-8	2 207	
10 Rahoitus- ja vakuutus toiminta	7	9 407	4		-9	9 410	
11 Keskuspankkitalletukset		11 909				11 909	
12 Katetut joukkolainat		6 486				6 486	
13 Maa-, metsä- ja kalatalous	120	5 289	34	5	-2	5 374	
14 Metsäteollisuus	142	1 423	97	1	-3	1 468	
15 Metalliteollisuus	39	1 254	15	0	-8	1 278	
16 Elintarviketeollisuus	18	845	12	5	-4	851	
17 Omien kiinteistöjen kauppa	4	661	2	0	0	662	
18 Informaatio ja viestintä	19	1 420	11	0	3	1 427	
19 Muut toimialat	7	1 541	12	0	2	1 535	
20 Vesi- ja jätehuolto	1	452	1	0	0	452	
21 Kaivostoiminta ja louhinta	30	244	22	0	0	251	
22 Kemianteollisuus	1	325	0		0	326	
23 Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	2	576	2	1	0	576	
24 Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)		5 378	1		0	5 377	
25 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0		0	0	
26 Kotitaloudet	338	52 723	93	31	9	52 968	
24 Yhteensä	1 407	144 770	577	68	32	145 600	

Vuoden 2020 aikana merkittävimmät odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) kirjattiin palveluiden, maa-, metsä- ja kalatalouden sekä kaupan toimialojen yritysten vastuista, kasvun taustalla on yleisesti koronakriisin vaikutukset näihin toimialoihin. Kaupan alalla myös yksittäisten yhtiöiden tilanteen heikentyminen näkyy ECL:n kasvuna. Kotitalouksissa uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönotto sekä koronakriisin vaikutukset kasvattivat sekä maksukyvyttömyiden vastuiden että ECL:ien määrää.

Kiinteistösektorin ECL:t ovat alhaiset kattavien vakuuksien takia. Metsäteollisuus- ja kaivostoiminta ja louhinta -toimialojen korkea maksukyvyttömyiden vastuiden ja ECL:ien määrä suhteessa vastuisiin johtuu yksittäisistä tapauksista, joissa vastuiden määrä korostuu verrattuna toimialan kokonaisvastuisiin. Palvelut -toimialan luottotappioiden kasvu johtuu yksittäisestä konkurssitapauksesta.

3.1.7 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot		Saamis-kohtaiset arvonalentumiset	Luottotappiot	Kauden arvonalentumiset	Nettoarvot (a+b-c)	
Maksukyvyttömät vastuut	Maksukykyiset vastuut						
Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €							
1 Suomi	2 651	138 722	683	112	118	140 690	
2 Muut Pohjoismaat	3	3 529	2	0	0	3 531	
3 Baltia	20	3 697	7	4	-2	3 710	
4 Muut EU-maat	4	9 055	1	0	0	9 058	
5 Muu Eurooppa	1	152	0	0	0	152	
6 USA	2	281	0	0	0	282	
7 Aasia	0	368	0	0	0	368	
8 Muut maat	3	1 328	1	0	0	1 330	
11 Yhteensä	2 683	157 131	694	117	117	159 121	

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot		Saamis-kohtaiset arvonalentumiset	Luottotappiot	Kauden arvonalentumiset	Nettoarvot (a+b-c)	
Maksukyvyttömät vastuut	Maksukykyiset vastuut						
Nettoarvot, 31.12.2019, milj. €							
1 Suomi	1 384	128 286	565	68	30	129 105	
2 Muut Pohjoismaat	1	3 328	1	0	0	3 328	
3 Baltia	15	3 089	8	0	2	3 096	
4 Muut EU-maat	4	8 102	1	0	-1	8 105	
5 Muu Eurooppa	0	165	0	0	0	165	
6 USA	0	139	0	0	0	139	
7 Aasia	0	324	0	0	0	324	
8 Muut maat	2	1 337	1	0	0	1 338	
11 Yhteensä	1 407	144 770	577	68	32	145 600	

Kokonaisvastuista 88 prosenttia on Suomessa, ja muu jako on esitetty olennaisuuden periaatetta soveltaen. Maksukyvyttömistä vastuista 99 % ja arvonalentumisista 98 % on Suomessa.

3.1.8 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)

	a
Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €	Kertyneet saamis-kohtaiset arvonalentumiset
1 Määrä kauden alussa 30.6.2020	716
2 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi vähennetyistä määristä johtuvat lisäykset	76
3 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi kumotuista määristä johtuvat vähennykset	-38
4 Kertyneitä luottotappioita vastaan tehdyistä määristä johtuvat vähennykset	-47
8 Muut oikaisut	-13
9 Määrä tilikauden lopussa 31.12.2020	694

3.1.9 Muutokset maksukyvyttömiä vastuiden määrissä (EU CR2-B)

	a
Nettoarvot, 31.12.2020, milj. €	Maksukyvyttömiä vastuiden bruttokirjanpitoarvo
1 Määrä kauden alussa 30.6.2020	2 432
2 Lainat ja vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, joista on tullut maksukyvyttömiä tai joiden arvo on alentunut edellisen raportointikauden jälkeen	558
3 Palautettu maksukykyiseen tilaan	-220
4 Luottotappioiksi kirjatut määrät	-87
5 Muut muutokset	
6 Määrä tilikauden lopussa 31.12.2020	2 683

OP Ryhmässä otettiin maaliskuussa 2020 käyttöön uusi maksukyvyttömyyden määritelmä, joka kasvatti maksukyvyttömiä sopimusten määrää. Asiakkaat ovat hakeneet koronaviruksen johdosta aktiivisesti luottoihin maksuohjelmamuutoksia ja katsauskaudella lainanhoitojoustosaamisten määrä kasvoi.

3.1.10 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenveto (EU CR3)

	31.12.2020				31.12.2019			
	a	b	c	d	a	b	c	d
Nettoarvot, milj. €	Vakuudettomat vastuut – kirjanpitoarvo	Suojatut vastuut – kirjanpitoarvo	Vakuudella suojatut vastuut	Takauksilla suojatut vastuut	Vakuudettomat vastuut – kirjanpitoarvo	Suojatut vastuut – kirjanpitoarvo	Vakuudella suojatut vastuut	Takauksilla suojatut vastuut
1 Lainat yhteensä	37 180	60 881	55 141	5 740	36 071	60 314	54 844	5 469
2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit yhteensä	5 630	6 934	6 342	592	4 975	6 983	6 486	497
3 Vastuut yhteensä	89 579	69 542	62 844	6 699	76 594	69 006	62 672	6 334
4 joista maksukyvyttömiä	621	1 435	1 298	137	488	440	395	45

Vähittäisvastuissa sisäisten luokitusten menetelmässä voidaan hyödyntää laajemmin vakuuksia kuin standardimenetelmän vastuulle sekä luottolaitos- ja yritys vastuille. Vähittäisvastuiden takaukset ja vakuudet käsitellään osana LGD:tä. Taulukossa samaan vastuuseen voi kohdistua useampi vakuus tai takaus.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritys vastuiden osalta hyödynnetään seuraavia vakavaraisuussäännösten määrittelemiä reaali vakuuksia: asuinkiinteistöjä ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavia osakkeita, talletuksia ja arvopapereita (osakkeita). Talletukset ja arvopaperit ovat säännösten tarkoittamia rahoitusvakuuksia, ja näiden käsittelyyn laskennassa on valittavissa vaihtoehtoisia menetelmiä. OP Ryhmässä rahoitusvakuudet em. menetelmissä on käsitelty ns. kattavaa menetelmää ja valvojan määräämiä volatiilitteittorjauksia käyttäen.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritys vastuiden osalta voidaan hyödyntää vain vakavaraisuussäännösten määrittelemiä hyväksytyjä takaajia, kuten Suomen valtion ja muiden valtioiden antamia takauksia sekä kuntien ja pankkien antamia takauksia. Luotto johdannaisia ei laskennassa ole hyödynnetty. Luottoriskissä ei ole sovellettu tase-erien tai taseen ulkopuolisten erien nettoutusta.

Vakuutena olevat Suomessa sijaitsevat asuinkiinteistöt ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet muodostavat suurimman vakavaraisuudessa hyödynnetyn vakuuslajin. Muiden reaali vakuuksien vaikutus luottoriskin vakavaraisuuteen on selvästi vähäisempi. Hyödynnettyjä takauksia ovat antaneet useat eri takaajat. Merkittävin yksittäinen takaaja on Suomen valtio.

3.1.11 Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet

Milj. €	31.12.2020				31.12.2019			
	Vastuun määrä	Takaukset	Rahoitus- vakuus	Muu vakuus	Vastuun määrä	Takaukset	Rahoitus- vakuus	Muu vakuus
Standardimenetelmä	40 470	171		43	28 559	109		1
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	25 172				14 574			
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	4 896				5 193			
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	461	171			267	109		
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	983				596			
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	768				525			
Saamiset laitoksilta	410				360			
Saamiset yrityksiltä	3 480				3 062			
Vähittäisaamiset	4 124				3 901			
Kiinteistö vakuudelliset vastuut	43			43	1			1
Maksukyvyttömyytilassa olevat vastuut	57				30			
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin	0				0			
Oman pääoman ehtoiset vastuut	32				22			
Muut erät	44				30			
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä	123 589	6 876	1 062	76 956	121 137	6 843	1 025	75 879
Saamiset laitoksilta	8 484	230	362	0	8 557	210	453	0
Saamiset yrityksiltä	52 480	2 993	439	4 949	51 102	3 065	341	5 518
Vähittäisaamiset	58 649	3 653	261	72 006	57 166	3 568	231	70 361
Kiinteistö vakuudelliset vähittäisaamiset	48 472	982	161	70 403	47 943	1 097	144	69 133
Muut vähittäisaamiset	10 176	2 671	100	1 603	9 223	2 471	87	1 228
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2 397				2 441			
PD/LGD-menetelmä	2 311				2 309			
Yksinkertainen menetelmä	86				132			
Arvopaperistetut erät	551				624			
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuus erät	1 029				1 247			
Yhteensä	164 059	7 047	1 062	76 998	149 696	6 953	1 025	75 880

Kiinteistö vakuudet sisältyvät muihin vakuuksiin. Takausten määrät ovat kasvaneet viime vuodenvaihteesta. Taulukko sisältää tiedot sekä luotto- että vastapuoliriskistä, eli tiedot eivät täsmää muissa taulukoissa esitettyihin nettovastuiden määriin.

3.1.12 Standardimenetelmä – luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)

	a		b		c		d		e		f	
	Vastuut ennen luottovasta- arvokerrontaa ja luottoriskin vähentämistä		Vastuut luottovasta- arvokertoimen ja luottoriskin vähentämisen jälkeen		Riskipainotetut vastuuerät ja keskimääräinen riskipaino							
	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino- tetut vastuuerät	Keski- määräinen riskipaino (%)						
31.12.2020, Vastuuryhmät, milj. €												
1 Valtiot tai keskuspankit	24 546	269	26 545	109	306	1,1						
2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 095	1 055	3 908	300								
3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	303	157	122	75	40	20,2						
4 Kansainväliset kehityspankit	723		857	3								
5 Kansainväliset organisaatiot	768		768									
6 Laitokset	30	0	55	5	1	2,0						
7 Yritykset	2 714	758	2 709	370	3 046	98,9						
8 Vähittäisvastuut	1 370	2 732	1 370	0	1 026	74,9						
9 Kiinteistövuokaudelliset	43		43		21	49,7						
10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	34	5	34	0	39	113,8						
14 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	0		0		0	100,0						
15 Oman pääoman ehtoiset vastuut	32		32		32	100,0						
16 Muut erät	44		44		41	92,5						
17 Yhteensä	33 701	4 976	36 486	863	4 553	12,2						

	a		b		c		d		e		f	
	Vastuut ennen luottovasta- arvokerrontaa ja luottoriskin vähentämistä		Vastuut luottovasta- arvokertoimen ja luottoriskin vähentämisen jälkeen		Riskipainotetut vastuuerät ja keskimääräinen riskipaino							
	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino- tetut vastuuerät	Keski- määräinen riskipaino (%)						
31.12.2019, Vastuuryhmät, milj. €												
1 Valtiot tai keskuspankit	13 797	493	15 624	162	279	1,8						
2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 542	1 274	4 397	352								
3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	159	107	54	51	23	22,3						
4 Kansainväliset kehityspankit	287		431	5								
5 Kansainväliset organisaatiot	525		525									
6 Laitokset	34	0	40	0	1	3,5						
7 Yritykset	2 326	727	2 327	347	2 645	98,9						
8 Vähittäisvastuut	1 429	2 457	1 429	0	1 069	74,8						
9 Kiinteistövuokaudelliset	1		1		1	50,0						
10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	19	1	19		23	118,2						
14 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	0		0		0	100,0						
15 Oman pääoman ehtoiset vastuut	22		22		22	100,0						
16 Muut erät	30		30		30	98,9						
17 Yhteensä	22 172	5 059	24 899	918	4 094	15,9						

Standardimenetelmän vastuiden määrä kasvoi vuoden aikana. Erityisesti keskuspankkitalletuksen määrä kasvoi. Valtiovastuut sisältävät laskennalliset verosaamiset, joita ei ole vähennetty omista varoista ja jotka käsitellään riskipainolla 250 prosenttia.

3.1.13 Standardimenetelmä (EU CR5)

31.12.2020 Vastuuryhmät, milj. €	Riskipaino										Yhteensä	Joista luokittelemattomia
	0 %	20 %	35 %	50 %	75 %	100 %	150 %	250 %	Muut			
1 Valtiot tai keskuspankit	26 532								122		26 654	22 920
2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	4 208										4 208	2 699
3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		197				0					198	0
4 Kansainväliset kehityspankit	860										860	137
5 Kansainväliset organisaatiot	768										768	
6 Laitokset	54	6									60	60
7 Yritykset						2 941				138	3 079	2 972
8 Vähittäisvastuut					1 365					4	1 370	1 370
9 Kiinteistövakuudelliset				42						1	43	43
10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut						24	9			2	34	34
14 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset						0					0	0
15 Oman pääoman ehtoiset vastuut						32					32	32
16 Muut erät	3					41					44	44
17 Yhteensä	32 424	203		42	1 365	3 038	9	122	145	37 349	30 311	

31.12.2019 Vastuuryhmät, milj. €	Riskipaino										Yhteensä	Joista luokittelemattomia
	0 %	20 %	35 %	50 %	75 %	100 %	150 %	250 %	Muut			
1 Valtiot tai keskuspankit	15 674								112		15 786	12 827
2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	4 749										4 749	3 405
3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	10	89				6					105	16
4 Kansainväliset kehityspankit	436										436	149
5 Kansainväliset organisaatiot	525										525	
6 Laitokset	33	7								0	40	40
7 Yritykset	0	1				2 556				117	2 674	2 566
8 Vähittäisvastuut	0				1 414					15	1 429	1 429
9 Kiinteistövakuudelliset				1							1	1
10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut						12	7			0	19	19
14 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset						0					0	0
15 Oman pääoman ehtoiset vastuut						22					22	22
16 Muut erät	0					30					30	30
17 Yhteensä	21 428	97		1	1 414	2 627	7	112	132	25 817	20 505	

OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa sovelletaan vastuun riskipainon määrittämiseksi luottoriskin standardimenetelmässä Moody's Investors Service, Fitch Ratings tai Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituslaitosten luokituksia saamiin valtioilta ja keskuspankeilta (ja niihin verrattaviin eriin, yo. taulukon rivit 2–5) sekä yrityksiltä. Ulkoinen luottoluokitus määrää saamisen luottoluokan. Saamisen vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa riskipaino määräytyy luottoluokan mukaan. Jos vastapuolelle tai saamiselle on kaksi luottoluokitusta, luottoluokan määrittämisessä käytetään niistä heikompa.

Kansainvälisten kehityspankkien saamisen riskipaino voi määräytyä myös muutoin kuin ulkoisen luottoluokituksen perusteella. Mikäli riskipainoon vaikuttaa ulkoinen luottoluokitus, käytetään vakavaraisuuslaskennassa tällöin yllä mainittujen luottoluokituslaitosten luokituksia myös kansainvälisten kehityspankkien saamisen riskipainottamisessa.

Saamisille käytetään vakavaraisuuslaskennassa sen liikkeeseenlaskuohjelman tai -järjestelyn arvopaperikohtaista luottoluokitusta, johon kyseinen saaminen kuuluu. Jos tätä luokitusta ei ole käytettävissä, käytetään liikkeeseenlaskijan yleistä luottoluokitusta, mikäli se on käytettävissä. Standardimenetelmään kuuluviin eriin ei sisälly omista varoista vähennettäviä erä.

3.1.14 IRB-menetelmä – luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)

Oheisissa taulukoissa on esitetty IRB-menetelmän piirissä olevien luottoriskivastuiden PD-luokkajakauma, eritelly riskiparametreista sekä muita tietoja. Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli PD 100. PD:n minimiarvo on 0,03 prosenttia. CCF on luottovasta-arvokerroin. Taseen ulkopuoliset vastuut sisältävät mm. nostamattomat lainat ja käyttämättömät sitoumukset. Vastuiden määrät eivät sisällä vastapuoliriskiä.

31.12.2020	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Vähittäisvastuut												
0,00 - < 0,15	37 241	4 054	53,3 %	39 374	0,1 %	571 636	26,4 %	14,9	2 467	6,3 %	5	
0,15 - < 0,25	3 890	139	63,0 %	3 973	0,2 %	89 792	25,4 %	14,9	742	18,7 %	2	
0,25 - < 0,50	2 601	192	63,6 %	2 714	0,4 %	122 856	28,7 %	10,6	790	29,1 %	3	
0,50 - < 0,75	1 670	62	55,6 %	1 702	0,6 %	69 204	32,3 %	11,7	771	45,3 %	3	
0,75 - < 2,50	4 129	180	63,0 %	4 233	1,3 %	112 008	32,1 %	12,0	2 865	67,7 %	17	
2,50 - < 10,00	2 038	77	67,0 %	2 081	4,9 %	74 417	35,9 %	10,8	2 765	132,9 %	38	
10,00 - < 100,00	832	17	72,6 %	844	27,7 %	28 731	33,4 %	10,1	1 832	217,1 %	75	
100,00	1 511	15	0,0 %	1 511	100,0 %	34 567	27,6 %	13,0	2 063	136,5 %	253	
Yhteensä	53 913	4 735	54,4 %	56 433	0,8 %	1 103 211	27,5 %	14,1	14 295	22,3 %	397	201

31.12.2019	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Vähittäisvastuut												
0,00 - < 0,15	37 010	3 448	53,2 %	38 821	0,1 %	572 927	26,5 %	14,6	1 758	4,5 %	5	
0,15 - < 0,25	4 010	129	63,3 %	4 087	0,2 %	92 444	26,2 %	14,8	560	13,7 %	2	
0,25 - < 0,50	2 493	175	63,7 %	2 598	0,4 %	121 465	30,7 %	10,4	540	20,8 %	3	
0,50 - < 0,75	1 562	62	55,0 %	1 594	0,6 %	68 659	35,4 %	11,4	534	33,5 %	3	
0,75 - < 2,50	4 028	181	62,9 %	4 134	1,3 %	111 623	33,3 %	11,8	1 990	48,1 %	18	
2,50 - < 10,00	2 116	82	67,2 %	2 162	5,1 %	75 939	36,9 %	10,4	2 037	94,2 %	42	
10,00 - < 100,00	1 359	21	73,8 %	1 373	30,5 %	40 646	34,1 %	10,6	2 223	161,9 %	137	
100,00	484	5	0,3 %	484	100,0 %	13 320	35,6 %	16,7	677	139,9 %	124	
Yhteensä	53 062	4 104	54,6 %	55 254	1,2 %	1 097 023	28,1 %	13,9	10 320	17,6 %	335	114

Keskimääräiset riskipainot nousivat viime vuodenvaihteesta erityisesti EKP:n asettamien riskipainokertoimien seurauksena. PD-jakaumassa on nähtävissä siirtymää parhaista luottoluokista heikompiin luottoluokkiin sekä maksukyvyttömiin, jonka taustalla ovat uuden maksukyvyttömyyden määrittely ja koronakriisin vaikutukset. Keskimääräisen PD:n laskuun vaikutti erityisesti vastuiden siirtyminen maksukyvyttömiin. Viimeisellä vuosineljänneksellä luottoluokitukset heikentyivät hieman verrattuna kolmanteen vuosineljännekseen. Koronakriisin olennainen vaikutus tulee luotoille myönnettyistä lyhennysvapaista.

Vähittäisvastuiden henkilöasiakkaiden maksukykyä arvioivien luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa ja ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on hyödynnetty työttömyysasteita vuodesta 1989 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla.

Vähittäisvastuiden yritysasiakkaiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuuksia vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

Vähittäisvastuiden LGD-estimaattien määrittelyssä on käytetty sopimus-, asiakas-, maksukyvyttömyys-, vakuus- ja perintätietoja vuosilta 2008-2014. Maksukyvyttömyyden määrittelyä sovelletaan samoin kuin PD-malleissa. Lisäksi mallissa hyödynnetään tuotetasoisia vakuudettomien palautusten kassavirtatietoja ja toipumistodennäköisyyksiä sekä vakuuksien arvoille lama-ajan arvostusoikaisuja perustuen 1990-luvun alun lamaan. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu varovaisuuslisän avulla.

Vähittäisvastuiden riskipainolaskennassa sovelletaan asuinkiinteistövakuudellisille vastuulle 10 %:n ja liikekiinteistövakuudellisille vastuulle 15 %:n sääntelyn LGD-minimitasoja.

31.12.2020	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokorrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien jälkeen CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut

Vähittäsvastuut - Kiinteistövakuudelliset

0,00 - < 0,15	35 164	726	55,5 %	35 567	0,1 %	415 316	25,1 %	15,5	2 093	5,9 %	5	
0,15 - < 0,25	3 358	50	53,5 %	3 384	0,2 %	39 279	26,7 %	15,2	666	19,7 %	2	
0,25 - < 0,50	1 520	63	62,5 %	1 559	0,4 %	26 893	23,7 %	12,8	374	24,0 %	1	
0,50 - < 0,75	1 090	12	54,7 %	1 096	0,5 %	14 041	28,0 %	15,1	412	37,5 %	2	
0,75 - < 2,50	3 143	84	63,2 %	3 196	1,2 %	40 960	27,3 %	14,1	2 042	63,9 %	11	
2,50 - < 10,00	1 401	26	68,8 %	1 419	4,6 %	18 563	27,7 %	13,5	1 971	138,9 %	18	
10,00 - < 100,00	599	9	72,2 %	606	29,9 %	8 260	26,8 %	12,4	1 421	234,7 %	49	
100,00	1 223	5	0,0 %	1 223	100,0 %	14 118	19,2 %	13,3	1 714	140,2 %	98	
välisumma	47 497	975	56,7 %	48 050	0,7 %	577 430	25,3 %	15,1	10 693	19,2 %	185	95

Vähittäsvastuut - Muut vastuut

0,00 - < 0,15	2 077	3 329	52,8 %	3 807	0,1 %	215 120	38,3 %	9,8	374	9,8 %	1	
0,15 - < 0,25	532	90	69,1 %	588	0,2 %	52 277	17,8 %	13,4	76	13,0 %	0	
0,25 - < 0,50	1 081	128	64,3 %	1 155	0,4 %	97 750	35,3 %	7,6	416	36,0 %	2	
0,50 - < 0,75	580	50	55,9 %	606	0,7 %	55 843	40,1 %	5,5	359	59,3 %	2	
0,75 - < 2,50	986	95	62,9 %	1 037	1,4 %	76 124	46,9 %	5,5	823	79,4 %	7	
2,50 - < 10,00	638	51	65,5 %	663	5,7 %	58 815	53,4 %	5,0	794	119,9 %	20	
10,00 - < 100,00	233	8	73,2 %	238	22,0 %	21 574	50,2 %	4,3	410	172,3 %	26	
100,00	288	9	0,0 %	288	100,0 %	24 691	63,2 %	11,5	348	120,8 %	155	
välisumma	6 416	3 760	53,8 %	8 383	1,5 %	602 194	40,0 %	8,4	3 602	40,2 %	212	106
Yhteensä	53 913	4 735	54,4 %	56 433	0,8 %	1 179 624	27,5 %	14,1	14 295	22,3 %	397	201

31.12.2019	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokorrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien jälkeen CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut

Vähittäsvastuut - Kiinteistövakuudelliset

0,00 - < 0,15	34 962	724	54,7 %	35 358	0,1 %	422 888	25,2 %	15,0	1 529	4,3 %	5	
0,15 - < 0,25	3 504	45	52,3 %	3 527	0,2 %	40 887	27,1 %	15,0	508	14,4 %	2	
0,25 - < 0,50	1 492	65	61,6 %	1 532	0,4 %	27 092	23,4 %	12,5	258	16,8 %	1	
0,50 - < 0,75	1 020	12	54,2 %	1 027	0,5 %	14 029	28,0 %	14,6	278	27,1 %	1	
0,75 - < 2,50	3 127	86	62,8 %	3 181	1,2 %	42 347	27,6 %	13,7	1 460	45,9 %	11	
2,50 - < 10,00	1 454	30	67,4 %	1 474	4,7 %	20 606	27,8 %	12,8	1 482	100,6 %	19	
10,00 - < 100,00	1 041	11	71,5 %	1 049	32,8 %	13 666	28,0 %	12,3	1 835	174,9 %	98	
100,00	369	2	0,6 %	369	100,0 %	4 728	21,5 %	16,0	595	161,4 %	38	
välisumma	46 969	975	56,2 %	47 516	1,0 %	586 243	25,6 %	14,7	7 946	15,6 %	175	52

Vähittäsvastuut - Muut vastuut

0,00 - < 0,15	2 048	2 725	52,8 %	3 463	0,1 %	207 710	39,7 %	10,3	229	6,6 %	1	
0,15 - < 0,25	506	85	70,0 %	560	0,2 %	53 494	20,2 %	13,7	52	9,2 %	0	
0,25 - < 0,50	1 001	110	65,1 %	1 067	0,4 %	96 046	41,2 %	7,4	282	26,5 %	2	
0,50 - < 0,75	541	50	55,2 %	567	0,7 %	55 252	48,8 %	5,5	256	45,2 %	2	
0,75 - < 2,50	901	96	63,0 %	953	1,4 %	74 155	52,5 %	5,5	530	55,6 %	7	
2,50 - < 10,00	662	52	67,0 %	688	5,8 %	58 477	56,4 %	5,2	555	80,7 %	22	
10,00 - < 100,00	317	10	76,8 %	324	23,0 %	29 125	54,0 %	4,9	387	119,5 %	40	
100,00	115	3	0,0 %	115	100,0 %	9 370	80,6 %	18,9	82	71,3 %	86	
välisumma	6 093	3 130	54,1 %	7 737	1,8 %	583 629	43,5 %	8,7	2 374	30,1 %	160	62
Yhteensä	53 062	4 104	54,6 %	55 254	1,2 %	1 169 872	28,1 %	13,9	10 320	17,6 %	335	114

Kiinteistövakuudellisten vähittäsvastuiden keskimääräisiin PD- ja LGD-parametreihin sekä keskimääräiseen riskipainoon vaikuttavat EKP:n riskiparametri- ja riskipainokertoimet. Sama asiakas voi kuulua useampaan alavastuuryhmään, joten velallisten määrien summat eroavat taulukoiden välillä.

31.12.2020	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien ja CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Yritysvastuut												
0,00 - < 0,15	7 215	4 371	67,3 %	8 919	0,1 %	446	44,3 %	4,9	2 321	26,0 %	3	
0,15 - < 0,25	2 349	1 678	66,1 %	3 005	0,2 %	663	43,7 %	7,0	1 304	43,4 %	2	
0,25 - < 0,50	8 666	3 270	61,6 %	10 022	0,4 %	9 598	43,9 %	9,7	5 444	54,3 %	16	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	8 479	3 834	59,9 %	10 102	1,2 %	10 287	42,8 %	8,3	8 766	86,8 %	53	
2,50 - < 10,00	7 493	2 291	59,4 %	5 520	4,5 %	10 195	42,6 %	7,8	6 892	124,9 %	107	
10,00 - < 100,00	577	120	37,1 %	611	22,9 %	1 246	42,2 %	6,1	1 153	188,7 %	59	
100,00	786	172	61,1 %	876	100,0 %	1 023	43,7 %	11,7			383	
Yhteensä	35 565	15 736	62,4 %	39 054	1,5 %	33 458	43,4 %	7,8	25 880	67,8 %	623	443

31.12.2019	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien ja CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Yritysvastuut												
0,00 - < 0,15	6 522	4 573	67,8 %	8 456	0,1 %	586	44,2 %	4,7	2 080	24,6 %	3	
0,15 - < 0,25	3 037	1 899	69,5 %	3 859	0,2 %	615	44,3 %	4,1	1 657	42,9 %	3	
0,25 - < 0,50	7 542	2 885	59,5 %	8 757	0,4 %	9 440	43,3 %	10,2	4 510	51,5 %	15	
0,50 - < 0,75	0											
0,75 - < 2,50	8 310	3 791	61,5 %	10 074	1,2 %	9 987	42,8 %	8,4	8 525	84,6 %	53	
2,50 - < 10,00	7 790	2 232	62,1 %	5 814	4,4 %	9 495	43,4 %	7,9	7 045	121,2 %	109	
10,00 - < 100,00	672	157	54,4 %	739	24,3 %	1 520	42,2 %	6,2	1 377	186,3 %	75	
100,00	703	124	59,0 %	766	100,0 %	844	44,0 %	16,4			337	
Yhteensä	34 576	15 660	63,6 %	38 465	1,6 %	32 487	43,5 %	7,6	25 192	66,8 %	594	428

Yritysvastuiden keskimääräiset riskipainot kasvoivat hieman viime vuodenvaihteesta. Maksukyttöminen vastuiden kasvu selittyi erityisesti yksittäisten yhtiöiden tilanteen heikentymisellä, koronakriisin vaikutukset arvioidaan tässä yhteydessä vähäisiksi.

Yritysvastuiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuusia vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

31.12.2020	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien ja CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Yritysvastuut - Muut vastuut												
0,00 - < 0,15	5 991	3 661	68,0 %	7 460	0,1 %	342	44,3 %	4,8	2 006	26,9 %	2	
0,15 - < 0,25	1 631	1 494	66,3 %	2 171	0,2 %	169	44,3 %	5,4	1 001	46,1 %	2	
0,25 - < 0,50	3 611	2 727	68,6 %	4 800	0,3 %	1 389	43,9 %	4,5	3 037	63,3 %	7	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	3 927	2 416	60,5 %	4 942	1,2 %	1 766	42,5 %	5,7	4 987	100,9 %	25	
2,50 - < 10,00	3 603	1 336	57,5 %	2 550	4,5 %	1 939	42,3 %	7,7	3 838	150,5 %	49	
10,00 - < 100,00	253	83	34,3 %	274	21,9 %	204	42,2 %	3,5	641	234,2 %	25	
100,00	479	140	60,1 %	549	100,0 %	199	43,7 %	11,2	0	0,0 %	240	
välisumma	19 495	11 857	64,7 %	22 745	1,2 %	6 008	43,5 %	5,4	15 510	69,9 %	350	305
Yritysvastuut - PK-vastuut												
0,00 - < 0,15	1 224	710	63,3 %	1 458	0,1 %	104	44,3 %	5,7	314	21,6 %	0	
0,15 - < 0,25	718	183	64,8 %	834	0,2 %	494	42,0 %	11,0	303	36,3 %	1	
0,25 - < 0,50	5 055	543	34,8 %	5 222	0,4 %	8 209	43,8 %	14,5	2 407	46,1 %	9	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	4 551	1 418	59,1 %	5 160	1,3 %	8 521	43,1 %	10,9	3 779	73,2 %	28	
2,50 - < 10,00	3 890	955	61,7 %	2 970	4,6 %	8 256	42,9 %	7,9	3 054	102,9 %	58	
10,00 - < 100,00	324	36	41,5 %	337	23,8 %	1 042	42,3 %	8,1	512	151,8 %	34	
100,00	307	33	64,7 %	327	100,0 %	824	43,7 %	12,5			143	
välisumma	16 070	3 879	56,4 %	16 309	1,9 %	27 450	43,3 %	11,0	10 369	64,9 %	273	138
Yhteensä	35 565	15 736	62,4 %	39 054	1,5 %	33 458	43,4 %	7,8	25 880	67,8 %	623	443

31.12.2019	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerrointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien ja CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Yritysvastuut - Muut vastuut												
0,00 - < 0,15	5 649	3 756	68,2 %	7 300	0,1 %	348	44,2 %	4,3	1 810	24,8 %	2	
0,15 - < 0,25	2 712	1 735	69,3 %	3 447	0,2 %	166	44,3 %	3,5	1 509	43,8 %	3	
0,25 - < 0,50	2 746	2 063	68,7 %	3 706	0,4 %	1 337	43,8 %	5,3	2 286	61,7 %	6	
0,50 - < 0,75	0											
0,75 - < 2,50	3 840	2 587	62,9 %	5 004	1,2 %	1 798	42,7 %	6,2	4 928	98,5 %	26	
2,50 - < 10,00	3 676	1 361	62,4 %	2 716	4,2 %	1 810	44,2 %	7,3	3 885	143,0 %	49	
10,00 - < 100,00	287	109	55,5 %	328	25,1 %	211	41,8 %	5,2	746	227,4 %	34	
100,00	436	113	59,9 %	496	100,0 %	186	44,1 %	15,4			219	
välisumma	19 345	11 723	66,3 %	22 998	1,3 %	5 856	43,8 %	5,4	15 165	67,4 %	339	308
Yritysvastuut - PK-vastuut												
0,00 - < 0,15	873	817	65,5 %	1 157	0,1 %	238	44,6 %	7,1	270	23,3 %	0	
0,15 - < 0,25	326	164	71,4 %	412	0,2 %	449	44,0 %	8,5	147	35,8 %	0	
0,25 - < 0,50	4 795	822	39,0 %	5 050	0,4 %	8 105	43,0 %	13,8	2 224	44,0 %	9	
0,50 - < 0,75	0											
0,75 - < 2,50	4 470	1 204	59,1 %	5 071	1,2 %	8 201	42,9 %	10,7	3 597	70,9 %	26	
2,50 - < 10,00	4 115	871	61,7 %	3 097	4,5 %	7 691	42,6 %	8,5	3 159	102,0 %	60	
10,00 - < 100,00	385	48	52,5 %	411	23,5 %	1 313	42,5 %	7,0	630	153,4 %	41	
100,00	267	11	47,0 %	270	100,0 %	658	43,8 %	18,2			118	
välisumma	15 230	3 937	56,4 %	15 468	2,1 %	26 655	43,0 %	11,0	10 028	66,0 %	255	120
Yhteensä	34 576	15 660	63,6 %	38 465	1,6 %	32 511	43,5 %	7,6	25 192	66,8 %	594	428

31.12.2020	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerrointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien ja CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Luottolaitosvastuut												
0,00 - < 0,15	5 988	465	69,4 %	6 322	0,0 %	144	14,5 %	4,8	520	8,2 %	0	
0,15 - < 0,25	406	195	75,1 %	496	0,2 %	23	17,4 %	3,5	100	20,3 %	0	
0,25 - < 0,50	213	44	48,9 %	238	0,4 %	43	17,3 %	5,1	80	33,6 %	0	
0,50 - < 0,75	261	14	37,2 %	35	0,7 %	33	20,5 %	8,1	18	49,7 %	0	
0,75 - < 2,50	8	17	51,4 %	17	1,2 %	21	45,0 %	5,4	23	132,6 %	0	
2,50 - < 10,00	21	54	43,0 %	44	4,6 %	47	45,0 %	1,2	81	183,8 %	1	
10,00 - < 100,00	1	8	28,9 %	3	12,2 %	14	45,0 %	0,0	7	253,6 %	0	
100,00	1	19		1	100,0 %	1	45,0 %	79,0			0	
Yhteensä	6 897	815	65,6 %	7 156	0,1 %	326	15,1 %	4,8	829	11,6 %	2	0

31.12.2019	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerrointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien ja CCF:n jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Luottolaitosvastuut												
0,00 - < 0,15	6 104	434	69,9 %	6 431	0,0 %	172	14,5 %	5,4	514	8,0 %	0	
0,15 - < 0,25	474	90	75,3 %	548	0,2 %	22	15,9 %	2,7	101	18,4 %	0	
0,25 - < 0,50	25	59	57,9 %	62	0,4 %	43	45,0 %	4,7	49	79,5 %	0	
0,50 - < 0,75	414	27	40,7 %	220	0,7 %	48	13,1 %	5,2	70	31,7 %	0	
0,75 - < 2,50	5	7	64,9 %	13	1,3 %	22	45,0 %	15,0	18	134,9 %	0	
2,50 - < 10,00	28	150	48,3 %	91	3,5 %	52	45,0 %	1,5	154	169,1 %	1	
10,00 - < 100,00	1	4	42,1 %	3	11,8 %	13	45,0 %	0,0	6	246,7 %	0	
Yhteensä	7 051	771	65,2 %	7 368	0,1 %	373	15,3 %	5,2	913	12,4 %	3	1

Luottolaitosvastuiden keskimääräiset riskipainot laskivat hieman. Luottolaitosvastuut ovat noin 82-prosenttisesti asuinkiinteistövakuudellisia joukkolainoja (covered bond).

Luottolaitosvastuiden luokittelumallin antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty luottolaitosvastuiden pisteytyksiä sekä ulkoisia luottoluokituksia ja niitä vastaavia maksukyvyttömyystietoja. Aineiston epävarmuus on huomioitu korjaamalla PD-arvoja varovaisuusmarginaalilla.

3.1.15 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (EU CR10, EU CR6)

Oman pääoman ehtoiset sijoitukset yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla

	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino	Vastuun määrä	Riskipainotetut vastuuerät	Pääoma-vaatimukset
31.12.2020, Alaryhmät						
Pääomasijoitus osana riittävästi hajautettua salkkua	29		190 %	29	54	4
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	57		370 %	57	212	17
Yhteensä	86			86	266	21

	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino	Vastuun määrä	Riskipainotetut vastuuerät	Pääoma-vaatimukset
31.12.2019, Alaryhmät						
Pääomasijoitus osana riittävästi hajautettua salkkua	21		190 %	21	39	3
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	111		370 %	111	412	33
Yhteensä	132			132	451	36

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten määrä laski hieman vuoden aikana. Pörssilistatut sijoitukset on arvostettu markkina-arvoon.

PD/LGD-menetelmä

31.12.2020	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokeroita	Keskimääräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keskimääräinen LGD	Keskimääräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keskimääräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon alentumiset ja arvonlaskut
0,75 - < 2,50	2 311			2 311	1,3	3	90,0		6 770		293,0	26

31.12.2019	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokeroita	Keskimääräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtävien jälkeen	Keskimääräinen PD	Velallisten määrä	Keskimääräinen LGD	Keskimääräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keskimääräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon alentumiset ja arvonlaskut
0,75 - < 2,50	2 309			2 309	1,3	4	90,0		6 447		279,2	26

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten PD/LGD-menetelmällä on käsitelty konsolidointiryhmän strategiset sijoitukset, joista olennaisimmat (EAD 2 306 miljoonaa euroa) ovat sijoitukset Ryhmän vakuutusyhtiöissä. Näissä vastuissa EAD on sama kuin bruttovastuut, eikä vastuisiin sisälly taseen ulkopuolisia eriä. PD listaamattomille sijoituksille on 1,25, joka määräytyy sääntelystä. Vastuiden määrissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Keskimääräinen riskipaino nousi EKP:n riskipainokertoimista johtuen. Sijoituksilla ei ole eräpäivää.

3.1.16 Vähentämättömät osuudet vakuutusyhtiöissä (EU INS1)

Milj. €	31.12.2020	31.12.2019
Sellaisten finanssialan yhteisöjen omien varojen instrumenttien omistusosuudet, joissa laitoksilla on huomattavia sijoituksia, joita ei ole vähennetty omista varoista (ennen riskipainotusta)	2 306	2 306
Riskipainotetut vastuuerät yhteensä	6 759	6 438

Konsolidointiryhmän vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään valvojan luvan mukaisesti oman pääoman ehtoissa sijoituksissa. OP Ryhmä on lokakuussa 2015 saanut EKP:ta luvan käsitellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä aiemman käytännön mukaisesti. Vakuutusyhtiösijoitusten riskipainotetut erät nousivat uuden maksukyvyttömyyden määrittelyn käyttöönottoon liittyen EKP:n asettamien riskipainokertoimien seurauksena.

3.1.17 IRB-riskipainotettujen erien siltalaskelma (EU CR8)

Milj. €	a	b
	Riskipainotettujen vastuuerien määrät	Pääoma-vaatimukset
1 Riskipainotetut vastuuerät edellisen raportointikauden lopussa 30.9.2020	40 053	3 204
2 Vastuiden määrä	-325	-26
3 Vastuiden laatu	376	30
8 Muut	900	72
9 Riskipainotetut vastuuerät raportointikauden lopussa 31.12.2020	40 104	3 208

Siltalaskelmalla on esitetty viimeisimmän neljännesvuoden aikana tapahtuneet muutokset vähittäisvastuissa, yritys vastuissa ja luottolaitos vastuissa. Vastuiden laatu -rivillä riskipainotettujen erien kasvua selitti maksuohjelmamuutosten vaikutukset. Muut-rivillä on esitetty EKP:n riskipainokertoimen käyttöönoton vaikutus.

3.1.18 IRB-menetelmä – maksukyvyttömyyden todennäköisyyden toteutumatestaus vastuuryhmän mukaan (EU CR9)

Seuraavissa taulukoissa on verrattu vakavaraisuuslaskennassa sovellettua maksukyvyttömyysosuutta (PD) historialliseen keskimääräiseen maksukyvyttömyyden toteumaan. Painotetun keskimääräisen PD:n laskennassa ei ole huomioitu maksukyvyttömyksiä (PD = 100 prosenttia) vastuita.

a	b	d	e	f		g	h	i
				Velallisten määrä				
Vastuuryhmä	PD-luokka	Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvyttömyyden tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keski-määräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste
Vähittäsvastuut	0,00 -< 0,15	0,1 %	0,1 %	572 927	695 700			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	92 444	91 520			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	121 465	125 085			
	0,50 -< 0,75	0,6 %	0,7 %	68 659	69 882			
	0,75 -< 2,50	1,3 %	1,3 %	111 623	120 135			
	2,50 -< 10,00	4,9 %	5,6 %	75 939	79 681			
	10,00 -< 100,00	27,7 %	23,7 %	40 646	30 690			
	100,00	100,0 %	100,0 %	13 320	34 567	50 085	902	
	Yhteensä		0,8 %	1,2 %	1 097 023	1 247 260	50 085	902

a	b	d	e	f		g	h	i
				Velallisten määrä				
Vastuuryhmä	PD-luokka	Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvyttömyyden tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keski-määräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste
Vähittäsvastuut - Klintelstövakuudelliset	0,00 -< 0,15	0,1 %	0,1 %	422 888	477 006			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	40 887	39 293			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	27 092	26 908			
	0,50 -< 0,75	0,5 %	0,5 %	14 029	14 047			
	0,75 -< 2,50	1,2 %	1,2 %	42 347	43 863			
	2,50 -< 10,00	4,6 %	4,7 %	20 606	19 757			
	10,00 -< 100,00	29,9 %	28,2 %	13 666	8 914			
	100,00	100,0 %	100,0 %	4 728	14 118	20 540	49	
	Yhteensä		0,7 %	0,7 %	586 243	643 906	20 540	49
Vähittäsvastuut - Muut vastuut	0,00 -< 0,15	0,1 %	0,1 %	207 710	227 064			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	53 494	52 277			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	96 046	98 749			
	0,50 -< 0,75	0,7 %	0,7 %	55 252	55 843			
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	74 155	77 548			
	2,50 -< 10,00	5,7 %	5,9 %	58 477	60 587			
	10,00 -< 100,00	22,0 %	21,9 %	29 125	22 055			
	100,00	100,0 %	100,0 %	9 370	24 691	29 545		
	Yhteensä		1,5 %	1,7 %	583 629	618 814	29 545	853

Uusi maksukyvyttömyyden määritelmä aiheutti kertaluonteisen hyppäyksen maksukyvyttömyystilaan vuoden aikana joutuneiden velallisten lukumäärissä. Vähittäsvastuiden luokittelusteikkoaa ei ole linkitetty ulkoisiin luottoluokituksiin.

a	b	c	d	e	f		g	h	i
					Velallisten määrä				
Vastuuryhmä	PD-luokka		Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvyttömyyden tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keski-määräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste
Yritysvastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	586	446			
	0,15 -< 0,25	BBB	0,2 %	0,2 %	615	663			
	0,25 -< 0,50	BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	9 440	9 598			
	0,50 -< 0,75	BB+							
	0,75 -< 2,50	BB...BB-	1,2 %	1,3 %	9 987	10 287			
	2,50 -< 10,00	B+...B	4,5 %	3,1 %	9 495	11 718			
	10,00 -< 100,00	B-...C	22,9 %	22,9 %	1 520	1 246			
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	844	1 023	616	25	
	Yhteensä			1,5 %	2,4 %	32 487	34 981	616	25

a	b	c	d	e	f		g	h	i
					Velallisten määrä				
Vastuuryhmä	PD-luokka		Painotettu keski määräinen PD	Velallisten arit-meittinen keski määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvyttö- mään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historial- linen keski- määräinen vuotuinen maksu- kyvyttö- myysaste
Yritysvastuut - Muut vastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	348	342			
	0,15 -< 0,25	BBB+...BBB	0,2 %	0,2 %	166	169			
	0,25 -< 0,50	BBB...BB+	0,3 %	0,4 %	1 337	1 389			
	0,50 -< 0,75	BB+...BB							
	0,75 -< 2,50	BB...BB-	1,2 %	1,4 %	1 798	1 766			
	2,50 -< 10,00	BB-...B	4,5 %	3,1 %	1 810	2 189			
	10,00 -< 100,00	B...C	21,9 %	20,1 %	211	204			
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	186	199	81	16	
	Yhteensä		1,2 %	2,2 %	5 856	6 258	81	16	0,7 %
Yritysvastuut - PK-vastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	238	104			
	0,15 -< 0,25	BBB+...BBB	0,2 %	0,2 %	449	494			
	0,25 -< 0,50	BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	8 105	8 209			
	0,50 -< 0,75	BB+...BB							
	0,75 -< 2,50	BB...BB-	1,3 %	1,3 %	8 201	8 521			
	2,50 -< 10,00	BB-...B	4,6 %	3,1 %	7 691	9 529			
	10,00 -< 100,00	B...C	23,8 %	23,5 %	1 313	1 042			
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	658	824	535	9	
	Yhteensä		1,9 %	2,4 %	26 655	28 723	535	9	1,4 %

Historiallisen maksukyvyttömyysasteen laskennassa on käytetty kahdeksan vuoden keskiarvoa. Yritysvastuuissa keskimääräinen PD on noin 50 prosenttia keskimääräistä historiallista maksukyvyttömyysastetta korkeampi. Ulkoinen luottoluokitusekvivalentti on esitetty Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituksen mukaan.

a	b	c	d	e	f		g	h	i
					Velallisten määrä				
Vastuuryhmä	PD-luokka	Ulkoinen luokitus- ekvivalentti	Painotettu keski määräinen PD	Velallisten arit-meittinen keski määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvyttö- mään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historial- linen keski- määräinen vuotuinen maksu- kyvyttö- myysaste
Luottolaitosvastuut	0,00 -< 0,15	AAA...A	0,0 %	0,1 %	172	144			
	0,15 -< 0,25	A-	0,2 %	0,2 %	22	23			
	0,25 -< 0,50	BBB+...BBB-	0,4 %	0,4 %	43	43			
	0,50 -< 0,75	BB+	0,7 %	0,7 %	48	33			
	0,75 -< 2,50	BB+...BB	1,2 %	1,4 %	22	21			
	2,50 -< 10,00	BB-...B	4,6 %	5,6 %	52	47			
	10,00 -< 100,00	CCC+...CC	12,2 %	13,1 %	13	14			
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	1	1	1		
	Yhteensä		0,1 %	1,6 %	373	326	1		0,0 %

Historiallisen maksukyvyttömyysasteen laskennassa on käytetty kahdeksan vuoden keskiarvoa. Luottolaitosvastuuissa keskimääräinen PD on huomattavasti keskimääräistä historiallista maksukyvyttömyysastetta korkeampi. Luottolaitosvastuuisiin sovelletaan asiakaskohtaista maksukyvyttömyyden määritelmää. Ulkoinen luottoluokitusekvivalentti on esitetty Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituksen mukaan.

3.1.19 Lainanhoitojoustosaamisten laatu (lomake 1, EU CQ1)

	a	b	c	d	e	f	g	h
	Lainanhoitojoustosaamisten bruttomääräinen kirjanpitoarvo / nimellisarvo				Kertyneet arvonalentumiset, kertyneet käyvän arvon negatiiviset muutokset, jotka johtuvat luottoriskistä ja varauksista		Lainanhoitojoustosaamisille saadut vakuudet ja takaukset	
	Terveet ja erääntyneet lainanhoitojoustosaamiset	Järjestämättömät lainanhoitojoustosaamiset		Joista arvoltaan alentuneet	Terveissä ja erääntyneissä lainanhoitojoustosaamisissa	Järjestämättömissä lainanhoitojoustosaamisissa	Joista järjestämättömille saamisille, joissa lainanhoitojoustoja, saadut vakuudet ja takaukset	
		Joista maksukyvyttömyystilassa olevat						
31.12.2020, milj. €								
005 Keskuspankkitalletukset ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset								
010 Luotot	3 281	1 222	1 124	802	22	146	4 145	1 020
050 Muut rahoituslaitokset	1	0	0	0	0	0	1	0
060 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	806	332	308	213	16	84	969	227
070 Kotitaloudet	2 474	890	815	589	6	63	3 175	792
090 Annetut luottositoumukset	4	16	16	15		2	17	15
100 Yhteensä	3 285	1 238	1 139	817	22	149	4 162	1 035

	a	b	c	d	e	f	g	h
	Lainanhoitojoustosaamisten bruttomääräinen kirjanpitoarvo / nimellisarvo				Kertyneet arvonalentumiset, kertyneet käyvän arvon negatiiviset muutokset, jotka johtuvat luottoriskistä ja varauksista		Lainanhoitojoustosaamisille saadut vakuudet ja takaukset	
	Terveet ja erääntyneet lainanhoitojoustosaamiset	Järjestämättömät lainanhoitojoustosaamiset		Joista arvoltaan alentuneet	Terveissä ja erääntyneissä lainanhoitojoustosaamisissa	Järjestämättömissä lainanhoitojoustosaamisissa	Joista järjestämättömille saamisille, joissa lainanhoitojoustoja, saadut vakuudet ja takaukset	
		Joista maksukyvyttömyystilassa olevat						
31.12.2019, milj. €								
1 Luotot	2 044	428	330	225	10	57	2 327	386
5 Muut rahoituslaitokset		0	0	0			0	0
6 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	289	161	143	91	6	34	381	133
7 Kotitaloudet	1 755	267	187	134	4	23	1 946	253
9 Annetut luottositoumukset	25	0	0	0	0	0	25	0
10 Yhteensä	2 070	429	331	225	10	57	2 352	386

Lainanhoitojoustojen eli käytännössä lyhennysvapaiden määrä on kasvanut koronakriisin seurauksena.

3.1.20 Terveiden ja erääntyneiden sekä järjestämättömien saamisten luottojen laatu erääntymispäivien mukaan (lomake 3, EU CQ3)

	a		b	c
	Kirjanpitoarvo, brutto / nimellisarvo			
	Terveet ja erääntyneet saamiset			
	Erääntymätömät tai erääntyneet ≤ 30 päivää	Erääntyneet > 30 päivää ≤ 90 päivää		
31.12.2020, milj. €				
005 Keskuspankkitalletukset ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset	21 829	21 829		
010 Luotot	92 094	92 042		52
020 Keskuspankit	484	484		
030 Julkisyhteisöt	1 950	1 950		
040 Luottolaitokset	75	75		
050 Muut rahoituslaitokset	1 110	1 110		
060 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	35 235	35 228		7
070 Joista pienet ja keskiuuret yritykset	17 347	17 340		7
080 Kotitaloudet	53 239	53 195		45
090 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	14 003	13 674		
100 Keskuspankit				
110 Julkisyhteisöt	4 637	4 628		
120 Luottolaitokset	7 516	7 504		
130 Muut rahoituslaitokset	126	117		
140 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	1 725	1 425		
150 Taseen ulkopuoliset vastuut	26 204	26 075		1
160 Keskuspankit				
170 Julkisyhteisöt	1 716	1 716		
180 Luottolaitokset	810	810		
190 Muut rahoituslaitokset	345	345		
200 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	15 955	15 827		0
210 Kotitaloudet	7 379	7 377		1
220 Yhteensä	154 131	153 944		54

	d	e	f	g	h	j	k	l	
	Kirjanpitoarvo, brutto / nimellisarvo								
	Järjestämättömät saamiset								
	Todennäköisesti maksamatta jäävät, jotka ovat erääntymättömiä tai erääntyneet ≤ 90 päivää	Erääntyneet > 90 päivää ≤ 180 päivää	Erääntyneet > 180 päivää ≤ 1 vuosi	Erääntyneet > 1 vuosi ≤ 2 vuosis	Erääntyneet > 2 vuotta ≤ 5 vuotta	Erääntyneet > 5 vuotta ≤ 7 vuotta	Erääntyneet > 7 vuotta	Joista maksukyvyltömyystilassa olevat	
31.12.2020, milj. €									
005 Keskuspankkitalletukset ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset									
010 Luotot	2 654	1 862	71	102	134	202	75	74	2 475
030 Julkisyhteisöt	0	0							
050 Muut rahoituslaitokset	0	0				0			0
060 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	1 094	654	13	37	42	99	57	58	1 020
070 Joista pienet ja keskiuuret yritykset	598	399	11	27	37	89	29	7	543
080 Kotitaloudet	1 559	1 208	58	65	91	103	18	16	1 454
090 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	0	0							
150 Taseen ulkopuoliset vastuut	213	213	0	0	0	0	0		208
200 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	199	199							194
210 Kotitaloudet	14	14	0	0	0	0	0		14
220 Yhteensä	2 867	2 075	71	102	134	202	75	74	2 683

	a b c		
	Kirjanpitoarvo, brutto / nimellisarvo		
	Terveet ja erääntyneet saamiset		
	Erääntymätömät tai erääntyneet ≤ 30 päivää	Erääntyneet > 30 päivää ≤ 90 päivää	
31.12.2019, milj. €			
1 Luotot	102 842	102 688	154
2 Keskuspankit	11 993	11 993	
3 Julkisyhteisöt	2 012	2 012	
4 Luottolaitokset	243	243	
5 Muut rahoituslaitokset	911	911	
6 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	34 501	34 471	30
7 Joista pienet ja keskiuuret yritykset	13 687	13 669	18
8 Kotitaloudet	53 182	53 058	124
9 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	13 707	13 707	
11 Julkisyhteisöt	4 213	4 213	
12 Luottolaitokset	7 264	7 264	
13 Muut rahoituslaitokset	132	132	
14 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	2 099	2 099	
15 Taseen ulkopuoliset vastuut	25 659		
17 Julkisyhteisöt	2 060		
18 Luottolaitokset	751		
19 Muut rahoituslaitokset	449		
20 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	15 957		
21 Kotitaloudet	6 440		
22 Yhteensä	142 208	116 396	154

	d e f g h j k l								
	Kirjanpitoarvo, brutto / nimellisarvo								
	Järjestämättömät saamiset								
	Todennäköisesti maksamatta jäävät, jotka ovat erääntymättömiä tai erääntyneet ≤ 90 päivää	Erääntyneet > 90 päivää ≤ 180 päivää	Erääntyneet > 180 päivää ≤ 1 vuosi	Erääntyneet > 1 vuosi ≤ 2 vuosis	Erääntyneet > 2 vuotta ≤ 5 vuotta	Erääntyneet > 5 vuotta ≤ 7 vuotta	Erääntyneet > 7 vuotta	Joista maksukyvyttömyystilassa olevat	
31.12.2019, milj. €									
1 Luotot	1 510	842	134	100	130	170	91	44	1 275
5 Muut rahoituslaitokset	0				0				0
6 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	851	497	62	35	65	88	74	30	763
7 Joista pienet ja keskiuuret yritykset	527	305	33	21	32	80	45	9	461
8 Kotitaloudet	659	345	71	65	65	81	18	13	512
9 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	1	1							1
14 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	1	1							1
15 Taseen ulkopuoliset vastuut	139								131
20 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	134								129
21 Kotitaloudet	5								2
22 Yhteensä	1 648	843	134	100	130	170	91	44	1 407

3.1.21 Terveet ja erääntyneet sekä järjestämättömät saamiset sekä niihin liittyvät varaukset (lomake 4, EU CR1)

	Kirjanpitoarvo, brutto / nimellisarvo					
	Terveet ja erääntyneet saamiset		Järjestämättömät saamiset			
	Josta vaihe 1	Josta vaihe 2	Josta vaihe 2		Josta vaihe 3	
31.12.2020, milj. €						
005 Keskuspankkitalletukset ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset	21 829	21 829				
010 Luotot	92 094	84 401	7 692	2 519	151	2 349
020 Keskuspankit	484	484				
030 Julkisyhteisöt	1 950	1 947	4	0		0
040 Luottolaitokset	75	75				
050 Muut rahoituslaitokset	1 110	1 107	4	0	0	0
060 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	35 235	32 617	2 617	959	72	869
070 Joista pienet ja keskiuuret yritykset	17 347	15 511	1 835	598	46	551
080 Kotitaloudet	53 239	48 172	5 067	1 559	79	1 480
090 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	14 003	13 642	32	0		
110 Julkisyhteisöt	4 637	4 628				
120 Luottolaitokset	7 516	7 504				
130 Muut rahoituslaitokset	126	117				
140 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	1 725	1 393	32	0		
150 Taseen ulkopuoliset vastuut	26 204	25 329	876	213	54	159
170 Julkisyhteisöt	1 716	1 704	11			
180 Luottolaitokset	810	810				
190 Muut rahoituslaitokset	345	343	2			
200 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	15 955	15 188	767	199	54	144
210 Kotitaloudet	7 379	7 283	96	14	0	14
220 Yhteensä	154 131	145 201	8 600	2 732	205	2 508

	g		h		i		j		k		l		m		n		o	
	Kertyneet arvonalentumiset, kertyneet käyvän arvon negatiiviset muutokset, jotka johtuvat luottoriskistä ja varauksista																	
	Terveet ja erääntyneet saamiset – kertyneet arvonalentumiset ja luottotappioita varten tehdyt varaukset				Järjestämättömät saamiset – kertyneet arvonalentumiset, kertyneet käyvän arvon negatiiviset muutokset, jotka johtuvat luottoriskistä ja varauksista				Kertyneet määrät osittain luottotappioiksi kirjatusta eristä				Saadut vakuudet ja takaukset					
Josta vaihe 1		Josta vaihe 2		Josta vaihe 2		Josta vaihe 3						Terveille ja erääntyneille saamisille		Järjestämättömille saamisille				
31.12.2020, milj. €																		
005 Keskuspankkitalletukset ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset																		
010 Luotot	140	57	83	522	6	517								74 823			1 780	
030 Julkisyhteisöt	1	1	0	0	0	0								281			0	
040 Luottolaitokset	0	0												0				
050 Muut rahoituslaitokset	1	0	0	0	0	0								735			1	
060 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	80	38	42	350	4	345								25 260			508	
070 Joista pienet ja keskiuuret yritykset	43	12	31	181	1	180								15 959			382	
080 Kotitaloudet	58	18	40	172	1	171								48 545			1 271	
090 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	2	2	1											3				
110 Julkisyhteisöt	0	0												3				
120 Luottolaitokset	0	0												0				
130 Muut rahoituslaitokset	0	0																
140 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	2	1	1											0				
150 Taseen ulkopuoliset vastuut	7	5	2	22	10	13								4 795			85	
170 Julkisyhteisöt	0	0												307				
180 Luottolaitokset	0	0												0				
190 Muut rahoituslaitokset	0	0	0											40				
200 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	6	4	2	22	10	13								3 641			81	
210 Kotitaloudet	1	1	0	0	0									806			4	
220 Yhteensä	149	64	85	544	15	529								79 621			1 865	

31.12.2019, milj. €	Kirjanpitoarvo, brutto / nimellisarvo					
	Terveet ja erääntyneet saamiset		Järjestämättömät saamiset			
	Josta vaihe 1	Josta vaihe 2	Josta vaihe 2		Josta vaihe 3	
1 Luotot	102 842	94 756	8 086	1 510	184	1 272
2 Keskuspankit	11 993	11 993				
3 Julkisyhteisöt	2 012	2 001	11			
4 Luottolaitokset	243	243				
5 Muut rahoituslaitokset	911	909	3	0		0
6 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	34 501	31 350	3 151	851	39	784
7 Joista pienet ja keski-suuret yritykset	13 687	12 107	1 580	527	32	482
8 Kotitaloudet	53 182	48 260	4 922	659	145	488
9 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	13 707	13 613	94	1		1
11 Julkisyhteisöt	4 213	4 213				
12 Luottolaitokset	7 264	7 264				
13 Muut rahoituslaitokset	132	132				
14 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	2 099	2 005	94	1	0	1
15 Taseen ulkopuoliset vastuut	25 659	24 732	926	139	3	104
17 Julkisyhteisöt	2 060	2 058	2			
18 Luottolaitokset	751	751				
19 Muut rahoituslaitokset	449	446	3			
20 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	15 957	15 107	851	134	2	103
21 Kotitaloudet	6 440	6 370	70	5	1	1
22 Yhteensä	142 208	133 101	9 107	1 649	187	1 376

31.12.2019, milj. €	g		h		i		j		k		l		m		n		o	
	Kertyneet arvonalentumiset, kertyneet käyvän arvon negatiiviset muutokset, jotka johtuvat luottoriskistä ja varauksista																	
	Terveet ja erääntyneet saamiset - kertyneet arvonalentumiset ja luottotappioita varten tehdyt varaukset				Järjestämättömät saamiset - kertyneet arvonalentumiset, kertyneet käyvän arvon negatiiviset muutokset, jotka johtuvat luottoriskistä ja varauksista				Kertyneet määrät osittain luottotappioiksi kirjatusta eristä				Saadut vakuudet ja takaukset					
Josta vaihe 1		Josta vaihe 2		Josta vaihe 2		Josta vaihe 3						Terveille ja erääntyneille saamisille		Järjestämättömille saamisille				
1 Luotot	114	40	74	441	4	437								75 694	1 043			
3 Julkisyhteisöt	1	1	0											298				
4 Luottolaitokset	0	0												4				
5 Muut rahoituslaitokset	1	1	0	0		0								635	0			
6 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	75	31	43	348		349								25 837	486			
7 Joista pienet ja keski-suuret yritykset	29	9	20	196		191								12 739	326			
8 Kotitaloudet	36	6	30	93	4	88								48 919	557			
9 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	3	2	1											1 073				
11 Julkisyhteisöt	0	0												685				
12 Luottolaitokset	1	1												197				
13 Muut rahoituslaitokset	0	0												1				
14 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	1	1	1											191				
15 Taseen ulkopuoliset vastuut	8	3	5	10	0	10								5 408	80			
17 Julkisyhteisöt	0	0												156				
18 Luottolaitokset	0	0												12				
19 Muut rahoituslaitokset	0	0	0											33				
20 Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	8	3	5	10	0	10								4 384	79			
21 Kotitaloudet	0	0	0	0	0									824	1			
22 Yhteensä	125	45	80	451	4	447								82 175	1 123			

3.1.22 Haltuun otetut vakuudet ja toimeenpanomenettelyt (lomake 9, EU CQ7)

Milj. €	31.12.2020		31.12.2019				
	a	b	a	b			
	Haltuun otettu vakuus		Haltuun otettu vakuus				
Arvo alkuperäisessä kirjauksessa		Kertyneet negatiiviset muutokset		Arvo alkuperäisessä kirjauksessa		Kertyneet negatiiviset muutokset	
2 Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	7	-4	5	-1			
4 Liikekiinteistö	7	-4	5	-1			
8 Yhteensä	7	-4	5	-1			

3.1.23 Koronakriisiin varautumiseksi myönnettyjen julkisten takausohjelmien alla myönnettyt uudet luotot (lomake 3)

Milj. €	31.12.2020				
	a	b	c	d	
	Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	Takauksen hyödynnettävissä oleva enimmäismäärä	Brutto kirjanpitoarvo		
		josta lainanhoito- joustosaamiset	Saadut julkiset takaukset	Sisäänvirtaukset järjestämätömiin saamiin	
1	Julkisten takausohjelmien alla myönnettyt uudet luotot 1.7.2020-31.12.2020	20	1	7	1
2	joista kotitaloudet	0			
3	joista asuinkiinteistövakuudelliset	0			
4	joista rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	20	1	7	1
5	joista pienet ja keskiuuret yritykset	14	0	6	1
6	joista liikekiinteistövakuudelliset	6			

3.2 Vastapuoliriski ja markkinariski

3.2.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)

Johdannaisoimuksesta aiheutuva luottoriski määritellään vastapuoliriskinä, joka perustuu johdannaisoimusten päivittäiseen markkina-arvostukseen.

Asiakasliimittien koot määritellään johdannaisoimusten pääomien ja arvioitujen voimassaoloaikojen perusteella.

Johdannaisoimuksesta muodostuva vastapuoliriski muodostuu saamisista, joita OP Ryhmällä voi olla kaupankäyntivastapuoliana kohtaan vastapuolten maksukyvyttömyshetkellä. Vastapuoliriskiä mitataan OP Ryhmässä käyvän arvon menetelmällä, jossa vastuuarvo muodostuu sopimuksen markkina-arvosta sekä arvioidusta potentiaalisesta tulevaisuuden luottoriskistä. Käyvän arvon menetelmän mukaista vastuun määrää käytetään vakavaraisuuden viranomaisvaateen ja taloudellisen pääomavaateen laskennassa.

Yritysvastapuolten vastuurajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin myös tarkistetaan johdannaisliimittien vakuustilanne.

Pankkivastapuolten johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA-yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi käteistä tai arvopapereita. Vakuuksien täsmätykset vastapuolten välillä tehdään päivittäin. Muiden takauksien ja vakuuksien osalta noudatetaan samaa käytäntöä kuin luottoriskeissä. Vakuuksien riittävyys varmistetaan osana päivittäistä likviditeettihallintaa stressitestimenetelmän avulla.

OP Ryhmän S&P-ratingin putoaminen AA-:sta A:han 31.12.2020 olisi aiheuttanut 50 miljoonan euron lisävakuusvaateen. Vertailuvuonna ratingin putoaminen olisi aiheuttanut 55 miljoonan euron lisävakuusvaateen.

Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta voi syntyä sekä rahoitustoiminnan että kaupankäyntivarausten eristä. Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta lasketaan muun muassa OTC-johdannaisille sekä takaisinosto- ja myyntisopimuksille.

OP Ryhmän johdannaisportfolio koostuu pääasiassa korkojohdannaisista, joissa johdannaisoimuksen vastapuolen luottokelpoisuuden ja korkotason välillä ei ole samansuuntaista korrelaatiota (nk. wrong way risk).

Milj. €	31.12.2020				31.12.2019				
	b	c	f	g	b	c	f	g	
	Jälleenhankinta-kustannukset / nykyinen markkina-arvo	Tulevaisuuden potentiaalinen luottoriski	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden jälkeen	Riskipainotetut vastuuerät	Jälleenhankinta-kustannukset / nykyinen markkina-arvo	Tulevaisuuden potentiaalinen luottoriski	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden jälkeen	Riskipainotetut vastuuerät	
1	Käyvän arvon menetelmä	2 403	1 290	3 694	790	2 067	828	2 896	506

Vastapuoliriskin vastuiden määrä kasvoi viime vuodenvaihteesta. Kasvu johtui johdannaiskannan kasvusta ja korkojen laskun aiheuttamasta markkina-arvojen noususta.

3.2.2 Vastuun arvonokaisun (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)

Milj. €	31.12.2020		31.12.2019		
	a	b	a	b	
	Vastuuarvo	Riskipainotetut vastuuerät	Vastuuarvo	Riskipainotetut vastuuerät	
4	Kaikki standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluvat salkut	448	138	291	191
5	Vastuun arvonokaisun pääomavaatimuksen soveltamisalaan kuuluvat yhteensä	448	138	291	191

CVA:n piirissä olevien johdannaisien vastuun määrä kasvoi viime vuodenvaihteesta.

3.2.3 Standardimenetelmä – vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)

31.12.2020, Vastuuryhmät, milj. €	Riskipaino						Joista luokittelemattomia
	0 %	2 %	50 %	100 %	Muut	Yhteensä	
1 Valtiot tai keskuspankit	357					357	
2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	746					746	
3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset				1		1	1
4 Kansainväliset kehityspankit	260					260	
6 Laitokset		379				379	379
11 Yhteensä	1 363	379		1		1 744	381

31.12.2019, Vastuuryhmät, milj. €	Riskipaino						Joista luokittelemattomia
	0 %	2 %	50 %	100 %	Muut	Yhteensä	
1 Valtiot tai keskuspankit	283					283	
2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	376					376	
3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset				1		1	1
4 Kansainväliset kehityspankit	309					309	
5 Kansainväliset organisaatiot						0	
6 Laitokset		326				326	326
11 Yhteensä	968	326		1		1 295	327

Keskusvastapuoliselvitetävien vastuiden määrä on esitetty sarakkeessa 2 %. Vastuiden kasvu johtui johdannaiskannan kasvusta ja korkojen laskun aiheuttamasta markkina-arvojen noususta.

3.2.4 IRB-menetelmä – vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)

31.12.2020, PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämistehtäviiden jälkeä	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Yritysvastuut							
0,00 - < 0,15	619	0,1 %	107	44,8 %	15,2	158	25,5 %
0,15 - < 0,25	155	0,2 %	47	45,0 %	12,9	72	46,6 %
0,25 - < 0,50	139	0,3 %	66	44,7 %	8,0	85	61,1 %
0,75 - < 2,50	204	1,0 %	121	44,9 %	8,2	193	94,6 %
2,50 - < 10,00	48	5,2 %	73	45,0 %	2,8	69	144,6 %
10,00 - < 100,00	1	21,8 %	6	45,0 %	5,0	3	242,3 %
100,00	11	100,0 %	3	45,0 %	5,2		
Yhteensä	1 178	1,4 %	423	44,9 %	12,4	581	49,3 %

31.12.2019, PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämistehtäviiden jälkeä	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Yritysvastuut							
0,00 - < 0,15	434	0,1 %	98	45,0 %	13,8	103	23,6 %
0,15 - < 0,25	146	0,2 %	35	45,0 %	14,9	65	44,5 %
0,25 - < 0,50	89	0,3 %	60	44,7 %	9,5	53	59,6 %
0,75 - < 2,50	152	1,2 %	113	39,0 %	11,9	124	82,1 %
2,50 - < 10,00	33	3,8 %	71	45,0 %	6,0	40	122,5 %
10,00 - < 100,00	1	37,2 %	6	45,0 %	6,0	3	243,7 %
100,00	12	100,0 %	2	45,0 %	9,1		
Yhteensä	866	0,5 %	385	43,9 %	12,8	388	44,8 %

	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämistehtävikoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
31.12.2020, PD-luokka							
Luottolaitosvastaat							
0,00 - < 0,15	418	0,1 %	28	24,6 %	8,8	71	17,0 %
0,15 - < 0,25	95	0,2 %	13	15,1 %	8,7	16	17,0 %
0,25 - < 0,50	258	0,3 %	8	26,0 %	8,5	113	43,6 %
Yhteensä	771	0,2 %	49	23,9 %	8,8	200	25,9 %

	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämistehtävikoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
31.12.2019, PD-luokka							
Luottolaitosvastaat							
0,00 - < 0,15	585	0,1 %	27	17,6 %	8,7	71	12,1 %
0,15 - < 0,25	33	0,2 %	12	12,8 %	6,6	5	14,1 %
0,25 - < 0,50	117	0,3 %	7	16,9 %	12,7	35	30,0 %
Yhteensä	735	0,1 %	46	17,3 %	9,7	111	15,1 %

Yritysvastuiden ja luottolaitosvastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat viime vuodenvaihteesta. Yritysvastuissa kasvu johtui johdannaiskannan kasvusta ja korkojen laskun aiheuttamasta markkina-arvojen noususta. Vähittäisvastausta ei ole esitetty tietoja, vähittäisvastuiden vastapuoliriskivastuiden määrä ei ole olennainen.

3.2.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)

Milj. €	31.12.2020					31.12.2019				
	a	b	c	d	e	a	b	c	d	e
	Positiivinen käypä bruttoarvo	Nettoutusedut	Nettoutettu nykyinen luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Netto-luottoriski	Positiivinen käypä bruttoarvo	Nettoutusedut	Nettoutettu nykyinen luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Netto-luottoriski
1 Johdannaiset	7 118	3 005	4 113	420	3 694	5 506	1 903	3 603	707	2 896
4 Yhteensä	7 118	3 005	4 113	420	3 694	5 506	1 903	3 603	707	2 896

Johdannaisien nettovastuiden määrä kasvoi vuodenvaihteesta. Kasvu johtui johdannaiskannan kasvusta ja korkojen laskun aiheuttamasta markkina-arvojen noususta.

3.2.6 Vastapuoliriskiä liittyviä vastuuta koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)

31.12.2020, milj. €	Johdannaisliiketoimissa käytetty vakuus			
	Saadun vakuuden käypä arvo		Asetetun vakuuden käypä arvo	
	Erotettu	Erottamaton	Erotettu	Erottamaton
1 Käteinen		420	13	503
2 Valtionvelka		0	437	84

31.12.2019, milj. €	Johdannaisliiketoimissa käytetty vakuus			
	Saadun vakuuden käypä arvo		Asetetun vakuuden käypä arvo	
	Erotettu	Erottamaton	Erotettu	Erottamaton
1 Käteinen		707	0	432
2 Valtionvelka			375	222

Keskusvastapuolelle annetut vakuudet ovat erotettuja. Vakuudet muiden vastapuolien kanssa ovat erottamattomia. Suurin osa vakuuksista on käteistä.

3.2.7 Luottojohdannaisvastaat (EU CCR6)

Milj. €	31.12.2020			31.12.2019		
	a	b	c	a	b	c
	Luottojohdannaisien suojaukset	Muut luottojohdannaiset	Muut luottojohdannaiset	Luottojohdannaisien suojaukset	Muut luottojohdannaiset	Muut luottojohdannaiset
Nimellisarvot						
Indeksiin liittyvät luottoriskinvaihtosopimukset			172			153
Muut luottojohdannaiset						80
Nimellisarvot yhteensä			172			233
Käyvät arvot			1			0
Positiivinen käypä arvo (varat)			1			4
Negatiivinen käypä arvo (velat)			0			-4

Luottojohdannaiset liittyvät strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin. Luottojohdannaisien määrä oli hieman alhaisempi kuin viime vuodenvaihteessa, johtuen strukturoitujen joukkovelkakirjalainojen erääntymisistä.

3.2.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)

Milj. €	31.12.2020		31.12.2019	
	a	b	a	b
	EAD luottoriskin vähentämisen jälkeen	Riskipainotetut vastuuerät	EAD luottoriskin vähentämisen jälkeen	Riskipainotetut vastuuerät
1 Ehdot täyttävään keskusvastapuoleen liittyvät vastuut (yhteensä)	379	8	326	7
2 Vastuut ehdot täyttävässä keskusvastapuoleessa (lukuun ottamatta alkuperäistä marginaalia ja maksuja maksukyvyttömyysrahastoon), joista	379	8	326	7
3 i) OTC-johdannaiset	379	8	326	7
7 Erotettu alkuperäinen marginaali (initial margin)	450		375	

Keskusvastapuoleen liittyvien vastuiden määrä on noussut kannan kasvun myötä. Alkuperäinen marginaali riippuu position riskitasosta; marginaalin määrä on kasvanut vuoden aikana.

3.2.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)

Milj. €	31.12.2020		31.12.2019	
	a	b	a	b
	Riskipainotetut vastuuerät	Pääomavaatimukset	Riskipainotetut vastuuerät	Pääomavaatimukset
Suorat tuotteet				
1 Korkoriski (yleinen ja erityinen)	959	77	1 159	93
2 Osakeriski (yleinen ja erityinen)	0	0	0	0
4 Hyödykeriski	37	3	1	0
Optiot				
6 Delta plus -menetelmä			148	12
7 Skenaariomenetelmä	99	8		
9 Yhteensä	1 096	88	1 309	105

Yleis- ja erityisriskin määrä laski position pienemisen myötä. Non-delta riskien laskennassa siirryttiin skenaariomenetelmän käyttöön. Menetelmämuutos laski pääomavaatimuksen määrää.

3.3 Arvopaperistetut erät

3.3.1 Arvopaperistetut erät

Arvopaperistetut erät rating-luokittain, Moody's vastaavuus, milj. €	31.12.2020		31.12.2019	
	Vastuun määrä	Riskipainotetut erät	Vastuun määrä	Riskipainotetut erät
Kaupankäyntivarausten ulkopuoliset				
Arvopaperistetut erät				
Aaa	551	110	624	46
Yhteensä	551	110	624	46

OP Ryhmä toimii ainoastaan sijoittajana arvopaperistamisprosessissa, ja sillä ei ole uudelleenarvopaperistettuja erä. Arvopaperistetuissa erissä ei ollut eräntyneitä tai arvonalentuneita saamisita.

Arvopaperistetut erät on käsitelty sisäisten luokitusten menetelmän (IRBA) mukaan. Sijoitettaessa arvopaperistettuihin eriin ja niiden juoksuajana kiinnitetään erityistä huomiota lainojen rakenteellisiin ja vakuuksien ominaispiirteisiin.

OP Ryhmässä arvopaperistettujen lainojen luotto- ja markkinariskiin liittyviä muutoksia seurataan säännöllisesti.

3.4 Soveltamisala, omat varat ja muuttuva pääomavaatimus

3.4.1 Erot tilinpäätös- ja vakavaraisuussäätelyn mukaisen konsolidoinnin välillä sekä tilinpäätöserien luokittelun ja vakavaraisuuslaskennan riskiluokittelun vertailu (EU LI1)

	a	b	c		d	e	f	g
	Kirjanpitoarvot, kuten ne on ilmoitettu julkaistuissa tilinpäätöksissä	Vakavaraisuuskonsolidoinnin mukaiset kirjanpitoarvot	Kirjanpitoarvot				Eivät kuulu pääomavaatimuksiin tai vähennetään omista varoista	
			Luottoriskiinkin kuuluvat	Vastapuoliriskiinkin kuuluvat	Arvopaperistamiseen kuuluvat	Markkina-riskiin kuuluvat		
31.12.2020, milj. €								
Varat								
Käteiset varat	21 827	21 827	21 827					
Saamiset luottolaitoksilta	306	297	297					
Johdannaisopimukset	5 215	4 941		4 941			4 137	
Saamiset asiakkailta	93 644	93 711	93 711					
Sijoitusomaisuus	23 423	16 558	15 686			551	321	
Osuudet osakkuusyrityksissä	139	28	15					
josta liikearvo osakkuusyrityksissä	13	13						13
Sijoitussidonnaisien sopimusten katteena olevat varat	11 285							
Aineettomat hyödykkeet	1 311	531						391
Aineelliset hyödykkeet	633	582	582					
Muut varat	2 236	1 373	1 349	23				
josta eläkesaamiset	31	31						25
Verosaamiset	188	147	147					
Varat yhteensä	160 207	139 994	133 615	4 964	551	4 458	391	
Velat								
Velat luottolaitoksille	8 086	8 085						8 085
Johdannaisopimukset	3 424	3 490						3 490
josta DVA-oikaisu	-15	-15						-12
Velat asiakkaille	73 422	75 100						75 100
Vakuutusvelka	9 374							
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista	11 323							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	34 706	34 779						34 779
Varaukset ja muut velat	3 431	2 807						2 807
Verovelat	1 069	832						832
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	2 261	2 288						2 288
Velat yhteensä	147 095	127 381						127 381
Oma pääoma								
OP Ryhmän omistajien osuus								
Osuuspääoma								
Jäsenosuudet (osuus)	212	212						212
Tuotto-osuudet (äänivallaton osuus)	2 962	2 962						2 962
Käyvän arvon rahasto	382	203						203
josta rahavirran suojausrahasto	203	203						203
Muut rahastot	2 172	2 123						2 123
Kertyneet voittovarot	7 248	7 114						7 114
Edellisten tilikausien voitto	7 048	7 167						7 167
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-441	-417						-417
Tilikauden voitto	641	364						364
Määräysvallattomien omistajien osuus	137							
Oma pääoma yhteensä	13 112	12 614						12 614
Velat ja oma pääoma yhteensä	160 207	139 994						139 994

OP Ryhmän ja konsolidointiryhmän taseiden väliset erot johtuvat eroista konsolidoinnin sisällössä ja laajuudessa. Konsolidointiryhmässä vakuutusyhtiöitä ei ole konsolidoitu, vaan ne näkyvät konsolidointiryhmän sijoituksina eikä vakuutusyhtiöiden oma pääoma sisälly konsolidointiryhmän omiin pääomiin. Konsolidointiryhmässä on sovellettu CRR:n artiklan 19 olennaisuusrajoja yhtiöiden konsolidoinnissa. Omista varoista vähennetyt erät esitetään kohdissa 2.1.1 ja 3.4.4.

3.4.2 Suurimmat erot vakavaraisuuslaskennan vastuumäärien ja vakavaraisuussäätelyn mukaisen konsolidointiryhmän taseen kirjanpitoarvojen välillä (EU LI2)

	a	b	c	d	e
	Yhteensä	Erittely riskilajeittain			
		Luottoriski	Vastapuoliriski	Arvopaperistaminen	Markkina-riski
31.12.2020, milj. €					
1 Konsolidoidun taseen varojen kirjanpitoarvo (lomakkeen EU LI1 mukaisesti)	143 588	133 615	4 964	551	4 458
4 Taseen ulkopuoliset määrät	26 262	9 930			
6 Eri nettoutussäännöistä johtuvat erot lukuun ottamatta jo rivillä 2 esitettyjä	-1 271		-1 271		
7 Varausten huomioon ottamisesta johtuvat erot	644	644			
9 Muut oikaisut	-220	-220			
10 Vakavaraisuuslaskennan vastuut yhteensä	169 004	143 969	3 694	551	4 458

Vakavaraisuussäätelyssä voidaan huomioida nettoutus laajemmin kuin kirjanpidossa. Tietyt kirjanpidon erät eivät ole yksiselitteisesti jaettavissa riskilajeille, joten niiden päällekkäisen käsittelyn välttämiseksi nämä erät on poistettu laskennasta. Taseen ulkopuolisista eristä sarakkeessa a on esitetty sopimuksen mukainen vastuun määrä ja sarakkeessa b vastuun määrä luottovasta- arvokertoimen soveltamisen jälkeen.

3.4.3 Kaavio konsolidoinnin laajuuden eroista (yhteisö yhteisöltä) (EU LI3)

Yhteisön nimi	a	b				c	d	e	f
	Tiilipäätöksen konsolidointimenetelmä	Vakavaraisuusääntelyn mukainen konsolidointimenetelmä				Suhteellinen konsolidointi	Ei konsolidoitu eikä varoja ole vähennetty	Valvojan lupa riskipainotukseen	Yhteisön kuvaus
	Täysi konsolidointi								
OP Osuuskunta	täysi konsolidointi	x						Rahoituksen välitystä avustava laitos	
OP-Palvelut Oy	täysi konsolidointi	x						Rahoitusta palveleva toiminta	
OP-Asuntoluottopankki Oyj	täysi konsolidointi	x						Pankkitoiminta	
OP Säilytys Oy	täysi konsolidointi	x						OmaisuuDENhoito	
OP-Korttityhtiö Oyj	täysi konsolidointi	x						Pankkitoiminta	
OP-Rahastoyhtiö Oy	täysi konsolidointi	x						Rahastoyhtiö	
Helsingin Seudun Osuuspankki	täysi konsolidointi	x						Pankkitoiminta	
Checkout Finland Oy	täysi konsolidointi	x						Rahoitusta palveleva toiminta	
OP Varainhoito Oy	täysi konsolidointi	x						OmaisuuDENhoito	
Pivo Wallet Oy	täysi konsolidointi	x						Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta	
OP-Henkivakuutus Oy	täysi konsolidointi				x		x	Vakuutus toiminta	
OP Koti Helsinki Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistöväilytys	
OP Asset Management Execution Services Oy	täysi konsolidointi				x			Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta	
PAM USA Funds Oy	täysi konsolidointi				x			Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta	
OP Kiinteistösijoitus Oy	täysi konsolidointi	x						Kiinteistösijoitustoiminta	
Real Estate Fund Finland Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
Real Estate Fund of Funds Finland Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
Real Estate Fund Finland III GP Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
Real Estate Debt And Secondaries GP Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
OP Asuntorahasto I GP Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
OP Toimitilakiinteistö GP Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
OP Rent Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
OP Tonttirahasto GP Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitustoiminta	
Access Capital Partners Group S.A.	pääomaosuusmenetelmä			x				Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta	
PAM USA Fund I Ky					x			Rahastotoiminta	
Kiint. Oy Ansatie 5	IFRS11				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
Kiint. Oy Uusi Paino	IFRS11				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
Tampereen Areenahotelli Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
Tampereen Monitoimilaareena Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
Tampereen Tornit Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
Tampereen Asunnot Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
OP Helsingin kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
OPHV:n kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
Finansi-Kontio Oy	pääomaosuusmenetelmä			x				Atk-laitteisto- ja ohjelmistokonsultointi	
Paja Finanssipalvelut Oy	pääomaosuusmenetelmä			x				Muu liikkeenjohdon konsultointi	
Opset Oy					x			Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta	
Real Estate Fund of Funds II Ky	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitus	
Real Estate Fund Finland III Ky	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitus	
OP-Vallilla Rahasto VYM Oy	täysi konsolidointi				x			Kiinteistösijoitus	
Aino Holdingyhtiö Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Rahastotoiminta	
Joukahainen Oy	pääomaosuusmenetelmä				x			OmaisuuDENhoito	
Otso Infrastruktuuri I Ky	täysi konsolidointi				x			OmaisuuDENhoito	
Real Estate Fund of Funds V Gp Oy	täysi konsolidointi				x			Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut	
Real Estate Fund of Funds V Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut	
European Real Estate Senior Debt 1	täysi konsolidointi				x			Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut	
European Real Estate Senior Debt 2	täysi konsolidointi				x			Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut	
European Real Estate Senior Debt 3	täysi konsolidointi				x			Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut	
HRJ Global Buy-Out III (Asia) L.P.	pääomaosuusmenetelmä				x			Rahastotoiminta	
Certior Credit Opportunities Fund Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Rahastotoiminta	
Certior Credit Investments I Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Rahastotoiminta	
Access Capital Private Debt Fund II Ky	pääomaosuusmenetelmä				x			Rahastotoiminta	
OP Yrityspankki Oyj	täysi konsolidointi	x						Pankkitoiminta	
OP Finance Estonia AS	täysi konsolidointi	x						Muu luotonanto/Leasingyhtiö	
OP Finance SIA (Latvia)	täysi konsolidointi	x						Muu luotonanto/Leasingyhtiö	
OP Finance UAB (Liettua)	täysi konsolidointi	x						Muu luotonanto/Leasingyhtiö	
Pohjola Vakuutus Oy	täysi konsolidointi				x		x	Vahinkovakuutus	
Pohjola Sairaala Oy	täysi konsolidointi				x			Lääkäriseemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut	
Tikkurilan Kauppatalo Oy	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiint. Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiint. Oy STC Viinikkala	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiint. Oy Aleksis Kiven katu 21-23	IFRS11				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
Kiint. Oy Kouvolan Karhut	IFRS11				x			Kiinteistön omistus ja hallinta	
OP Yrityspankki kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Pohjola Vakuutus kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiint. Oy Grand Cargo Terminal 1	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiint. Oy Grand Cargo Terminal 2	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiint. Oy Tampereen Ratinankaari	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Kanta-sarvis I	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Koskitammi	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Helsingin Topelluksenkatu 41b	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Helsingin Franzéninkatu 13	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkadun Pysäköinti	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkatu 9	IFRS11				x			Kiinteistöyhtiö	

Kiinteistö Oy Oulun Killakivi	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kuopion Isabella	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Espoon Siuntiontie 3	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Hatanpäänkatu 1	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Keskinäinen kiinteistö Oy Marikko	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Koivuhaan Yrityskeskus	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kaarlenkadun Fenno	IFRS11		x	Kiinteistöyhtiö
Prime Property Oy	täysi konsolidointi		x	Omien kiinteistöjen kauppa
Alajärven Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Ala-Satakunnan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Alastaron Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Alavieskan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Alavuden seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Andelsbanken för Åland	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Andelsbanken Raseborg	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Artjärven Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Askolan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Auranmaan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Etelä-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Etelä-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Etelä-Pirkanmaan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Etelä-Pohjanmaan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Euran Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Haapamaen Seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Hailuodon Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Halsuan-Ylipään Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Himangan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Humppilan-Metsämäen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Itä-Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Janakkalan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Jokioisten Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Jämsän Seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Järvi-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kainuun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kangasalan Seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kangasniemen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kemin Seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kerimäen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Keski-Pohjanmaan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Keski-Suomen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kiikoisten Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kiteen Seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Koitin-Pertunmaan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Korpilahden Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Korsnäs Andelsbank	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kronoby Andelsbank	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kuhmon Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kuortaneen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kurun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kuusamon Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kymenlaakson Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Kärkölan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Laihian Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Lapin Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Lehtimäen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Lemin Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Limingan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Liperin Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Loimaan Seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Lokalahden Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Lounaismaan OP	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Lounaisrannikon Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Lounais-Suomen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Luhangan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Luopioisten Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Luumäen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Länsi-Kymen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Länsi-Suomen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Maaningan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Miehikkälän Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Mouhijärven Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Multian Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Mynämäen-Nousiaisten Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Mäntsälän Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Nagu Andelsbank	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Nakkila-Luvian Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Niinijoen Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Nilakan Seudun Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Nivalan Op	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta
Op Kantrisalo	täysi konsolidointi	x		Pankkitoiminta

Orimattilan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Oripään Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Oulaisten Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Oulun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Outokummun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Paltamon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pedersörenejdens Andelsbank	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Perhon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Perhonjokilaakson Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Peräseinäjoen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Petäjäveden Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pohjois-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pohjois-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pohjois-Savon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pohjolan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Polvijärven Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Posion Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pudasjärven Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pukkilan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Pulkkilan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Punkalaitumen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Purmo Andelsbank	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Päijät-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Raahen seudun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Rantasalmen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Rautalammin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Riistaveden Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ruukin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Rymättylän Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Rääkkylän Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Sallan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Sastamalan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Satakunnan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Satapirkan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Savitaipaleen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Siikajoen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Siikalatvan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Suomenselän Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Suur-Savon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Taivalkosken Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Taivassalon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Tampereen Seudun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Tervolan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Tervon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Toholammin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Tornion Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Turun Seudun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Tuusniemen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Tyrnävän Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ullavan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Utajärven Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vaara-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vaasan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vehmersalmen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vesannon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vihannin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vimpelin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylitornion Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylä-Kainuun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Yläneen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylä-Pirkanmaan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylä-Savon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ypäjän Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
OP-Kiinteistökeskukset n. 60 kpl (pl. Hgin OPKK)	täysi konsolidointi			x	Kiinteistönvälitys
Saimaa Capital Oy	käypä arvo		x		Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Länsi-Suomen Pääomarahasto Oy	käypä arvo			x	Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	käypä arvo		x		Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Pohjois-Karjalan Kiinteistöt Oy	IFRS11			x	Asuntojen vuokraus
TOP Rahastosijoitukset Oy	IFRS11			x	Rahoitusalan holdingyhtiöiden toiminta
Jyväskylän Kassatalo Oy	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Mikkelin Forum Oy	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Hämeenkiivi	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Joensuun Koskikatu 9	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Asunto Oy Oulun Kalevankulma	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Oy Lappeenrannan Mariankulma	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
OP Turun seudun kiinteistöt Oy	IFRS11			x	Muu liikkeenjohdon konsultointi
Pikespo Invest Oy Ltd	pääomaosuusmenetelmä		x		Mualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Osuuspankkien kiinteistöyhteisöt (alle 10 meur)	IFRS11			x	Kiinteistöyhtiö

Konsolidointiryhmän määritelmän mukaisesti vakuutusyhtiöitä ei ole yhdistelty vakavaraisuuteen, vaan ne käsitellään sijoituksina. Muut yhdistelemättömät yhteisöt ovat taseeltaan alle 10 miljoonaa euroa. Omista varoista vähennettyjä sijoituksia ei ole.

3.4.4 Omat varat viranomaiskaavalla

Komission täytäntöönpanoasetuksen mukaan luottolaitoksen tulee esittää omat varat käyttäen Euroopan pankkiviranomaisen määrittelemää mallia omien varojen julkaisulle.

31.12.2020, Milj. €		Asetuksen (EU) N:o 575/2013 artikla, johon viitataan	
Ydinpääoma (CET1): pääomainstrumentit ja rahastot			
1	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	3 047	26 (1), 27, 28, 29
	josta: jäsenosuudet (osuus)	212	EPV:n luettelo, 26 (3)
	josta: tuotto-osuudet (äänivallaton osuus)	2 962	EPV:n luettelo, 26 (3)
	josta: omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-126	
2	Kertyneet voittovarot	7 167	26 (1) c
3	Kertyneet muun laajan tuloksen erät (ja muut rahastot)	1 910	26 (1)
5a	Riippumattoman tahon tarkastamat kesken tilikauden kertyneet voitot, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat kulut ja osingot	269	26 (2)
6	Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä olkalsuja:	12 393	
Ydinpääoma (CET1): lakisääteiset olkalsut			
7	Muut arvonolokaisut	-56	34 ja 105
8	Aineettomat hyödykkeet	-391	36 (1) b, 37
11	Käyvän arvon rahastoon sisältyvät erät, jotka liittyvät rahavirtojen suojauksista saatuihin voittoihin tai tappioihin	-203	33 (1) a
12	Odotettujen tappioiden yhteismäärän laskennasta saatavat negatiiviset määrät	-413	36 (1) d, 40, 159
14	Käypään arvoon arvostettuihin velkoihin liittyvät voitot tai tappiot, jotka aiheutuvat laitoksen oman luottokelpoisuuden muutoksesta	-12	33 (1) b
15	Etuuspohjaisen eläkerahaston varat	-25	36 (1) e, 41
28	Ydinpääomaan (CET1) tehtävät lakisääteiset olkalsut yht.	-1 100	
29	Ydinpääoma (CET1)	11 293	
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): Instrumentit			
33	Asetuksen 484 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain AT1:sestä	40	486 (3)
36	Ensisijainen lisäpääoma (AT1) ennen lakisääteisiä olkalsuja:	40	
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): lakisääteiset olkalsut			
43	Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset olkalsut yht.		
44	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	40	
45	Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	11 333	
Toissijainen pääoma (T2): Instrumentit ja varaukset			
46	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	1 599	62, 63
51	Toissijainen pääoma (T2) ennen lakisääteisiä olkalsuja	1 599	
Toissijainen pääoma (T2): lakisääteiset olkalsut			
52	Laitoksen suorat ja välilliset omistusosuudet omista toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista		
57	Toissijaiseen pääomaan (T2) tehtävät lakisääteiset olkalsut yhteensä		
58	Toissijainen pääoma (T2)	1 599	
59	Pääoma yhteensä (TC = T1 + T2)	12 933	
60	Riskipainotetut varat yhteensä	55 464	
Vakavaraisuussuhteet ja puskurit			
61	Ydinpääoma (CET1) prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	18,9	92 (2) a
62	Ensisijainen pääoma (T1) prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	19,0	92 (2) b
63	Kokonaispääoma prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	21,7	92 (2) c
64	Laitoskohtainen puskurivaatimus ilmaistuna prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	9,0	CRD 128, 129, 130, 131, 133
65	josta: Yleistä pääomapuskuria koskeva vaatimus	2,5	
66	josta: Vastasyklisiä puskuria koskeva vaatimus	0,0	
67a	josta: Maailmanlaajuisen järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (G-SII) tai muuhun järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (O-SII) liittyvä puskuri	1,0	CRD 131
68	Puskureita koskevien vaatimusten täyttämiseen käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1) (%-osuutena kokonaisriskin määrästä)	18,9	CRD 128
Ylärajat, joita sovelletaan varausten sisällyttämiseen toissijaiseen pääomaan (T2)			
79	Yläraja luottoriskioikaisujen sisällyttämiselle toissijaiseen pääomaan, kun noudatetaan sisäisten luottoluokitusten menetelmää	49 850	62
Pääomainstrumentit, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä (sovelletaan vain 1.1.2014 - 1.1.2022)			
82	Nykyinen yläraja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä	40	484 (4), 486 (3),(5)
83	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja eräntymisten jälkeen)	41	484 (4), 486 (3),(5)

3.4.5 Laitoskohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Taulukko 1: Vastasyklisen pääomapuskurin laskennan kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen, mlj. €

Rivi	Yleiset luottovastuut		Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut		Arvopaperistettujen vastuut	
	Standardimenetelmän mukainen vastuuarvo	Sisäisten luotto- luokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo	Kaupankäynti- varastoon kuuluvien vastuiden pitkien ja lyhyiden positoiden summa (SA- menetelmä)	Sisäisten mallien mukainen kaupankäynti- varastoon kuuluvien vastuiden arvo	Standardimenetelmän mukainen vastuuarvo	Sisäisten luotto- luokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo
	010	020	030	040	050	060
010 Jakautuminen maittain*						
Suomi	2 204	100 100	369			56
Norja	0	373	12			
Tsekki	0	10				
Slovakia	0	1				
Bulgaria	0	0				
Luxemburg	0	57	0			
Muut maat	2 397	2 208	64			495
020 Yhteensä	4 601	102 748	446			551

Rivi	Omien varojen vaatimukset				Omien varojen vaatimusten painot	Laitoskohtainen vastasyklinen pääomapuskurikanta
	joista: yleiset luottovastuut	joista: kaupankäynti- varastoon kuuluvat vastuut	joista: arvopaperistettujen vastuut	Yhteensä		
	070	080	090	100	110	120
010 Jakautuminen maittain*						
Suomi	3 840	18	1	3 941	0,92	
Norja	10	1		11	0,00	1,00 %
Tsekki	1			1	0,00	0,50 %
Slovakia	0			0	0,00	1,00 %
Bulgaria	0			0	0,00	0,50 %
Luxemburg	10	1		11	0,00	0,25 %
Muut maat	308	5	8	321	0,07	
020 Yhteensä	4 168	24	9	4 284	1,00	

Taulukko 2: Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä

Rivi	Sarake
	010
010 Kokonaisriskin määrä	59 720
020 Laitoskohtainen vastasyklinen puskurikanta	0,00 %
030 Laitoskohtalista vastasyklistä puskuria koskeva vaatimus	2

* Luottolaitosdirektiivin artiklan 140.4 mukaisesti lasketut vastuut; ei sisällä valtiiovastuita, niihin verrattavia vastuuta eikä luottolaitosvastuita.

4 Velkaantuneisuus

4.1 Velkaantuneisuus

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2020	31.12.2019
Ensisijainen pääoma (T1)	11 333	10 879
Vastuut yhteensä	144 799	131 504
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,8	8,3

Vähimmäisomavaraisuusaste laski erityisesti tehtyjen keskuspankkitalletusten kasvatettua vastuuden määrää. Velkaantumistasetta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) esitetään Komission delegoidun asetuksen mukaisesti. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on kolme prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu katsauskauden lopun luvuilla.

Taulukko LRSum: Täsmäytysyhteenveto varoista ja vähimmäisomavaraisuusasteen vastuista	Sovellettava määrä 31.12.2020
1 Varojen kokonaismäärä julkaistujen tilinpäätösten mukaan	160 207
2 Niitä yhteisöjä koskeva oikaisu, jotka on konsolidoitu kirjanpitosyistä mutta joihin ei sovelleta konsolidoinnin sääntelyä	-20 213
4 Johdannaisinstrumenttien oikaisu	1 269
6 Taseen ulkopuolisten erien oikaisu (ts. taseen ulkopuolisten vastuuden muuntaminen luottoa vastaaviksi määriksi)	8 214
7 Muut oikaisu	-4 678
8 Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuuden kokonaismäärä	144 799

Taulukko LRCom: Vähimmäisomavaraisuusasteen yhteinen julkistaminen

Taseeseen sisältyvät vastuu (pl. Johdannaiset ja arvopaperilla toteutettavat rahoitustoimet)	
1 Taseeseen sisältyvät erät (pl. johdannaiset, arvopaperilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat, mutta ml. vakuudet)	133 719
2 Ensisijaista pääomaa määritettäessä vähennetyt määrät	-828
3 Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pl. Johdannaiset, arvopaperilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat)	132 891
Johdannaisten vastuut	
4 Jälleenhankintakustannus, joka liittyy kaikkiin johdannaistoiimiin (eli hyväksyttävä käteisellä katettava vakuusmarginaali, netto)	2 567
5 Potentiaalisen tulevan luottoriskin korotukset kaikille johdannaistoiimille (käyvän arvon menetelmä)	1 127
9 Asetettujen luottojohdannaisten mukautettu efektiivinen nimellisarvo	1
11 Johdannaisten vastuut yhteensä	3 695
Muut taseen ulkopuoliset vastuut	
17 Taseen ulkopuolisiin eriin liittyvät vastuut, bruttomääräinen nimellismäärä	26 262
18 Oikaisu luottoa vastaaviksi määriksi muuntamista varten	-18 048
19 Muut taseen ulkopuoliset vastuut	8 214
Pääoma ja vastuuden kokonaismäärä	
20 Ensisijainen pääoma (T1)	11 333
21 Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuuden kokonaismäärä	144 799
Vähimmäisomavaraisuusaste	
22 Vähimmäisomavaraisuusaste	7,8
Siirtymäjärjestelyjä koskeva valinta ja taseesta pois kirjattujen haltuun uskottujen erien määrä	
EU-23 Valinta pääoman määrittelyssä käytettävää menettelyä koskevan siirtymävaiheen järjestelyistä	Siirtymävaihe
EU-24 Taseesta pois kirjattujen haltuun uskottujen erien määrä asetuksen (EU) N:o 575/2014 429 artiklan 13 kohdan mukaisesti	

Taulukko LRSpl: Taseeseen sisältyvien vastuuden jako (pl. Johdannaiset, arvopaperilla toteutettavat rahoitustoimet ja ulkopuolelle jätetyt vastuut)	CRR:n vähimmäis-omavaraisuusasteen vastuut
EU-1 Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pois lukien johdannaiset, arvopaperilla toteutettavat rahoitustoimet ja ulkopuolelle jätetyt vastuut), josta:	133 719
EU-2 Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut	326
EU-3 Rahoitustoimintaan liittyvät vastuut, joista:	133 393
EU-4 Katetut joukkolainat	6 342
EU-5 Valtiovastuiksi katsotut vastuut	29 132
EU-6 Aluehallintojen, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut, joita ei katsota valtiiovastuiksi	303
EU-7 Laitokset	560
EU-8 Kiinteistövakuudelliset vastuut	46 993
EU-9 Vähittäisvastuut	9 976
EU-10 Yritykset	34 092
EU-11 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	1 951
EU-12 Muut vastuut (kuten oman pääoman ehtoiset vastuut, arvopaperistamiset ja muut vastuut, jotka eivät koske luottovelvoitetta)	4 044

Taulukko LRQua: Vapaamuotoinen teksti laadullisten seikkojen ilmoittamista varten

- Ylivelkaantumisriskin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus**
Tase- ja pääomahallinnan keinoin varmistetaan, että velkaantumisen taso maturiteettitransformaatio huomioiden pysyy hallittuna ja velkaantumisen hallintaan on riittävät välineet käytettävissä. OP Ryhmän vakavaraisuustavoite on asetettu riittävän korkealle, jolloin velkaantumisen taso ei nouse korkeaksi tai vähimmäisomavaraisuusaste ei laske lähelle minimitasoa. Velkaantumisen tasoa seurataan sekä vähimmäisomavaraisuusasteen sisäisten tavoitetasojen että vakavaraisuuden avulla, lisäksi seurataan mm. pysyvän varainhankinnan vaatimusta (NSFR) ja taseen sitoutuneisuutta (AE).
- Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen sinä aikana, johon julkistettu vähimmäisomavaraisuusaste viittaa**
Vastuut kasvoivat enemmän kuin oma pääoma, minkä seurauksena vähimmäisomavaraisuusaste laski. Vastuita kasvatti keskuspankkiin tehdyt talletukset. Taseen kasvu oli luottokannan ja likvideittireservin kasvutavoitteiden mukaista. Toimintaympäristön muutokset on kuvattu toimintakertomuksessa.

5 Maksuvalmiusvaatimus ja varojen sitoutuneisuus

5.1 Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake (EU LIQ1)

Konsolidoinnin soveltamisala

Konsolidoitu

Milj. €

Vuosineljännes, joka päättyy (31. joulukuuta 2020)

Keskiarvojen laskennassa käytettyjen tietopisteiden määrä: 12

LAADUKKAAT LIKVIDIT VARAT

1 Laadukkaat likvidit varat yhteensä

26 739 24 459 21 847 20 064

KÄTEISEN ULOSVIRTAUKSET

2 Vähittäistalletukset ja pienten liiketoiminta-asiakkaiden talletukset, joista

49 013 47 855 46 740 45 685 2 990 2 917 2 848 2 786

3 Stabiilit talletukset

37 770 37 045 36 370 35 721 1 889 1 852 1 818 1 786

4 Vähemmän stabiilit talletukset

10 980 10 618 10 266 9 964 1 101 1 065 1 030 1 000

5 Vakuudeton tukkurahoitus

19 793 20 595 20 894 21 642 8 152 8 884 9 386 9 726

6 Toiminnalliset talletukset (kaikki vastapuolet) ja talletukset osuuspankkien verkostoihin

10 218 9 449 8 615 8 353 2 537 2 345 2 137 2 072

7 Ei-toiminnalliset talletukset (kaikki vastapuolet)

7 852 9 255 10 231 11 444 3 892 4 648 5 200 5 809

8 Vakuudeton velka

1 723 1 891 2 048 1 844 1 723 1 891 2 048 1 844

9 Vakuudellinen tukkurahoitus

0 0 0 0

10 Lisävaatimukset

13 192 12 928 13 029 13 423 2 403 2 159 2 044 1 978

11 Johdannaisvastuisiin ja muihin vakuusvaatimuksiin liittyvät ulosvirtaukset

1 160 1 012 858 662 1 160 1 012 858 662

12 Velkatuotteita koskevaan varojen menetykseen liittyvät ulosvirtaukset

104 83 104 83

13 Luottojärjestelyt ja likviditeettisopimukset

11 928 11 915 12 170 12 678 1 139 1 147 1 185 1 233

14 Muut sopimusperusteiset rahoitusvelvoitteet

227 225 162 160 90 89 27 27

15 Muut ehdolliset rahoitusvelvoitteet

14 006 13 883 13 616 13 297 929 858 775 692

16 KÄTEISEN ULOSVIRTAUKSET YHTEENSÄ

14 564 14 907 15 081 15 209

KÄTEISEN SISÄÄNVIRTAUKSET

17 Vakuudellinen luotonanto (esim. takaisinmyyntisopimukset)

2 117 2 136 2 130 2 144 1 189 1 193 1 195 1 205

18 Sisäänvirtaukset täysin järjestetyistä vastuista

2 191 2 263 2 359 2 166 852 904 1 060 933

19 Muut käteisen sisäänvirtaukset

EU-19b (Sidoryrityksenä olevasta erikolstuneesta luottolaitoksesta johtuvien

4 308 4 399 4 489 4 311 2 040 2 097 2 255 2 138

20 KÄTEISEN SISÄÄNVIRTAUKSET YHTEENSÄ

4 308 4 399 4 489 4 311 2 040 2 097 2 255 2 138

EU-20c Sisäänvirtaukset, joihin sovelletaan 75 prosentin ylärajaa

4 308 4 399 4 489 4 311 2 040 2 097 2 255 2 138

OIKAISTU ARVO YHTEENSÄ

21 MAKSUVALMIUSPUSKURI

26 739 24 459 21 847 20 064

22 KÄTEISEN NETTOULOSVIRTAUKSET

14 346 14 035 13 484 13 071

23 Maksuvalmiusvaatimus (%)

186 % 174 % 162 % 153 %

Maksuvalmiusvaatimuksen luvut on esitetty vuosineljänneksen kuukausien loppujen keskiarvoina.

5.2 Varojen sitoutuneisuus (AE)

Seuraavissa taulukoissa esitetään tiedot varojen sitoutuneisuudesta ja sidottuihin varoihin liittyvistä veloista. Luvut on esitetty vuoden 2020 neljänneksen mediaanina. Varoja pidetään sidottuina, jos ne on annettu pantiksi tai vakuudeksi tai ne takaavat taseeseen merkittyä transaktiota (esimerkiksi velan vakuutena). Myös muut varat, jotka eivät ole vapaasti ryhmän käytössä luokitellaan sidottuiksi. Sidotut varat liittyvät pääasiassa OP Yrityspankin johdannaisiin liittyviin vakuuksiin, keskuspankkirahoituksen vakuuslainoihin (TLTRO II) sekä OP-Asuntoluottopankin liikkeeseen laskemien kiinteistövakuudellisten velkojen (covered bond) vakuuksiin. Covered bondeihin liittyvistä vakuuksista 1 746 (2 809) miljoonaa euroa on ylivakuutta. Sitomattomista muista varoista 9 262 (8 922) miljoonaa euroa ei sovellu vakuuskäyttöön (esim. aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, siirto- ja verosaamiset).

	Sidottujen varojen kirjanpitoarvo	joista EHOOLA- ja HOLA-varoiksi hyväksyttävää	Sidottujen varojen käypä arvo	joista EHOOLA- ja HOLA-varoiksi hyväksyttävää	Sitomattomien varojen kirjanpitoarvo	joista EHOLA- ja HOLA-varoja	Sitomattomien varojen käypä arvo	joista EHOLA- ja HOLA-varoja
	010	030	040	050	060	080	090	100
31.12.2020, milj. €								
010 Raportoitavan laitoksen omaisuuserät	24 402	4 476			115 620	8 221		
030 Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet	0	0			73			
040 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	5 393	4 476	5 402	4 476	8 852	8 221	8 827	8 221
050 joista: katetut joukkovelkakirjalainat	4 675	3 860	4 684	3 860	1 746	1 746	1 737	1 737
060 joista: omaisuusvakuudelliset arvopaperit	0	0	0	0	525	517	525	517
070 joista: julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	741	639	739	637	3 881	3 807	3 881	3 806
080 joista: rahoitusalan yritysten liikkeeseen laskemat	4 675	3 860	4 684	3 860	3 168	3 168	3 159	3 160
090 joista: muiden kuin rahoitusalan yritysten liikkeeseen laskemat	0	0	0	0	1 751	758	1 746	758
120 Muut omaisuuserät	18 811				106 879			
121 joista: muut lainat ja ennakot kuin vaadittaessa maksettavat lainat	18 181				76 132			

Seuraavassa taulukossa esitetään saadut vakuudet omaisuuslajittain

	Saatujen sidottujen vakuuksien käypä arvo	joista EHOOLA- ja HOLA-varoiksi hyväksyttävää	Vakuuskäyttöön soveltuvien saatujen vakuuksien käypä arvo	joista EHOLA- ja HOLA-varoja
	010	030	040	060
31.12.2020, Saadut vakuudet, milj. €				
130 Raportoitavan laitoksen vastaanottama vakuus				440
140 Vaadittaessa maksettavat lainat				440
150 Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet				
160 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit				
220 Muut lainat ja ennakot kuin vaadittaessa maksettavat lainat				
230 Muut saadut vakuudet				
240 Muut liikkeeseen lasketut omat vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit kuin katetut joukkovelkakirjalainat tai omaisuusvakuudelliset arvopaperit				
241 Omat katetut joukkovelkakirjalainat ja omaisuusvakuudelliset arvopaperit, jotka on laskettu liikkeeseen mutta joita ei ole vielä pantattu				817
250 Omaisuuserien, saatujen vakuuksien ja liikkeeseen laskettujen omlen vieraan pääoman ehtoisien arvopapereiden kokonaismäärä	24 402	4 476		

Sidottujen varojen ja saatujen vakuuksien osuus osuuspankkien yhteenliittymän varoista oli 17,4 %.

	010	030
	Sidottuihin varoihin liittyvät velat	Sidotut varat
31.12.2020, Sidotut varat ja niihin liittyvät velat, milj. €		
010 Vallkoitujen rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo	24 453	24 402
011 Kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	12 824	14 570
012 Muut vakuudelliset velat	11 630	9 833

6 Allekirjoitukset

Hallitus vahvistaa, että tämä raportti on annettu CRR:n osan 8 ja siihen liittyvän Euroopan pankkiviranomaisen ohjeistuksen mukaisesti ja raportti on laadittu noudattaen OP Osuuskunnan hallituksen vuonna 2020 vahvistamia vakavaraisuustietojen julkistamisen periaatteita. Periaatteet määrittelevät julkistettavan tiedon oikeellisuuden varmentamisessa käytettävät menettelytavat ja tietojen olennaisuuden arvioinnin.

Helsingissä 23. helmikuuta 2021

Jaakko Pehkonen
hallituksen puheenjohtaja

Timo Ritakallio
pääjohtaja

Jarna Heinonen

Leif Enberg

Jari Himanen

Kati Levoranta

Pekka Loikkanen

Tero Ojanperä

Riitta Palomäki

Olli Tarkkanen

Mervi Väisänen

7 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

7.1 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

CRR art.	Viittaus
431 Julkistamisvaatimusten soveltamisala	
1 Yleiset julkistamisvaatimukset	Tämä raportti, OP Ryhmän tilinpäätös 2020 sekä www.op.fi:ssa julkaistavat tiedot
2 Toimivalttaisten viranomaisten antamat luvat	Kohdat 1.1 ja 2.1.3
3 Virallinen toimintalinja	OP Ryhmän johdon hyväksymät vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteet
4 Vaadittaessa perusteltava luottoluokitusta koskevat päätökset	Toimitetaan pyydettyä
432 Ei-olennaiset tiedot ja liikesalaisuutena tai luottamuksellisuutena pidettävät tiedot	
1-4 Laitokset voivat jättää julkistamatta epäolennaisia, liikesalaisuuksiksi tai luottamuksellisuudeksi luokiteltuja tietoja	Kohta 7.2
	Tiedot julkistetaan vuosittain tilinpäätöksen julkaisupäivän yhteydessä. Neljännesvuosittain ja puolivuositteittain julkistettavat tiedot esitetään osavuositietojen yhteydessä. Julkistamisfrekvenssi arvioidaan vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteiden mukaan.
433 Julkistamisen määräajat	
434 Julkistamistavat	www.op.fi
435 Riskienhallintavoitteet ja -käytännöt	
1 a) Riskien hallinnassa sovellettavat strategiat ja prosessit	Kohta 1 OP Ryhmän riskienhallinta (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIOA)
1 b) Rakenne ja organisaatio	Kohta 1 OP Ryhmän riskienhallinta (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIOA)
1 c) Raportointijärjestelmät	Kohta 1 OP Ryhmän riskienhallinta (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIOA) sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OP:n raportit > vuosi 2020 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
1 d) Riskienhallintamenetelmät	Kohta 1 OP Ryhmän riskienhallinta (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIOA), tämän raportin kohdat 3.1.10 (EU CR3) ja 3.1.11
1 e) Laitoksen riskienhallintajärjestelyiden riittävyyttä koskeva julistus	Kohta 1.2 Ylimmän hallintoelimen hyväksymä riskienhallintajärjestelyiden riittävyyttä koskeva julistus ja riskilausuma (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIOA)
1 f) Riskiprofiili	Kohta 1.2
EPV:n ohjeet maksuvalmiusvaatimukseen liittyvien tietojen julkistamisesta maksuvalmiusriskin hallintaa koskevan julkistamisen täydentämiseksi 435 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2017/1)	Kohdat 5 (LIO1) ja 1.1 (LIOA) www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Raportit > OP:n raportit > vuosi 2020 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
2 a)-e) Ylimmän hallintoelimen organisointi	
436 Soveltamisala	
a) Laitoksen nimi	Johdanto
b) Tiedot tilinpäätöksen laadinnan ja vakavaraisuusvaatimusten eroista	Kohta 2.1
c) Esteet, jotka häiritsevät omien varojen nopeaa siirtoaomayrityksen ja sen tytäryritysten välillä	Ei sovellu.
d) Kokonaismäärä, jolla todelliset omat varat ylittävät konsolidoinnin ulkopuolisilta tytäryrityksiltä vaaditun, sekä kyseisen tytäryrityksen tai kyseisten tytäryritysten nimet;	Ei sovellu.
e) Olosuhteet, joissa 7 ja 9 artiklan säännöksiä voidaan soveltaa.	Ei sovellu.
437 Omat varat	
1a) Omien varojen täydellinen täsmäytys tarkastettuna tilinpäätökseen sisältyvään taseeseen	Kohdat 2.1.1 ja 3.4.1. (EU L11)
1b) Kuvaus omiin varoihin luettavien instrumenttien keskeisistä ominaisuuksista	Liite 1. Päämainstrumenttien keskeiset ominaisuudet Instrumenttien ehdot löytyvät liikkeellelaskijoiden nettisivuilta. Ydinpäämainstrumenttien (CET1) ehdot löytyvät Osuuspankkien säännöistä pankkien omilta sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien ehdot löytyvät OP Yrityspankin sivuilta: op.fi > OP RYHMÄ > velkasioittajat
1c) Omiin varoihin kuuluvien instrumenttien kaikki ehdot	Kohdat 2.1.1 ja 3.4.4
1d) Sovellettavat suodattimet ja vähennykset	Kohdat 2.1.1 ja 3.4.4
1e) Kuvaus rajoituksista, joita sovelletaan omien varojen laskennassa	Kohdat 2.1.1 ja 3.4.4
1f) Vakavaraisuussuhteet, jotka on laskettu käyttämällä muulla kuin asetuksessa säädettyä perustalta määritettyjä omien varojen osatekijöitä, kattava selostus kyseisten vakavaraisuussuhteiden laskentaperustasta.	Ei sovellu.
2) Komission täytäntöpanoasetus (EU) N:o 1423/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisista laitosten omia varoja koskevien julkistamisvaatimusten teknisistä täytäntöpanostandardista	Kohdat 2.1.1, 3.4.1 (EU L11), 3.4.4 ja liite 1. Päämainstrumenttien keskeiset ominaisuudet
438 Pääomavaatimukset	
a) Tiivistelmä menetelmistä, joilla arvioidaan sisäisen pääoman riittävyyttä	Kohta 1.1 ja 1.2
b) Viranomaisen pyynnöstä tulokset vakavaraisuuden hallinnan prosessista, ml. lisäpääomavaatimukset	Kohta 2.1.4.
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset (SA-menetelmä)	Kohdat 2.1.2 (EU OV1) ja 2.1.3
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset luottoriskille (IRB-menetelmä)	Kohdat 2.1.2 (EU OV1) ja 2.1.3
i) kuhunkin artiklassa 155 mainittuun menetelmään:	Kohdat 2.1.2 (EU OV1) ja 2.1.3
ii) Pörsшилattuihin vastuisiin, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyviin pääomasioituksiin ja muihin vastuisiin	Kohdat 2.1.2 (EU OV1) ja 2.1.3
iii) Vastuut, jotka ovat omien varojen vaatimusten osalta valvonnallisen siirtymän (supervisory transition) alaisia.	Ei sovellu.
iv) Vastuut, joihin sovelletaan omien varojen vaatimusten osalta voimassa olevien sääntöjen jatkamista.	Ei sovellu.
e) Laitoksen kaupankäyntivarastoon liittyvää liiketoimintaa koskevat omien varojen vaatimukset	Kohdat 2.1.2 (EU OV1), 2.1.3 ja 3.2.9 (MR1)
f) Operatiivisen riskin omien varojen vaatimukset	Kohdat 2.1.2 (EU OV1) ja 2.1.3
Eriyiskohteiden rahoitukseen liittyvät vastuut ja oman pääoman ehtoiset vastuut, yksinkertainen menetelmä - riskipainot	Kohta 3.1.15 (EU CR10)
439 Vastuut, joihin kohdistuu vastapuoliriski	
a) Selvitys menetelmistä sisäisen pääoman kohdentamisessa ja luottolimiittien asettamisessa	Kohta 3.2.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä kohta 1.1
b) Selvitys menettelytavoista vakuuksien turvaamisessa ja luottorahastojen perustamisessa	Kohta 3.2.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä kohta 1.1
c) Selvitys vastuisiin sovellettavista menettelytavoista, joihin kohdistuu wrong-way-riski	Kohta 3.2.1
d) Selvitys vakuuden määrän vaikutuksesta, joka laitoksen on asetettava luottoluokituksen heiketyssä	Kohta 3.2.1 (EU CCR1), (EU CCRA)
e) 1) Sopimusten käypä positiivinen bruttoarvo, 2) nettoutuksesta saatava hyöty, 3) nykyhetken nettoutettu luottoriski, 4) hallussa olevat vakuudet ja 5) johdannaisiin liittyvä nettoluottoriski	Kohta 3.2.5 (EU CCR5-A)
f) Vastuuarvo sovellettavaa menetelmää käyttäen	Kohta 3.2.4 (EU CCR4)
g) Luottojohdannaissuojan nimellisarvo ja nykyhetken luottoriskin jakautuminen luottoriskin tyyppin mukaan	Kohta 3.2.7 (EU CCR6)
h) Luottojohdannaistransaktioiden nimellisarvot jaoteltuna laitoksen omaan lainasalkkuun liittyvän käytön sekä sen harjoittamaan välitystoimintaan liittyvän käytön mukaan, mukaan luettuna käytettyjen luottojohdannaistuotteiden jakauma, jaoteltuna edelleen kunkin tuoterahman sisällä ostetun ja myydyt suojan mukaan.	Kohta 3.2.7 (EU CCR6)
i) Alfan estimaatti	Ei sovellu.
440 Pääomapuskurit	

1a) Vastasyksien pääomapskurin kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen	Kohta 3.4.5
1b) Laitoskohtaisen vastasyksien pääomapskurin määrä	Kohta 3.4.5
441 Maailmanlaajuisen järjestelmällisen merkittävyyden indikaattorit	Ei sovellu
442 Luottoriskilokalsut	
a) Kirjanpidossa käytettävät määritelmät eräntyneisyydelle ja varojen arvon alentumiselle.	Tilinpäätöksen 2020 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
b) Yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen määrittämisessä käytetyt menetelmät ja teknikat	Tilinpäätöksen 2020 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
c) Vastuiden kokonaismäärä kirjanpidollisten nettoutusten jälkeen ilman luottoriskin vähentämisen vaikutuksia sekä vastuiden keskimääräinen arvo jakson aikana vastuuryhmittäin	Kohta 3.1.1 (EU CRB-B)
d) Vastuiden maantieteellinen jakautuminen	Kohdat 3.1.2 (EU CRB-C) ja 3.1.7 (EU CR1-C)
e) Vastuiden jakautuminen toimialoihin ja vastapuoliin	Kohdat 3.1.3 (EU CRB-D) ja 3.1.6 (EU CR1-B) Eritellyt olennaiset vastuuryhmit.
f) Erittely vastuiden jäljellä olevasta maturiteetista vastuuryhmittäin	Kohta 3.1.4 (EU CRB-E)
g) merkittävistä toimialojen ja vastapuolten tyypeistä	Kohdat 3.1.5 (EU CR1-A) ja 3.1.6 (EU CR1-B)
a. erikseen vastuut, joihin liittyvät maksut ovat eräntyneet, ja vastuut, joiden arvo on alentunut	Kohdat 3.1.5 (EU CR1-A) ja 3.1.6 (EU CR1-B)
b. yleiset ja erityiset luottoriskioikaisut	Kohdat 3.1.5 (EU CR1-A) ja 3.1.6 (EU CR1-B)
c. yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen vuoksi raportointikauden aikana tehdyt kulukirjaukset	Kohdat 3.1.5 (EU CR1-A) ja 3.1.6 (EU CR1-B)
h) Arvoltaan alentuneiden ja eräntyneitä maksuja sisältävien vastuiden määrä jaoteltuna maantieteellisiin alueisiin ml. tarvittaessa maantieteelliseen alueeseen liittyvien yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen arvo	Kohta 3.1.7 (EU CR1-C)
i) Arvoltaan alentuneisiin vastuisiin tehtyjen yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen muutosten täsmäytys erikseen ilmoitettuna. Seuraavat tiedot on ilmoitettava:	Kohta 3.1.8 (EU CR2-A)
i. kuvaus siitä, minkä tyyppisiä yleisiä ja erityisiä luottoriskioikaisuja on tehty	Kohta 3.1.8 (EU CR2-A)
ii. määrä tilikauden alussa	Kohta 3.1.8 (EU CR2-A)
iii. luottoriskioikaisuja vastaan raportointikauden aikana vähennetty määrä	Kohta 3.1.8 (EU CR2-A)
iv. määrät, jotka on raportointikauden aikana vähennetty tai kumottu vastuiden aiheuttamien arvioitujen tappioiden vuoksi, sekä muut oikaisut mukaan lukien kurssierojen, liiketoimintojen yhdistämisen, tytäryritysten hankkimisen ja myymisen sekä luottoriskioikaisujen välisten siirtojen vuoksi tehdyt oikaisut	Kohta 3.1.8 (EU CR2-A)
v. määrä tilikauden lopussa	Kohta 3.1.8 (EU CR2-A)
Suoraan tuotoslaskelmaan kirjatut erityiset luottoriskioikaisut ja niiden peruutusten määrät on ilmoitettava erikseen.	Ei sovellu.
443 Klinnittämätön omaisuus	
EBA/GL/2014/03 Ohjeet varojen sitoutumisastetta koskevien tietojen julkistamisesta	Kohta 5.2
444 Ulkoisten luottoluokitusten käyttö	
a) Valittujen ulkoisten luottoluokituslaitosten ja vientitakuulaitosten nimet	(EU CRD)
b) Vastuuryhmit, joihin ulkoisen luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen luokituksia sovelletaan	Kohta 3.1.13 (EU CRD)
c) Kuvaus prosessista, jolla liikkeeseenlaskijakohtaisia ja arvopaperikohtaisia luokituksia kohdistetaan omaisuuserille, jotka eivät kuulu kaupankäyntivarastoon	Kohta 3.1.13 (EU CRD)
d) Kunkin valitun luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen ulkoisten luottoluokitusten sijoittaminen standardimenetelmän mukaisiin luottoluokkiin ottaen huomioon, että tietoa ei tarvitse ilmoittaa, jos laitos noudattaa EPV:n julkistamaa standardiluokittelua	Ei sovellu.
e) Vastuuarvot ja vastuuarvot sen jälkeen, kun jokaiseen standardimenetelmässä kuvattuun luottoluokkaan on sovellettu luottoriskin vähentämismenetelmää, sekä omista varoista vähennettyjen vastuiden arvo.	Kohdat 3.1.12 (EU CR4) ja 3.1.13 (EU CR5)
445 Markkinariski	Kohdat 2.1.3 ja 3.2.9 (EU MR1)
446 Operatiivinen riski	Kohdat 1.1 ja 2.1.3
447 Kaupankäyntivarastoon kuulumattomien osakkeisiin sisältyvät vastuut	
a) vastuiden tavoitteisiin perustuva erittely ml. myyntivoittojen yhteydet ja strategiset syyt sekä kuvaus käytetyistä kirjanpito- ja arvostusmeneteltyistä sisältäen arvostukseen vaikuttavat keskeiset oletukset ja käytännöt ja kyseisiin käytäntöihin tehdyt keskeiset muutokset	Tilinpäätöksen 2020 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
b) tasearvo ja käypä arvo sekä (pörssilistatuista instrumenteista) vertailu markkinahinnan kanssa, jos se poikkeaa olennaisesti käyvästä arvosta. (Vastuun määrä = markkina-arvo)	Kohta 3.1.15 (EU CR10)
c) pörssilistattujen vastuiden, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyvien pääomasijoitusten sekä muiden vastuiden tyyppi, ominaispiirteet ja arvo	Kohta 3.1.15 (EU CR10)
d) omaisuuserien myynnistä ja realisoinnista jakson aikana kertyneet kumulatiiviset voitot ja tappiot.	Tilinpäätöksen 2020 liite 7. Sijoitustoiminnan nettotuotot
e) Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden yhteismäärä ja uudelleenarvostuksesta syntyneiden piilevien voittojen ja tappioiden yhteismäärä sekä kaikki kyseiset määrät, jotka sisältyvät ensisijaisiin tai toissijaisiin omiin varoihin.	Tilinpäätöksen 2020 liite 36. Oma pääoma ja liite 20. Sijoitusomaisuus
448 Kaupankäyntivarastoon kuulumattomien postitöihin kohdistuva korkoriski	
a) Korkoriskin ominaispiirteet ja keskeiset oletukset (ml. luottojen ennenaikaista takaisinmaksua ja eräpäivittämiä talletuksia koskevat oletukset) sekä korkoriskin mittaustehys	Tilinpäätöksen 2020 liite 51. Korko- ja markkinariskin herkkyysoanalyysi ja kohta 1.1
b) Vaihtelut tuotoissa, taloudellisessa arvossa tai muussa relevantissa mittayksikössä, jota johto käyttää mitatessaan ylös- tai alaspäin suuntautuvia korkosokkeja korkoriskin mittaamisessa sovellettavien meneteltyjen mukaisesti, jaoteltuna valuuttoihin.	Tilinpäätöksen 2020 liite 51. Korko- ja markkinariskin herkkyysoanalyysi
449 Arvopaperistamispositiot	
a) Kuvaus laitoksen tavoitteista arvopaperistamistoiminnossa	Kohta 3.3
b) Muiden riskien luonne, ml. arvopaperistettuihin eriin liittyvä likviditeettiriski	Kohta 3.3
arvopaperistamispositioiden etuoikeusluokkien osalta ja kyseisten erien kohde-etuutena olevien erien osalta	OP Ryhmällä ei ole uudelleenarvopaperistettuja eria.
d) Laitoksen eri tehtävät arvopaperistamisprosessissa	Kohta 3.3. OP Ryhmä toimii vain sijoittajana
e) Tiedot laitoksen kunkin d alakohdassa tarkoitetun tehtävän laajuudesta	Kohta 3.3. OP Ryhmä toimii vain sijoittajana
f) Kuvaus käytössä olevista prosesseista, joilla seurataan arvopaperistettujen vastuiden luotto- ja markkinariskissä tapahtuvia muutoksia, ml. kohde-etuutena olevien omaisuuserien muuttumisen vaikutukset arvopaperistettuihin vastuisiin, ja kuvaus siitä, miten prosessit eroavat, kun niitä sovelletaan uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin	Kohta 3.3
hallussa oleviin arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin liittyviä riskejä, ml. tiedot olennaisista suojausten	Ei sovellu.
h) Menetelmät, joita laitos soveltaa laskiessaan riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää arvopaperistamistoiminnossa, ml. arvopaperistettujen vastuiden tyyppi, joihin kutakin menetelmää sovelletaan	Kohta 3.3
i) Niiden arvopaperistamista varten perustettujen erillisyyhtiöiden tyyppi, joita laitos järjestäjän ominaisuudessaan käyttää kolmansien liittyvien vastuiden arvopaperistamiseen, mukaan lukien tieto siitä, onko laitoksella, ja jos on, missä muodossa ja missä laajuudessa vastuita kyseisessä erillisyyhtiössä (eriteltynä erikseen taseeseen sisältyviin omaisuuseriin tai taseen ulkopuolisiin eriin liittyviin vastuisiin) sekä luettelo yhtiöistä, joita laitos hallinnoi tai joiden neuvonantajana se toimii, ja jotka sijoittavat joko arvopaperistamispositioihin, joita laitos on arvopaperistanut, tai arvopaperistamista varten perustettuihin erillisyyhtiöihin, joiden osalta laitos toimii järjestäjänä.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
j) tiivistelmä laitoksen kirjanpitoikänteistä arvopaperistamistoiminnossa ml.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
i) tieto siitä, käsitelläänkö transaktioita myyntinä vai rahoituksena;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
ii) myyntivoittojen kirjaamistavat;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
iii) arvopaperistamispositioiden arvostuksessa käytetyt menetelmät, keskeiset oletukset, syötötiedot ja muutokset edelliseen kauteen;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
iv) synteettisen arvopaperistamisen käsittelytavat, jos ne eivät sisälly muihin kirjanpitoikänteisiin;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
v) tieto siitä, kuinka arvopaperistamista odottavat omaisuuserät arvostetaan, ja merkitäänkö ne laitoksen kaupankäyntivarastoon vai sen ulkopuolisiin eriin;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
vi) käytänteet, joita sovelletaan vastuiden kirjaamiseen taseeseen niiden järjestelyjen osalta, jotka voivat edellyttää laitoksen tukevan arvopaperistettuja omaisuuseriä rahallisesti;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.

k) arvopaperistamisessa käytettyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten nimet sekä vastuutyypit, joihin kunkin laitoksen luokituksia sovelletaan;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
l) tarvittaessa kuvaus kolmannen osan II osaston 5 luvun 3 jaksossa tarkoitettua sisäisen arvioinnin lähestymistavasta (mukaan lukien sisäisen arviointiprosessin rakenne ja sisäisen arvioinnin ja ulkoisten luottoluokituksen suhde), sisäisen arvioinnin käytöstä muuhun kuin sisäisen arvioinnin lähestymistavan mukaisten omien varojen vaatimusten laskentaan, sisäisen arviointiprosessin valvontamekanismeista (mukaan lukien riippumattomuudesta ja vastuuvollisuudesta) ja sisäisen arviointiprosessin tarkastelusta; kuvaus niiden vastuiden tyypeistä, joihin sisäistä arviointiprosessia sovelletaan, ja vastuutyypeittäin kuvaus stressitekijöistä, joita käytetään erillisten takausten tason määrittelyssä;	Ei sovellu.
m) syyt n–q alakohtaan liittyvien kvantitatiivisten tietojen mahdollisiin merkittäviin muutoksiin edelliseen raportointikautteen verrattuna;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
n) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä vastuutyypeittäin jaoteltuina:	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
i) laitoksen arvopaperistamien jäljellä olevien vastuiden kokonaisarvo (perinteinen ja synteettinen arvopaperistaminen ja arvopaperistaminen, jossa laitos toimii ainoastaan järjestäjänä, on eriteltävä);	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
ii) taseeseen sisältyvien hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamisoluiden ja taseen ulkopuolisten arvopaperistettujen vastuiden kokonais määrä;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iii) arvopaperistamista odottavien omaisuuserien kokonais määrä;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iv) arvopaperistetuista sopimuksista, joihin sovelletaan ennenaikaista kuoletusta koskevaa käsittelyä, alullepanijan ja sijoittajien osuuksille kohdistettujen nostettuihin määriin liittyvien vastuiden kokonais määrä; laitokseen kohdistuvien omien varojen vaatimusten kokonais määrä, joka johtuu alullepanijan osuuksista nostettuihin määriin ja nostamattomiin luottoihin; ja laitokseen kohdistuvien omien varojen vaatimusten kokonais määrä, joka johtuu sijoittajan osuuksista nostettuihin määriin ja nostamattomiin luottoihin;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
v) niiden arvopaperistamisoluiden määrä, jotka on vähennetty omista varoista tai joihin sovelletaan 1 250 prosentin riskipainoa;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
vi) tiivistelmätiedot kuluneen kauden arvopaperistamisesta, mukaan lukien arvopaperistettujen vastuiden yhteismäärä sekä kirjatut myyntivoitot ja -tappiot;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
o) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä:	Kohta 3.3
i) hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamisoluiden ja niihin liittyvien omien varojen vaatimusten kokonaisarvo jaoteltuna arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin ja edelleen jaoteltuna tarkoituksenmukaisiin riskipaino- tai omien varojen vaatimusluokkiin kunkin omien varojen vaatimusten laskennassa sovelletun lähestymistavan osalta;	Kohta 3.3
ii) hallussa olevien tai ostettujen uudelleenarvopaperistettujen vastuiden kokonaisarvo jaoteltuna vastuisiin ennen suojausta ja/tai vakuutusta ja sen jälkeen, ja takaajista johtuvat vastuut jaoteltuna takaajien luottoluokituksen tai nimen mukaisesti;	Kohta 3.3
p) kaupankäyntivaraston ulkopuolisten erien ja laitoksen arvopaperistamien vastuiden osalta arvopaperistettujen arvoltaan alentuneiden ja erääntyneiden omaisuuserien arvo ja laitoksen kuluneen kauden aikana kirjaamat tappiot, molemmat jaoteltuina vastuutyypeittäin;	Kohta 3.3
q) kaupankäyntivaraston osalta laitoksen arvopaperistamien jäljellä olevien vastuiden, joihin sovelletaan markkinariskiä koskevaa omien varojen vaatimusta (perinteinen ja synteettinen arvopaperistaminen ja vastuutyypit eriteltävä), kokonaisarvo;	Ei sovellu.
r) tarvittaessa tieto siitä, onko laitos tarjonnut 248 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, ja mikä on tämän vaikutus omiin varoihin.	Ei sovellu.
450 Palkitsemisjärjestelmä	
1a) tiedot palkitsemisjärjestelmän määrittelyssä käytetystä päätöksentekoprosessista	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 9. Henkilöstökulut
1b) tiedot palkitsemisen ja tulosten välisestä suhteesta	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen > EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä liite 9. Henkilöstökulut
1c) tärkeimmät tiedot palkitsemisjärjestelmän rakennepiirteistä	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 9. Henkilöstökulut
1d) Palkkioiden kiinteiden ja muuttuvien osien suhde	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 9. Henkilöstökulut
1e) tiedot suoritusperusteista, joita sovelletaan osakkeita, optioita tai muuttuvia palkkioita myönnettäessä;	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 9. Henkilöstökulut
1f) Määrittämisessä sovellettavat keskeiset parametrit ja perusteet	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 9. Henkilöstökulut
1g) Tiedot palkitsemisesta jaoteltuna liiketoiminta-alueittain;	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen > EBA-raportti
1h) Palkitsemista koskevat tiedot toimivan johdon ja niiden henkilöstön jäsenten osalta	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen > EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä liite 9. Henkilöstökulut
1i) niiden henkilöiden lukumäärä, joiden palkitsemiseen käytetään tilikauden aikana 1 milj. euroa tai enemmän	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen > EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liitteet 9. Henkilöstökulut
1j) viranomaisen pyynnöstä ylimmän hallintoelimen tai toimivan johdon jäsenen palkan ja palkkioiden kokonais määrä.	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen > EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2020 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liitteet 9. Henkilöstökulut ja B6. Lähipiiritahtumat
2) Määrälliset tiedot ylimmän hallintoelimen jäsenten osalta merkittävillä laitoksilla.	www.op.fi: OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2019 > OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys ja Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liitteet 9. Henkilöstökulut ja B6. Lähipiiritahtumat
451 Velkaantuneisuus	
a) Vähimmäisomavaraisuusaste ja kuinka soveltanut art. 499 2 ja 3 kohtaa	Kohta 4
b) Vastuiden kokonaismäärän jakautuminen ja vastuiden kokonaismäärän täsmäyttämisen tilinpäätöksissä julkaistujen asiaankuuluvien tietojen kanssa	Kohta 4

c) Taseesta pois kirjattujen haltuun uskottujen erien määrä tarvittaessa	Kohta 4
d) Ylivelkaantumisriskin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus	Kohta 4
e) Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen	Kohta 4
452 IRB-menetelmän soveltaminen luottoriskin	
a) Toimivaltaisen viranomaisen lupa menetelmälle tai myönnetty siirtymäaika	Kohdat 1.1 ja 2.1.3 (EU CRE)
b) Perustelut ja tiedot seuraavista:	Kohdat 1.1 ja 2.1.3 (EUCRE)
i) Sisaisten luokitusjärjestelmien rakenne sekä sisäisten ja ulkoisten luokitusten suhde	Kohdat 1.1 ja 2.1.3 (EU CRE)
ii) sisäisten estimaattien käyttö muuhun kuin riskipainotettujen vastuuerien yhteismaaran laskemiseen IRB-menetelmällä	Kohdat 1.1 ja 2.1.3 (EU CRE)
iii) luottoriskin hallinta- ja tunnistamismenetelmät	Kohta 1.1 (EU CRE)
iv) luokitusjärjestelmien valvontamenetelmät ml. kuvaus riippumattomuudesta ja vastuualueista, ja tiedot luokitusjärjestelmien tarkastelusta	Kohta 1.1 (EU CRE)
c) kuvaus sisäisestä luokitusprosessista erikseen seuraavien vastuuryhmien osalta	Kohta 1.1 (EU CRE)
i) valtiot ja keskuspankit:	Kohta 1.1 (EU CRE)
ii) laitokset:	Kohta 1.1 (EU CRE)
iii) yritykset (pk-yritykset mukaan lukien), erityiskohteiden rahoitus ja ostetut yrityssaamiset:	Kohta 1.1 (EU CRE)
iv) vähittäisvastuut kaikkien alaryhmien osalta, joita 154 artiklan 1–4 kohdan mukaiset korrelaatiot vastaavat (saamiset pk-yrityksiltä, kiinteistovakuudelliset vähittäisaamiset, uudistettavat vähittäisvastuut)	Kohta 1.1 (EU CRE)
v) osakkeet:	Kohta 1.1 (EU CRE)
d) tämän asetuksen 147 artiklassa määritettyihin vastuuryhmiin sisältyvien vastuiden vastuuarvot: 1) Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta 2) Saamiset laitoksilta 3) Saamiset yrityksiltä 4) Vähittäisaamiset 5) Oman pääoman ehtoiset sijoitukset 6) Arvopaperistamispositiot 7) Muut luottovelvoitteisiin kuulumatottomat omaisuuserät, 8) Muut erät.	Kohdat 3.1.14 (EU CR6) ja 3.1.15 (EU CR6), (EU CR10)
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta, laitoksilta ja yrityksiltä, kun laitokset soveltavat omia LGD- tai CF-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava erikseen niiden vastuiden osalta, joihin laitokset eivät sovelle kyseisiä estimaatteja:	Kohdat 3.1.14 (EU CR6) ja 3.1.15 (EU CR6), (EU CR10)
e) laitosten on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän (valtiot ja keskuspankit, laitokset, yritykset, oman pääoman ehtoiset sijoitukset) ja riittävän monen vastapuoliuokan (mukaan lukien maksukyvyttömät) osalta seuraavat tiedot, jotta luottoriski voidaan eriyttää tarkoituksenmukaisesti:	Kohdat 3.1.14 (EU CR6) ja 3.1.15 (EU CR6), (EU CR10)
i) vastuiden yhteismäärä, mukaan lukien valtiolta ja keskuspankeilta, laitoksilta ja yrityksiltä olevien saamisten osalta myönnettyjen luottojen yhteismäärä ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot; ja osakkeista kokonaisarvo:	Kohdat 3.1.14 (EU CR6) ja 3.1.15 (EU CR6), (EU CR10)
ii) vastuulla painotettu keskimääräinen riskipaino:	Kohdat 3.1.14 (EU CR6) ja 3.1.15 (EU CR6), (EU CR10)
iii) laitosten, jotka käyttävät riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän laskennassa omia CF-estimaattejaan, on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän osalta käyttämättömien sitoumusten arvo sekä vastuulla painotettu keskimääräinen vastuuarvo:	Kohdat 3.1.14 (EU CR6) ja 3.1.15 (EU CR6), (EU CR10)
f) vähittäisvastuuryhmästä ja kustakin c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä joko e alakohdan mukaiset tiedot (tarvittaessa sammiottain) tai analyysi vastuista (myönnetty luotot ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot) suhteessa riittävän moneen EL-luokkaan, jotta luottoriski voidaan eritellä tarkoituksenmukaisesti (tarvittaessa sammiottain):	Kohdat 3.1.14 (EU CR6) ja 3.1.15 (EU CR6), (EU CR10)
g) kuhunkin vastuuryhmään edellisen jakson aikana tehdyt erityiset luottoriskioikaisut (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä) sekä tieto muutoksista aiempiin käytänteisiin:	Kohta 3.1.5 (EU CR1-A)
h) tiedot tekijöistä, jotka vaikuttivat tappioihin edellisen jakson aikana (esimerkiksi keskimääräistä suurempi laiminlyötyjen maksujen määrä tai keskimääräistä suuremmat LGD-luvut ja luottovasta-arvokertoimet):	Kohta 3.1.15 (EU CR6)
i) laitoksen estimaattien vertailu toteutuneisiin lukuihin pidemmällä aikavälillä. Vähintään on annettava tiedot tappioestimaateista verrattuna toteutuneisiin tappioihin kussakin vastuuryhmässä (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä) riittävän pitkältä ajanjaksolta, jotta sisäisten luokitusprosessien toimivuutta voidaan arvioida tarkoituksenmukaisesti jokaisen vastuuryhmän osalta (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä). Laitoksen on tarvittaessa syvennettävä erittelyä ja tehtävä myös PD-analyysi: omia LGD- ja/tai CF-estimaattejaan käyttävien laitosten on annettava tiedot toteutuneiden LGD-lukujen ja luottovasta-arvokertoimen vertailusta tässä artiklassa esitettyssä kvantitatiivista riskienarviointia koskeissa tiedoissa annettuihin estimaatteihin:	Kohta 3.1.18 (EU CR9)
j) kaikkien 147 artiklassa määritettyjen vastuuryhmien ja kunkin, 154 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettujen korrelaatiokaavojen soveltamisalaan kuuluvan alaryhmän osalta:	
i) laitosten, jotka käyttävät omia LGD-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava vastuulla painotettu keskimääräinen LGD ja PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta:	Kohta 7.2
ii) laitosten, jotka eivät käytä omia LGD-estimaattejaan, on ilmoitettava vastuulla painotettu keskimääräinen PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta.	Kohta 7.2
Edellä olevaa c-alkohtaa sovellettaessa kuvaukseen on sisällyttävä vastuuryhmään sisältyvien vastuiden tyypit: PD-luvun (ja tarvittaessa LGD-lukujen ja luottovasta-arvokertoimien) estimoinnissa ja validoinnissa käytetyt määritelmät, menetelmät ja tiedot mukaan lukien kyseisten muuttujien laskennassa käytetyt oletukset; kuvaus olennaisista poikkeamista 178 artiklassa olevasta maksukyvyttömyyden määritelmästä mukaan lukien yleiset segmentit, joihin kyseiset poikkeamat vaikuttavat.	Kohdat 1.1 ja 3.1.14 (EU CR6)
453 Luottoriskin vähentämismenetelmien käyttö	
a) Tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettoutuksessa sovelletut käytänteet ja prosessit	Kohta 3.1.10 (EU CRC)
b) Vakuuksien arvostuksessa ja hallinnoinnissa sovelletut käytänteet ja prosessit	Kohta 3.1.10 (EU CRC)
c) Kuvaus laitoksen hankkimien vakuuksien päätyypeistä	Kohta 3.1.10 (EU CRC)
d) Takaajien ja luottojohdannaisten vastapuolten päätyypit ja niiden luottokelpoisuus	Kohta 3.1.10 (EU CRC)
e) Tiedot sellaisista markkinariskin tai luottoriskin keskittymistä, jotka syntyvät luottoriskin vähentämistekniikoista	Kohta 3.1.10 (EU CRC)
f) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, mutta eivät laske vastuuryhmän osalta omia LGD- tai CF-estimaatteja, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo (tarvittaessa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettoutuksen jälkeen), joka on suojattu (vakioarvo leikkausten jälkeen) hyväksytyllä rahoitusvakuudella tai muulla hyväksytyllä vakuudella	Kohdat 3.1.10 (EU CR3) ja 3.1.11
g) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo, joka on suojattu takauksilla tai luottojohdannaisilla. Oman pääoman ehtoisten sijoitusten vastuuryhmän osalta jokaisen menetelmän (155 art.) mukaan.	Kohdat 3.1.10 (EU CR3) ja 3.1.11
454 Kehittynneiden mittausmenetelmien käyttö operatiivisen riskin yhteydessä	Ei sovellu.
455 Sisäisten markkinariskimallien käyttö	Ei sovellu.

7.2 Julkaisematta jätetyt epäolennaiset erät

Julkaisuvaatimus	
CRR art. 452 j)	OP Ryhmän IRBA vastuista yli 90 % on Suomessa. Keskimääräistä PD:tä ja LGD:tä ei esitetä maantieteellisen jakauman mukaan.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CR6	Vähittäisvastuut - Kiinteistövakuudelliset ja Muut vastuut -vastuuryhmiä ei esitetä jaolla PK-yritykset / ei PK-yritykset, koska pk-yritysten vastuiden EAD:n osuudet ovat noin 3 % vähittäisvastuista.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CCR4	Vähittäisvastuita ei esitetä ko. taulukossa, koska vähittäisvastuiden vastapuoliriskin vastuuta ei ole olennaista määrää.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CRB-D	Taulukossa on eritelty olennaiset vastuuryhmät.
Komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 1423/2013 vaaditut tiedot puolivuositain	Ei olennaista muutosta
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukaisia tyhjiä taulukoita ja ns. nollarivejä ei esitetä.	

Liite 1. Päämainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Päämainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli		Jäsenosuus (osuus)	Tuotto-osuus (äänivallaton osuus)
1	Liikkeeseenlaskija	Jäsenosuuspankit	Jäsenosuuspankit
2	Yksilöllinen tunniste (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa anneissa Bloomberg-tunniste)	Ei sovellu	Ei sovellu
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki, erityisesti Osuuskuntalaki ja Laki talletuspankkien yhteentiilymästä, EU:n vakavaraisuusasetus 575/2013 (CRR)	Suomen laki, erityisesti Osuuskuntalaki ja Laki talletuspankkien yhteentiilymästä, CRR
3a	Resoluitioviranomaisella instrumentin ehtoihin perustuva alaskirjaus- ja muuntamismahdollisuus	Ei sovellu	Ei sovellu
4	Sääntely Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Ydinpääoma (CET1)	Ydinpääoma (CET1)
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Ydinpääoma (CET1)	Ydinpääoma (CET1)
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7	Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	CET1 sellaisena kuin se on julkaistu EPV:n luettelossa	CET1 sellaisena kuin se on julkaistu EPV:n luettelossa
8	Lakisääteeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) milj, Eur	212	2 962
9	Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	EUR 212	EUR 2 962
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %
9b	Lunastushinta	100 %	100 %
10	Kirjanpöytäkirjan luokittelu	Osuuskunnan osuus, oma pääoma	Osuuskunnan osuus, oma pääoma
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	Ei sovellu	Ei sovellu
12	Eräpäiväton tai päivätty	Eräpäiväton	Eräpäiväton
13	Alkuperäinen maturiteetti	ei maturiteettia	Ei maturiteettia
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Osuuspankki maksaa osuudenomistajalle jäsenosuuden merkintähinnan palautuksen jäsenyyden päättyessä. Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omaisista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen.	Osuuspankki maksaa osuudenomistajalle tuotto-osuuden merkintähinnan palautuksen jäsenyyden päättyessä. Tuotto-osuuden merkintähinnan palautus maksetaan osuudenomistajalle myös, kun osuudenomistaja on irtisanonut osuuden. Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omaisista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen.
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät Kupongi/osingot	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Vaihtuva	Vaihtuva
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	Ei sovellu	Ei sovellu
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoutuksen osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei sovellu	Ei sovellu
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Kyllä	Kyllä
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Tappioiden kertyminen	Tappioiden kertyminen
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Kokonaan tai osittain	Kokonaan tai osittain
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvä vai väliaikaista?	Väliaikainen	Väliaikainen
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen kautta	Osuuspääoman korotuksen kautta	Osuuspääoman korotuksen kautta
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Osuuspankin purkautuessa selvitystilan tai konkurssin kautta kertyneet lisäosuusmaksut palautetaan ennen muita osuusmaksuja tai, jos varat eivät siihen riitä, se osa lisäosuusmaksuista, mikä kullekin suoritettujen lisäosuusmaksujen suhteen mukaisesti laskien tulee.	Osuuspankin purkautuessa selvitystilan tai konkurssin kautta kertyneet lisäosuusmaksut palautetaan ennen muita osuusmaksuja tai, jos varat eivät siihen riitä, se osa lisäosuusmaksuista, mikä kullekin suoritettujen lisäosuusmaksujen suhteen mukaisesti laskien tulee.
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu
37a	Linkki instrumentin ehtoihin	https://www.op.fi/op-ryhma/osuuspankit/osuuspankkien-omat-sivut	https://www.op.fi/op-ryhma/osuuspankit/osuuspankkien-omat-sivut

Liite 1. Päämainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Päämainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli		EUR 50,000,000 Non-cumulative Perpetual Capital Securities	EUR 40,000,000 Perpetual Non-Step-Up Hybrid Tier 1	EUR 500,000,000 Subordinated Instruments due 2022
1	Liikkeeselaskija	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj
2	Yksilöllinen tunniste (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa anneissa Bloomberg-tunniste)	ISIN: XS0213603177	ISIN: XS0237073498	ISIN: XS0750702507 [(EMTN Series 130)]
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä ja jakokelpoisia varoja. Dividend Stopperia sekä ennenaikaisen takaisinlunastukseen liittyvää lupaa ja vakavaraisuusvaalimusta koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä ja jakokelpoisia varoja. Dividend Stopperia sekä ennenaikaisen takaisinlunastukseen liittyvää lupaa ja vakavaraisuusvaalimusta koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.
3a	Resolutiiviranomaisella instrumentin ehtoihin perustuva alaskirjaus- ja muuntamismahdollisuus	Ei	Ei	Ei
4	Sääntely Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	Toissijainen pääoma (T2)
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Ei soveltu	Ei soveltu	Toissijainen pääoma (T2)
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7	Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
8	Lakisääteeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) milj. Eur	20	20	109
9	Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	EUR 50	EUR 40	EUR 500
9a	Liikkeeselaskuhinta	100 %	100 %	99,977 %
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpöytäluokitus	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeselaskupäivä	31.3.2005	30.11.2005	28.2.2012
12	Eräpäivä tai päiväty	Eräpäivä	Eräpäivä	Päiväty
13	Alkuperäinen maturiteetti	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia	28.2.2022
14	Liikkeeselaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Oikeus takaisinlunastaa 11.4.2010 tai sitä seuraavina koronmaksupäivinä vuosittain 11.4. Liikkeeselaskijalla on oikeus pääoman maksuun. Oikeus takaisinlunastaa mikäli (i) lainmuutoksen, (ii) virallisen tulkinnan tai (iii) Finanssivalvonnan päätöksen johdosta liikkeeselaskija ei voisi lukea instrumenttia Tier 1 pääomiinsa. Lisäksi liikkeellelaskijalla on oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisen verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeselaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä tai ei saisi vähennettyä korkoja. Lunastushinta 100 %.	1) Oikeus takaisinlunastaa 30.11.2010 tai sitä seuraavina koronmaksupäivinä 28. helmikuuta, 30. toukokuuta, 30. elokuuta tai 30 marraskuuta; 2) Oikeus takaisinlunastaa mikäli (i) lainmuutoksen, (ii) virallisen tulkinnan tai (iii) Finanssivalvonnan päätöksen johdosta liikkeeselaskija ei voisi lukea instrumenttia Tier 1 pääomiinsa; 3) Oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisen verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeselaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä tai ei saisi vähennettyä korkoja. Lunastushinta 100 %.	Liikkeeselaskijalla on takaisinlunastusmahdollisuus, joka alkaa liikkeeselaskupäivästä ja päättyy 90 kalenteripäivän kuluttua siitä, kun CRD IV asetus on tullut voimaan ja direktiivi on täytäntöönpantu Suomessa, mikäli Finanssivalvonta ilmoittaa, että liikkeeselaskija ei voi enää lukea varoja omiin toissijaisiin pääomiinsa kokonaan tai osittain. Lunastushinta 101 %. Lisäksi oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisen verolakien tai tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeselaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät Kupongi/osingot	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Kiinteästä vaihtuvaksi	Vaihtuva	Kiinteä
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	6,5 % per annum 11.4.2006 saakka, sen jälkeen 10v Swap-korko + 0,1 % per annum, maksimikorko 8 % per annum	3-kk EURIBOR + 1,25 % per annum	5,75 % per annum
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Kyllä	Kyllä	Ei
20a	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoutuksen osalta)	Osittain harkinnanvarainen	Osittain harkinnanvarainen	Pakollinen
20b	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Osittain harkinnanvarainen: [mikäli liikkeeselaskijan jakokelpoiset varat eivät riittäisi (i) instrumentin korkojen, (ii) muiden paaomaintojen (iii) tai liikkeeselaskijan takaamien tytäryhtiöiden paaomaintojen korkojen maksuun.]	Osittain harkinnanvarainen: [mikäli liikkeeselaskijan jakokelpoiset varat eivät riittäisi (i) instrumentin korkojen, (ii) muiden paaomaintojen (iii) tai liikkeeselaskijan takaamien tytäryhtiöiden paaomaintojen korkojen maksuun.]	Pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23	Vaihdettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeselaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvä vai väliaikaista?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Liikkeeselaskijan Tier 2 -instrumentit ja muut takaisjaiset velat, jotka ovat instrumenttia paremmalla etuoikeusasemalla	Liikkeeselaskijan Tier 2 -instrumentit ja muut takaisjaiset velat, jotka ovat instrumenttia paremmalla etuoikeusasemalla	Liikkeeselaskijan senior non preferred -instrumentit
36	Vaativuustenvastaiset ominaisuudet	Kyllä	Kyllä	Ei
37	Tarkenna mahdolliset vaativuustenvastaiset ominaisuudet	Ei tappionkattamismekanismissa ja dividend stopper	Ei tappionkattamismekanismissa ja dividend stopper	Ei soveltu
37a	Linkki instrumentin ehtoihin	https://www.op.fi/documents/20556/62165/EMTN+46+final+terms/9d6d5c84-1e9d-4c93-a7ab-68240dda3e	https://www.op.fi/documents/20556/62165/OKO+perpetual+T1+non+step+up/75b775f5-0471-450f-drawdown+prospectus.pdf/e0777e1b-eeed-4e0d-94e7-232a6042de49	https://www.op.fi/documents/20556/62165/130+perpetual+T1+non+step+up/75b775f5-0471-450f-drawdown+prospectus.pdf/e0777e1b-eeed-4e0d-a1a5-34b987171977

Liite 1. Päämainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Päämainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli		EUR 100,000,000 5.25 per cent. Subordinated Instruments due 14 September 2021	CHF 100,000,000 3.375 Subordinated Instruments	JPY 10,000,000,000 Subordinated Floating Rate Instruments due 3 July 2025
1	Liikkeeseenlaskija	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj
2	Yksilöllinen tunniste (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa anneissa Bloomberg-tunniste)	ISIN: XS0677081993 [[EMTN Series 127]]	ISIN: CH0132112993 [[EMTN Series 125]]	ISIN: XS1255402288 [[EMTN Series 192]]
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.
3a	Resoloutioviranomaisella instrumentin ehtoihin perustuva alaskirjaus- ja muuntamismahdollisuus	Ei	Ei	Ei
4	Sääntely Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7	Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8	Lakisääteeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) milj. Eur	14	9	65
9	Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	EUR 100	CHF 100	JPY 10 000
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	99,612 %	100,208 %	100 %
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpöytäluokitus	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	14.9.2011	14.7.2011	3.7.2015
12	Eräpäivä tai päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	14.9.2021	14.7.2021	3.7.2025
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät Kupongi/osingot	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Kiinteä	Kiinteä	Vaihtuva
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	5,25 % per annum	3,375 % per annum	3-kk JPY Libor + 0,735 % per annum
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
20a	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoutuksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23	Vaihdettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvä vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Liikkeeseenlaskijan senior non preferred - instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior non preferred - instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior non preferred - instrumentit
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
37a	Linkki instrumentin ehtoihin	https://www.op.fi/documents/20556/62165/127+f inal+terms.pdf/50c0d68c-2391-45fb-8621-3c3998f027cb	https://www.op.fi/documents/20556/62165/125+f inal+terms.pdf/f294d9ad-e9c5-439d-8084-4fba8b32fce7	https://www.op.fi/documents/20556/62165/192+EMTN+JPY/99d42d07-0105-4827-a48b-750bc64f90a

Liite 1. Päämainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Päämainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli		EUR 100,000,000 2.405 per cent Dated Tier 2 Instruments due 2025	SEK 3,250,000,000 FRN Tier 2 subordinated instruments due 3 June 2030	EUR 1,000,000,000 1.625% Tier 2 subordinated instruments due 9 June 2030
1	Liikkeeseenlaskija	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj
2	Yksilöllinen tunniste (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa anneissa Bloomberg-tunniste)	ISIN: XS1296897579 [[EMTN Series 197]]	ISIN: XS2182066543 [[EMTN Series 248]]	ISIN: XS2185867673 [[EMTN Series 250]]
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Suomen laki	Suomen laki
3a	Resoluuviotiranomaisella instrumentin ehtoihin perustuva alaskirjaus- ja muuntamismahdollisuus	Ei	Kyllä	Kyllä
4	Sääntely Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7	Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8	Lakisääteeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) milj. Eur	95	308	1000
9	Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	EUR 100	SEK 3 250	EUR 1 000
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpöytäluokitus	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	25.9.2015	3.6.2020	9.6.2020
12	Eräpäivä tai päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	25.9.2025	3.6.2030	9.6.2030
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Oikeus takaisinlunastaa nimellisarvoaan milloin tahansa laina-aikana pääomatapahtuman tai verotapahtuman vuoksi. Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus takaisinlunastaa 3.6.2025 ja sitä seuraavina koronmaksupäivinä. Oikeus takaisinlunastaa nimellisarvoaan milloin tahansa laina-aikana pääomatapahtuman tai verotapahtuman vuoksi. Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus takaisinlunastaa ainoastaan 9.6.2025. Oikeus takaisinlunastaa nimellisarvoaan milloin tahansa laina-aikana pääomatapahtuman tai verotapahtuman vuoksi. Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	ks. Kohta 15	ks. Kohta 15
17	Kupongi/osingot Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Kiinteä	Vaihtuva	
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	2,405 % per annum	3-kk Stibor + 2,3 %	1,625 % per annum takaisinlunastuspäivään saakka, sen jälkeen vallitseva 5-v. € Mid-Swap korko + 2,0 %
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
20a	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvä vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttillaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Liikkeeseenlaskijan senior non preferred -instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior non preferred -instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior non preferred -instrumentit
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Kyllä	Kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
37a	Linkki instrumentin ehtoihin	https://www.op.fi/documents/20556/62165/197+Final+Terms/57248a66-27b7-4bf1-9586-6999d13dc677	https://www.op.fi/documents/20556/62165/248+Final+Terms/2fb889d3-accd-26cd-a369-a1e2f41c71e3	https://www.op.fi/documents/20556/62165/250+Final+Terms/9df2e465-125f-14e7-35f1-c3bbded35590